

የዛሬ ፡ ጦርነት—የራስ ፡ እስላም ፡ ሰገድና ፡ የአገማች ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስ ፡

ፍጻሜ—ግራኝ ፡ አህመድ ፡ ላዔ ፡ ልብን ፡ ድንግል ፡ የጻፈው ፡ ደብዳቤ ።

የግራኝ ፡ አህመድ ፡ መነሣት ፡ ከርሱ ፡ ጋር ፡ ያለው ፡ ከዓረብ ፡ አገር ፡ ተገዝቶ ፡ የመጣው ፡ አዳዲስ ፡ መሣሪያና ፡ ይልቁንም ፡ መድፋት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ባዔ ፡ ልብን ፡ ድንግል ፡ በጦር ፡ አለቆቻቸውና ፡ በወታደሩ ፡ በነጋዴውም ፡ በገበሬውም በካህናትም ፡ በመነኩሴውም ፡ በሴቱም ፡ በልጁም ፡ ትልቅ ፡ መከራና ፡ ፍጻ ፡ አውርዶ በታል ። የጦር ፡ አለቆች ፡ በየጦሩ ፡ ግንባር ፡ እየተጋራጡ ፡ ሲዋጉ ፡ ከነዚህ ፡ ውስጥ የሚሞተው ፡ ተማርክ ፡ የሚገደለው ፡ እንደባሪያ ፡ ወደ ፡ ዓረብ ፡ አገር ፡ የሚሸጠው ፡ ለየአውራጃው ፡ ሠልጣን ፡ እንደ ፡ ዕቃ ፡ ተቆጥሮ ፡ መታያ ፡ የሚቀርበው ፡ ብዙ ፡ ነው ። መኳንንቱና ፡ ሹማምንቱ ፡ ተሸንፈው ፡ በሞቱ ፡ በተማረኩ ፡ ቀጥር ፡ የሚወዷቸው ፡ ሚስቶቻቸው ፡ በእስላሞቹ ፡ እጅ ፡ ይወድቃሉ ። የጨከኔውና ፡ ያልወደደው ፡ የእስላም ፡ አለቃ ፡ የነዚያን ፡ ሚስት ፡ ለእስላሚቱ ፡ ሚስቱ ፡ ገረድና ፡ ፈጭ ፡ አድርጎ ፡ ይሰጣታል ። መልኳ ፡ አምሮት ፡ ደስ ፡ ያሰኘችው ፡ እንደሆነ ፡ አስልሞ ፡ ዕቅድ ፡ ያደርጋታል ። ክርስቲያኒቱም ፡ የማትፈቅደውን ፡ ሃይማኖት ፡ በግድ ፡ መያዝ ፡ የማትወደውን ፡ እስላም ፡ ባልና ፡ ጌታ ፡ ወደ ፡ ማድረግ ፡ ትገደዳለች ። ባጭሩ ፡ በዚያን ፡ ሰዓት ፡ በምርክ ፡ የሚገኙ ፡ ሚስት ፡ ገረድ ፡ አሸከር ፡ ልክ ፡ እንደከብት ፡ እንደ ፡ ሸቀጥ ፡ ተቆጥረው ፡ እስላሞቹ ፡ የሚወዱትን ፡ ለራሳቸው ፡ እያስቀሩ ፡ የቀረውን ፡ ይገበያየበታል ። ክርስቲያኑ ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ በተማረክ ፡ ጊዜ ፡ ማራኩው ፡ የእስላም ፡ አለቃ ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ ግራኝ ፡ ቢጨክን ፡ ይገድለዋል ። አለዚያ ፡ አሥሮ ፡ ወሬ ፤ ነጋሪ ፡ መንገድ ፡ መሪ ፡ ያደርገዋል ። አንዳንዱን ደግሞ ፡ እንደበቅሎና ፡ እንደ ፡ ፈረስ ፡ ዋጋ ፡ ውጣ ፡ ውረድ ፡ ተብሎ ፡ ከዘመዶቹ ፡ እየተከራከረ ፡ ብዙ ፡ ወቅት ፡ ወርቅ ፡ እየተቀበለ ፡ ይለቀዋል ።

የግራኝ ፡ አህመድ ፡ አነሣሥ ፡ ያለፈን ፡ ሁሉ ፤ በቀል ፡ ለመመለስ ፡ ኢትዮጵያንም ፡ ለመግዛት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ የኢትዮጵያን ፡ ክርስቲያንነት ፡ አጥፍቶ ፡ እስልምናን ፡ ለመተካት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ተሸንፎም ፡ አሸንፎም ፡ የገባውን ፡ ክርስቲያን ፡ ሁሉ ፡ እስላም ፡ እንዲሆን ፡ ይጠይቀዋል ። አምቢ ፡ ሲል ፡ ያስገድለዋል ። እሺ ፡ ብሎ ፡ የሰለመውን ፡ ትናንሽ ፡ ሹመት ፡ በመስጠት ፡ ምርክኛ ፡ ሚስቱንና ፡ ልጁን ፤ በመመለስ ፡ ትንሽ ፡ አስተያየት ፡ ያደርግለታል ። በተረፈ ፡ በግራኝና ፡ በጦር ፡ አለቆቹ ፡ ፊት ፡ የተገኘ ፡ ገዳምና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በውስጡ ፡ ያለው ፡ ንዋየ ፡ ቅድሳት ፡ የቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ ሀብት ፡ ሙልጭ ፡ ብሎ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ ፈጽሞ ፡ ይቃጠልና ፡ አመድ ፡ ይሆናል ። ይኸም ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ተሰብስበው ፡ የሚጻድቁበት ፡ የሚገናኙበት ፡ የሚመኩበት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ ገዳም ፡ ከፊታቸው ፡ ጨርሶ ፡ ሲጠፋ ፡ ሕዝቡን ፡ ወደ ፡ እስላም ፡ ሃይማኖት ፡ ለመመለስ ፡ ይቀናል ፡ ተብሎ ፡

ነው ። ነገር ፣ ግን ፣ ወደ ፣ ፊት ፣ በዝርዝር ፣ እንደምናየው ፣ ለቤተ ፣ ክርስቲያናቸው ፣ ቀናዒ ፣ የሆኑት ፣ መነኩሳትና ፣ ከሆናት ፣ አንኳን ፣ ሃይማኖታቸውን ፣ ሊለውጡ ፣ ገዳማቸው ፣ ሲቃጠል ፣ በነበልባሉ ፣ ውስጥ ፣ እየገቡ ፣ በመቃጠል ፣ የሃይማኖታቸውን ፣ ጽናት ፣ አሳይተዋል ።

እስላሞቹም ፣ በደረሱበት ፣ አውራጃና ፣ ወረዳ ፣ ቀበሌና ፣ መንደር ፣ ሁሉ ፣ እየገቡ ፣ መሣሪያ ፣ የያዘውን ፣ እየገደሉ ፣ የቀረውንም ፣ ነጋዴና ፣ ገበሬ ፣ የሆነውን ፣ በክርስቲያንነቱ ፣ ብቻ ፣ ሲፈጁት ፣ ሲዘርፉት ፣ ሲያምሱት ፣ ግራኝ ፣ ያልደረሰባቸው ፣ አውራጃዎች ፣ ባለፈው ፣ ተስፋ ፣ ሳይቆርጡ ፣ ሁል ፣ ጊዜ ፣ ለጦርነት ፣ ይዘጋጃሉ ። ከዚህ ፣ ቀደም ፣ የተዋገትም ፣ ያልተዋገትም ፣ የክርስቲያን ፣ የጦር ፣ አለቆች ፣ ከንጉሣቸው ፣ እየታዘዙ ፣ የራሳቸውም ፣ ቁጭትና ፣ አልሀ ፣ እየያዘቸው ፣ የወገንም ፣ ጥቃትና ፣ በደል ፣ እየተሰማቸው ፣ ወደ ፣ ፊት ፣ ባለው ፣ ጊዜ ፣ እነአዝማች ፣ ተክለ ፣ ኢየሱስ ፣ እነራስ ፣ ወሰን ፣ ሰገድ ፣ ሌሎችም ፣ ብዙ ፣ መኳንንትና ፣ የጦር ፣ አለቆች ፣ የሚያደርጉትን ፣ ውጊያና ፣ ትግል ፣ ወደ ፣ ፊት ፣ እንመለከታለን ። ግራኝ ፣ አዝማች ፣ ተክለ ፣ ኢየሱስንና ፣ ራስ ፣ ወሰን ፣ ሰገድንም ፣ ከአሸነፈ ፣ ወዲህ ፣ ሸዋን ፣ አልፎ ፣ ወሎ ፣ አማራ ፣ ሳይንት ፣ በጌምድርና ፣ ትግሬ ፣ ከዘለቀም ፣ ወዲህ ፣ ክርስቲያኖቹ ፣ የጦር ፣ አለቆችና ፣ የየአውራጃ ፣ ገዥዎች ፣ ባለፈው ፣ በክርስቲያኖች ላይ ፣ የደረሰው ፣ ድል ፣ መሆን ፣ በግራኝም ፣ እጅ ፣ ያለው ፣ በእነርሱም ፣ እጅ ፣ የሌለው ፣ የመድፍ ፣ መሣሪያ ፣ ተስፋ ፣ ሳያስቆርጣቸው ፣ ያለ ፣ ፅረፍት ፣ እየገጠሙ ስለሀገራቸው ፣ ስለ ፣ ንጉሣቸው ፣ ስለሃይማኖታቸውና ፣ ስለክብራቸው ፣ ጠንክረው ፣ እየተዋገጉ ፣ የእስላሞቹን ፣ ጦር ፣ የመለሱበት ፣ አለቆቹን ፣ የገደሉበት ፣ ወይም ፣ ማርከው ፣ ለንጉሣቸው ፣ የላኩበት ፣ ቀን ፣ አለ ። ዳሩ ፣ ግን ፣ በግራኝ ፣ ጥብቅ ፣ ተዋጊነትና ፣ በመሣሪያው ፣ ጥራት ፣ ጠቅላላው ፣ ድል ፣ አብዛኛ ፣ ጊዜ ፣ የእስላሞቹ ፣ ነበር ። እስላሞቹም ፣ አሸንፈው ፣ በገቡበት ፣ አገር ፣ አብያተ ፣ ክርስቲያናቱን ፣ ገዳማቱን ፣ የንጉሡን ፣ ከተማዎች ፣ የሕዝቡን ፣ መንደር ፣ እየዘረፉ ፣ የማቃጠል ፣ ክርስቲያናዊውን ፣ ወገን ፣ በመፍጀት ፣ የልባቸውን ፣ ሲሠሩ ፣ ኖሩ ።

እንደ ፣ እውነቱ ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ በነፃ፣ ግምድ ፣ ጽዮን ፣ በነፃ፣ ዘርዳ ፣ ያዕቆብ ፣ ጊዜ ፣ ክርስቲያኖቹ ፣ ወደ ፣ አዳልና ፣ ወደ ፣ ሱማሌ ፣ አገር ፣ ባላባቱ ፣ ሸፍቶ ፣ ለዘመቻ ፣ በሐዳ ፣ ጊዜ ፣ ይኸንኑ ፣ የመሰለ ፣ ግፍ ፣ በተማራከው ፣ እስላም ፣ በቤተ ፣ ሰቡም ፣ ላይ ፣ ግፍ ፣ መሥራታቸው ፣ መስጊዱንም ፣ መንደሩንም ፣ ማቃጠላቸው ፣ የታወቀ ፣ ነው ። ይሁን ፣ እንጂ ፣ ባላባቱ ፣ ገበርሁ ፣ ካለ ፣ ወዲህ ፣ ያንኑ ፣ ግብር ፣ ከመቀበል ፣ በቀር ፣ ሃይማኖቱን ፣ ጨርሶ ፣ ለማጥፋት ፣ ክርስቲያኖቹ ፣ በጊዜያቸው ፣ አሁን ፣ እስላሞቹ ፣ የሚያደርጉትን ፣ ያህል ፣ ጨክነው ፣ ለረዥም ፣ ጊዜ ፣ ያወቃዩዋቸው ፣ አይመስልም ። አሁን ፣ የዚህን ፣ ጉዳይ ፣ ትተን ፣ ወደዋናው ፣ ታሪክ ፣ እንመለስ ።

ራስ ፣ እስላም ፣ ሰገድ ፣ ከአይፈርስ ፣ ጦርነት ፣ ተሸንፎ ፣ ዘሪ ፣ እሚባል ፣ ለጦርነት የማይመች ፣ አባራፊ ፣ የማይደርስበት ፣ ሥፍራ ፣ ሆኖ ፣ እስላሞቹ ፣ ሳይዘጋጅ ፣ በድን

ገት : አደጋ : ጥለው : እንደወጉትና : እንዳሸነፉት : ለንጉሠ : ለዓፄ : ልብነ : ድን
ግል : ላከ = ንጉሠም : ምንም : እንኳን : የግራኝን : ጦር : ጽናት : በሽምብራ :
ኩሬ : ጦርነት : ባይዘነጉት : በዚህ : በአይፈርስ : ጦርነት : ራስ : እስላም : ሰገድ :
ብዙ : ጦር : ይዞ : እንደሚገባው : ሳይዋጋና : ብዙ : ጉዳት : በጠላቱ : ላይ : ሳይ
ጥል : መሸነፉ : ቅር : እንዳሰኛቸው : በዓረብ : ፋቂህ : ጽሑፍ : ላይ : ይታያል ።

ስለዚህ : ዋናውን : ጦር : አዝማችነት : ለአዝማች : ተክለ : ኢየሱስ : ሰጥ
ተው : ፊስ : እስላም : ሰገድም : በደረጃው : መዋረድ : ቅር : ሳይለው : ከአዝማች
ተክለ : ኢየሱስ : ጋር : ሆኖ : በኅብረት : እንዲሠራ : በደብዳቤ : አስጠንቅቀው :
ተክለ : ኢየሱስን : ከብዙ : ጦር : ጋር : ወደ : ዛሬ : ላኩ ።

ተክለ : ኢየሱስ : የትግሬ : የአንጎት : አገረ : ገዥ : የደሆኖ : ወደብ :
ሹም : ነው ። በሽምብራ : ኩሬ : ጦርነት : ከግራኝ : ተዋግቷል ። እነሆ : በሚ
ቀጥለው በርሱ : አዝማችነት : ክርስቲያኖቹ : ከግራኝ : ጦር : ጋር : በዛሬ :
ተዋግተው : እንደምን : እንደተሸነፉ : አዝማች : ተክለ : ኢየሱስና : ራስ :
እስላም : ሰገድም : እንደምን : እንደሞቱ : ልንመልከት : ነው ። ዛሬ : የሚባለው :
ሥፍራ : ከዚሁ ከአይፈርስ : ምንም : ያህል : የማይርቅ : ደዋሮ : በሚባል :
ውስጥ : ሳይሆን : አይቀርም ። ስለዚህ : ጦርነት : በቀጥታ : አራብ : ፋቂህ :
የሚለውን : ቀጥለን : እንመልከት ።

ይማም : አህመድ : ከነጠሩ : ወደ አንዱራ : በደረሰ : ጊዜ : የሀበሻ :
ንጉሥ : እስላሞቹ : እስላሞን : «እስላም : ሰገድን» አሸንፈው : እንዳበረሩት :
ጠሩም : እንደፈረሰ : የወሰን ሰገድ : ቤተ : ክርስቲያን : እንደተቃጠለች :
ሰምቶ : ትልቅ : ግዞን : ተሰማው ። የጦር : አለቆቹን : የቤተ : መንግሥት :
ሹማምንቱን : ቤተ : ሰቡን : ሁሉ : ሰብስቦ : እስላሞች : በደዋሮ : የሠሩትን :
ዘረፋ : የጠራችንንም : መሸሽ : ሰማችሁን : አላቸው ። ከዚያም : ወደ : ትግሬ :
ልክ : አለቆች ከነጠራቸው : እንዲሰበሰቡ : አደረገ ። ብዙ : ጦር ከብዙ :
ሹማምንት : ጋር : ከተሰበሰቡ : በኋላ : ለሁሉም : የበላይ : አለቃ : አዝማች :
(፩) : ተክለ : ኢየሱስን : የአንጎቱን : ገዥ : ሾመ ።

ተክለ : ኢየሱስን : ንጉሠ : በአንጎት : በትግሬ : በደሆኖ : ወደብ : ላይ :
ሾሞ : በጣም : ይወደው : ነበር ። ስለዚህ : አሁን : ወደ : ደዋሮ : ሂደህ : እስላ
ሞችን : ውጋ : ብሎ : አዘዘው ።

ይኸ : ሁሉ : ሲሆን : እስላሞ : ይማም : ከአንጎቱ : ከአበረረው : ወዲህ :
ዛሬ : በሚባል : መግቢያው : በሚያስቸግር : ሥፍራ : ሆኖ ለንጉሠ እንደዚህ :
የሚል . . . ደብዳቤ : ልክ : ነበር ። «ጠሬን : በእስላሞቹ : ሬት : አሰልፌ :
ሳለ ድንገት : ብቻይን ያለጦር : በነበርኩበት : ሰዓት : አድብተው : በተንኮል :
አደጋ : ጣሉብኝ : ቢሆንም : እስላሞቹ : የማረኩብኝ : ፈረሶች (፪) : ጥቂቶች :

(፩) የተሩት : ሁሉ : ጦር : በማዘመቻቸው : አዝማች : ሲሰቡ : ተክለ : ኢየሱስ : ግን : በተለይ :
የማዕርግ : በው : ነበር ።
(፪) አራብ : ፋቂህ : ረረሰ : ሲል : ረረሰኛውን : ከነጠሩ : ከነመሃሪያው : ማሳፍት : ሰረጸገ : ነው ።

ናቸው፡ «ንጉሠ-ም፡ እንደዚህ፡ ሲል ፡ መለሰ» ፡ ከአንበጣ ፡ «የበረከተ ፡ ጦር ፡ ሰጥቼህ ፡ ነበር ፡ ነገር ፡ ግን ፡ አልተጠቀምህበትም ፡ አሁን ፡ ግን ፡ ይኸው ፡ አገጣጥኝ ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስን ፡ ልኬልህለሁና ፡ ተከተለው ። የሚያዝህንም ፡ ትእዛዝ ሁሉ ፡ እየሰማህ ፡ ታዘዘው ፡ እንጂ ፡ እንዳትቃወሙ ፡ እስላሞቹን ፡ ለማጥፋት ፡ ረዳት ፡ ሁነው» ።

ስለዚህ ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስ ፡ ጦሩን ፡ አስከትሎ ፡ ጉዞ ፡ ዝመረ ፡ በርሱ ፡ ውስጥ ፡ ፍቅረ ፡ ኢየሱስ ፡ ያዪ ፡ እስክንድር ፡ (ልጃቸውን ፡ ያገባ) አማኝ ፡ የትግሬው ፡ አሚር ፣ የኸሬውና ፡ የሠራዊ ፡ ሹማምንት ፡ ነበሩ ። በጠቅላላው ፡ በውስጡ ፡ ብዙ ፡ ወታደር ፡ ያላቸው ፡ ፴ ፡ የትግሬ ፡ ሹማምንት ፡ ነበሩ ፡ ከነር ሱም ፡ ጋር ፡ የአንጎት ፡ ሕዝብ ፡ አብሮ ፡ ነበር ። እነርሱም ፡ ተጉዘው ፡ አዋሽን ፡ አልፈው ፡ በዛሬ ፡ ከእስላም ፡ ጋር ፡ ተገናኙ ። ከዚያ ፡ የበላይነት ፡ መሾሙን ፡ የሚያስረዳውን ፡ የንጉሠ-ን ፡ ደብዳቤ ፡ ለእስላምና ፡ ለጦሩ ፡ አነበበ ። እስላምም ፡ እንደ ፡ ንጉሠ ፡ ቃል ፡ እታዘዛለሁ ፡ ብሎ ፡ ቃሉን ፡ አሜን ፡ ብሎ ፡ ተቀበለ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የተክለ ፡ ኢየሱስ ፡ ሰላዮች ፡ እስላሞቹ ፡ አንዱ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አጠገብ ፡ መሆናቸውን ፡ ገለጹለት ። እስላሞቹም ፡ ወደሀገራቸው ፡ የሚመለሱ ፡ ስለመሰለው ፡ ለወታደሮቹ ፡ እንደዚህ ፡ አላቸው ። እዚህ ፡ አስፍራችን ፡ እንዳለን ፡ እስላሞቹ ፡ ወደአገራቸው ፡ ለመመለስ ፡ ደልማ ይዳ ፡ ሲደርሱ ፡ ገስግሰን ፡ አንወጋና ፡ እንጨርሳቸዋለን ። ወታደሮቹም ፡ ጥሩ ፡ አሳብ ፡ ነው ፡ እንከተልሃለን ፡ ብለው ፡ አሳቡን ፡ ተቀበሉት ። ከርሱም ፡ ጋር ፡ አንዱ ፡ አመር ፣ አንዱ ፡ ሰከር ፡ የሚባሉ ፡ ሰዎች ነበሩ ።

እነሱም ፡ እስላሞች ፡ ሆነው ፡ ሲኖሩ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ክርስትና ፡ ዞረው ፡ ከንጉሠ-ም ፡ ተገናኝተው ፡ በሻርቃህ ፡ አገር ፡ ተሰጥቷቸው ፡ ያንን ፡ እያስገቡ ፡ በደስታ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ። ሚስቶቻቸውም ፡ ክርስቲያኖች ፡ ነበሩና ፡ እስላሞቹ ፡ ሻርቃህ ፡ የነበሩ ፡ ጊዜ ፡ ማርከው ፡ ወስደውባቸው ፡ ነበር ። እነዚህ ፡ ዑለት ፡ ሰዎች ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስ ፡ ከመጣ ፡ በኋላ ፡ የወርነት ፡ አሳቡን ፡ በተረዱ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ይግም ፡ አህመድ ፡ መጥተው ፡ «በለፈው ፡ ሁሉ ፡ በጠፋነው ፡ በእግዚአብሔር ፡ ፊት ፡ ተጸጽተናል ፡ ብለው ፡ የተክለ ፡ ኢየሱስን ፡ አሳብ ፡ ገለጹለት ። ይግም ፡ አህመድ ፡ ግድ ፡ የላችሁም ፡ አትፍሩ ፡ ብሎ ፡ ሚስቶቻቸውን ፡ መለሰላቸው ። ቀጥሎም ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ወደኛ ፡ መምጣታችሁን ፡ ያውቃሉን ፡ አላቸው ፡ እነሱም ፡ ምንም ፡ «አያውቁም» ፡ ብለው ፡ መለሱለት ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ከናንተ ፡ ሁለት ፡ ነገር ፡ እንድታደርጉልኝ ፡ እፈልጋለሁ ፡ አላቸው ፡ ምን ፡ ምን ፡ ብለው ፡ መለሱ ፡ ሰከር ፡ ከኔ ፡ ጋር ፡ እዚሁ ፡ ቅር ፡ ያደኛህ ፡ አመር ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ተመልሶ ፡ እመክከላቸው ፡ ገብቶ ፡ ነገሩን ፡ ሁሉ ፡ ሰልሎ ፡ ሄደን ፡ የምንዋጋበትን ፡ ሰፊውንና ፡ የሚመቸውን ፡ መንገድ ፡ ተመልሶ ፡ ይንገረን ፡ ይኸን ፡ ያደረጋችሁ ፡ እንደሆነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያለፈውን ፡ ስሕተታችሁን ፡ ይቅር ፡ ይላችኋል ፡ አላቸው ። እነሱም ፡ እሺ ፡ ብለው ፡ ሰከር

ከወዚር ፡ አዶሌ ፡ ዘንድ ፡ ቀረ ፡ ኡመር ፡ ወደ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ዘንድ ፡ ተመልሶ ፡ በመካከላቸው ፡ ሁለት ፡ ቀን ፡ አድሮ ፡ በሦስተኛው ፡ ቀን ፡ የአሥር ፡ (የተሲያት) ጸሎት ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ወዚር ፡ አዶሌ ፡ መጣ ፡ ወዚሩም ፡ ይዘት ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ወስዶ ፡ አገናኘውና ፡ ይማም ፡ የክርስቲያኖቹን ፡ ወሬ ፡ ጠየቀው ፡ እርሱም ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ መካከል ፡ ገብቼ ፡ አየሁቸው ፡ መንገዳቸውንም ፡ ተረዳሁ ፡ ከአለፈው ፡ አሳባቸው ፡ ምንም ፡ አልለወጡም ፡ አለ ፡ „ቀጥራቸው ፡ ስንት ፡ ይሆናል ፡ ። ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ ከአንጾኪያው ፡ ሽሽት ፡ ወዲህ ፡ የበሌ ፡ የደዋሮ ፡ የወናግ ፡ አምባ ፡ የወናግ ፡ ጀደብ ፡ (ገደብ) ፡ ሰዎች ፡ ሁሉም ፡ ወደአገራቸው ተመልሰው ፡ አሁን ፡ ያሉት ፡ አለቆቻቸው ፡ ብቻ ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ መለሰ ፡ ቢሆንም ፡ አሁን ፡ ያለው ፡ ጦር ፡ ምን ፡ ያህል ፡ አንደሆነ ፡ ንገረኝ ፡ „ቢለው ፡ ። የትግሬ ፡ የአንገት የፈጠጋር ፡ ሰዎች ፡ አሉ አለ ፡ ስንት ፡ ፈረስ ፡ አላቸው ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ ጅጅ ፡ የሚሆኑ ፡ የሪፍ ፡ ፈረሰኞች ፡ ሁሉም ፡ ብረት ፡ ለበስ ፡ (ጥፋር) የሆነውን ፡ እንደለበሱ ፡ አሉ ፡ ብሎ ፡ መለሰ ፡ ያሉበት ፡ ሥፍራ ፡ ሰፊ ፡ ነው ፡ ጠባብ ፡ ለፈረሰኛ ፡ ጦርነት ፡ ይመቻል ፡ አይመችም ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ ከዚህ ፡ አሁን ፡ ካለንበት ፡ ተነስተን ፡ ወደእነሱ ፡ ብንሔድ ፡ እስፊ ፡ ሥፍራ ፡ ላይ ፡ ጎናገኛቸዋለን ፡ ከንድ ፡ ቁልልታ ፡ ከለበት ፡ ወገን ፡ የመጣንባቸው ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ እየገፋናቸው ፡ ወደ ፡ ወንዝ ፡ እንወርዳለን ፡ ክርስቲያኖቹም ፡ የያዙት ፡ የላይኛውን ፡ ሽረት ፡ ነው ፡ እነሱ ፡ የሰፈሩት ፡ እቁልልታው ፡ ጫፍ ፡ ስለሆነ ፡ ከግርጌው ፡ ትልቅ ፡ ገደል ፡ አለ ፡ ብንወጋቸውና ፡ በእግዚአብሔር ፡ (አላህ) ፡ ፈቃድ ፡ ድሉን ፡ ብናገኝ ፡ ከቁልልታዋ ፡ ላይ ፡ ሊሸሽ ፡ የፈለገ ፡ ሁሉ ፡ ገደል ፡ ገብቶ ፡ ይሰበሰባል ፡ እንጂ ፡ መሸሻ ፡ ቦታ ፡ የለውም ፡ ብሎ ፡ አስረዳው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ ፈረሰኞቹን ፡ አስጠራና ፡ ከሰላይ ፡ የሰማውን ፡ ገለጸላቸው ፡ ከእነሱም ፡ መካከል ፡ ግማሹ ፡ አዚህ ፡ እንዳለን ፡ ክርስቲያኖቹን ፡ ጠብቀን ፡ እንወጋ ፡ የቀረው ፡ አሉበት ፡ ድረስ ፡ ሔደን ፡ እንወጋቸው ፡ ሲበባሉ ፡ ይማም ፡ የናንተ ፡ አሳብ ፡ በፍጹም ፡ አይረባም ፡ ብሎ ፡ አዚህ ፡ ቀርተን ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ሲመጡብን ፡ እንዋጋ ፡ ያሉትን ፡ ነቀፈና ፡ ይልቅስ ፡ የማግረብ ፡ ጸሎት ፡ ካደረግን ፡ በኋላ ፡ እንጓዝ ፡ አለ ፡ እነሱም ፡ ፈቃዳችን ፡ ነው ፡ ብለው ፡ መለሱለት ፡ ስለዚህ ፡ ሰፈሩን ፡ መድፋን ፡ ከነጓዙ ፡ እንዲጠብቁና ፡ በማግሥቱ ፡ ጧት ፡ እንዲከተለው ፡ አብድ ፡ ኢን ፡ ናስርን ፡ አዘዘውና ፡ ገዘው ፡ ተገመረ ፡ ይማም ፡ እንደ ፡ ጎርፍ ፡ የሚፈሰውን ፡ ሠራዊቱን ፡ እፊት ፡ አስቀድሞ ፡ እርሱ ፡ ከኋላ ፡ ሆኖ ፡ ከማታ ፡ ገምሮ ፡ ጎሕ ፡ እስኪቀድ ፡ ድረስ ፡ ተጓዘ ፡ ፋቂህ ፡ አቡበክር ፡ (አርቩናህ) ፡ በሠራዊቱ ፡ መካከል ፡ ሆኖ ፡ በታላቅ ፡ ቃል ፡ ቁራን ፡ እየደገመ ፡ ንግግር ፡ (ዲስኩር) ፡ ሲያደርግ ፡ እስኪገኝ ፡ ድረስ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ እርሱን ፡ ከቦ ፡ (እየሔደን) ፡ ያጸምጥ ፡ ነበር ፡ እንደዚህ ፡ ሆኖ ፡ እየተጓዙ ፡ ወደ ፡ አንድ ፡ ገብታ ፡ ሥፍራ ፡ ሲደርሱ ፡ መንገድ ፡ መሬው ፡ ቆመና ፡ ይኸውና ፡ አሁን ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ አሉበት ፡ ደርሰናል ፡ ፀሐይ ፡ እስኪፈነዋቅ ፡ ድረስ ፡ እዚህ ፡ እንቆይ ፡ ስለአለ ፡ ሁሉም ፡ ከየበቀሉው ፡ እየወረደ ፡ ከድካሙ ፡ ለማረፍ ፡ ተኛ ፡ ይማም ፡ መንገድ ፡

መሪውን ፡ ልኮ ፡ እፊቱ ፡ አስመጣና ፡ አብረን ፡ እንሂድና ፡ መንገዱን ፡ እየመረ
 መርን ፡ ሥፍራውን ፡ እንሰልፍ ፡ ቢለው ፡ እኔ ፡ በጣም ፡ ደክሜአለሁ ፡ ነገር ፡
 ግን ፡ አንድ ፡ አርኪያህ ፡ የሚባል ፡ ወደ ፡ እስልምና ፡ የዞረ ፡ የክርስቲያን ፡ ሹም ፡
 መንገዱን ፡ የሚያውቅ ፡ አለ ፡ ብሎ ፡ መለሰ ። ይማም ፡ አርኪያህን ፡ አስመጣና ፡
 እርሱን ፡ እንደያዘ ፡ ሌሊቱን ፡ ሔደ ። ከርሱም ፡ ጋር ፡ ገራድ ፡ ሻሙንና ፡
 ግታን ፡ ነበሩ ። ፡ እንደ ፡ ሔዱም ፡ የውሻ ፡ ጨኸት ፡ የመሰለ ፡
 ሰሙና ፡ የምን ፡ ጨኸት ፡ ነው ፡ እየተባባሉ ፡ ሲጠያየቁ ፡ እናንተ ፡ እዚህ ፡ ቆዩ ፡
 እኔ ፡ መርምሬ ፡ አመጣለሁ ፡ ብሎ ፡ ጨኸት ፡ ወደሰማበት ፡ በኩል ፡ ሲሔድ ፡
 ውሻ ፡ የሚጮኸዘት ፡ መንደር ፡ አየ ። አርኪያህም ፡ እናንተ ፡ የመንደር ፡ ሰዎች ፡
 ብሎ ፡ በታላቅ ፡ ድምፅ ፡ ተጣራ ፡ እነርሱም ፡ እረ ፡ ማነህ ፡ በጭለማ ፡ የምትጣራ ፡
 ቢሉት ፡ እኔ ፡ ከደዋሮ ፡ የመጣሁ ፡ ሹም ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ መለሰላቸው ፡ እኋ
 ላህ ፡ ያሉት ፡ እነማን ፡ ናቸው ፡ ቢሉት ፡ ወታደሮች ፡ ናቸው ፡ ተክለ ፡ ኢየ
 ሱስ ፡ እስላሞችን ፡ ለመውጋት ፡ እንድትረዳኝ ፡ ወታደርህን ፡ ይዘህ ፡ እንድት
 መጣ ፡ ብሎ ፡ ልኮብኝ ፡ ነበር ፡ ሲል ፡ መለሰ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ መንደረተኞቹ ፡
 ወደ ፡ ኋላህ ፡ ተመለስና ፡ እስከ ፡ ጉብታው ፡ ድረስ ፡ ሂድና ፡ እዚያ ፡ ስትደርስ ፡
 ወደ ፡ ሸለቆው ፡ ሥር ፡ ወርደህ ፡ ወደ ፡ ቁልልታው ፡ ስትወጣ ፡ ተክለ ፡ ኢየ
 ሱስን ፡ እዚያው ፡ ወፍሮ ፡ ታገኘዋለህ ፡ አሉት ።

ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ከሰማ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ተመልሶ ፡ ነገረው ። ክርስ
 ቲያኖቹ ፡ እዚያው ፡ የመዝሙሪያው ፡ መንገድ ፡ መሪ ፡ እትናገረበት ፡ ሥፍራ ፡
 ላይ ፡ መሆናቸውን ፡ ጨምሮ ፡ ገለጸለት ። ስለዚህ ፡ እስላሞቹ ፡ በደስታ ፡ ወደ ፡
 ሰፈራቸው ፡ ተመልሰው ፡ ለጓደኞቻቸው ፡ ነገሩና ፡ ጨርሶ ፡ እስኪነጋ ፡ እዚሁ ፡
 ቆይተው ፡ ሲነጋ ፡ የጧት ፡ ጸሎታቸውን ፡ አድርሰው ፡ ሲጨርሱ ፡ ወዚር ፡ አዶሌ ፡
 ግንባር ፡ ቀደም ፡ ሆኖ ፡ ከነጠሩ ፡ መንገድ ፡ መሪው ፡ እፊት ፡ እፊት ፡ እየ
 መራ ፡ ጉዞውን ፡ ዠመረ ፡ እነርሱም ፡ ከጉብታው ፡ ወርደው ፡ እሸለቆው ፡ ሲደ
 ረሱ ፡ የክርስቲያኖቹን ፡ ድንኳን ፡ አዩ ። ክርስቲያኖቹም ፡ እስላሞቹ ፡ ወደ ፡ ሸለ
 ቆው ፡ ሲሸቆለቆሉ ፡ አይተዋቸው ፡ ኖሮ ፡ ከርቻቸውን ፡ ጭነው ፡ ወደ ፡ እስላ
 ሞቹ ፡ መጡ ።

ይማም ፡ ሌላው ፡ ወታደር ፡ እስኪለዋቅ ፡ ድረስ ፡ እሸለቆው ፡ ሆኖ ፡ ይጠ
 ብቅ ፡ ነበር ። እነሰበርዲን ፡ እነአሊ ፡ እነአብደላ ፡ እነአደቅ ፡ ሌሎችም ፡ ጿ ፡ የሚ
 ሆኑ ፡ ይማምን ፡ ሳይጠብቁ ፡ ወንዙን ፡ ተሻግረው ፡ ነበር ፡ ከነርሱም ፡ ጋር ፡ እነ
 ፈንጅ ፡ ሰበር ፡ ያሉበት ፡ ፱ ፡ የሚሆን ፡ የእግረኛ ፡ ጦር ፡ ነበርና ፡ እነዚህ ፡ ከክ
 ርስቲያኖቹ ፡ ጋር ፡ ጦርነቱን ፡ ዠመሩ ። . . . ፡ ወዚር ፡ አዶሌ ፡ ግን ፡ ይማም ፡
 እስኪደርስለት ፡ እሸለቆው ፡ ሆኖ ፡ ሲጠብቅ ፡ በደረሰለት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉም ፡ እፈ
 ረሰቻቸው ፡ ተጋቡና ፡ ሸቅቦቹን ፡ ወጥተው ፡ እጫፍ ፡ ካሉት ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡
 ጋር ፡ ተጋጠሙ ። ጦርነቱን ፡ የዠመረው ፡ ሰበርዲን ፡ ነው ፡ ከርሱም ፡ ቀጥሎ
 አሊ ፡ ኢል ፡ ዋራዲና ፡ አብደላ ፡ ተከታትለው ፡ እጠላት ፡ ጦር ፡ መካከል ፡ ገቡ።

አደቅ ፡ ቤን ፡ ማረና ፡ አሊ ፡ ጎይታም ፡ ሁለቱ ፡ ባንድነት ፡ ገሥግሠው ፡ ተክለ ፡
 ኢየሱስን ፡ ውጊያ ፡ ገጠሙትና ፡ አደቅ ፡ ሰይፋን ፡ መዘ ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስን ፡
 በሰይፍ ፡ በትር ፡ አንገቱን ፡ መትቶ ፡ ጭንቅላቱን ፡ ከሌላው ፡ አካሉ ፡ ለይቶ ፡
 ጣለና ፡ ገደላው ፡ ። ይማምና ፡ ጓደኞቹም ፡ ከሌሎቹ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ጋር
 ተጋጥመው ፡ በጥብቅ ፡ ሲዋጉ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ሽሽት ፡ ገሥሩ ። እስላሞቹም ፡
 እየተከታተሉ ፡ መግደልና ፡ መማረክ ፡ ገሥሩ ። እስላሞ ፡ (ራስ ፡ እስላም ፡ ሰገድ)
 በገራድ ፡ ይማጅ ፡ ልጅ ፡ በአቡብከር ፡ እጅ ተገደለ ። ናስር ፡ የሚባለው ፡ የመርጋ
 (ጃ) ሹምና ፡ ሹተላይ ፡ የሚባለው ፡ ሹም ፡ በፋራቃሃም ፡ አሊ ፡ እጅ ፡ ተማ
 ረኩና ፡ ሹተላይና ፡ ናስር ፡ ወዲያው ፡ እስላም ፡ ሆነው ፡ ወደ ፡ ሬት ፡ እንደሚ
 ገኘው ፡ ከክርስቲያኖች ፡ ጋር ፡ እየተዋጉ ፡ ሹተላይ ፡ ሞተ ።

በዚሁ ፡ ጦርነት ፡ ነገደ ፡ ኢየሱስ ፡ የሚባለው ፡ የጂናህ ፡ (ጊና ፡ አገር ?) ፡ አገረ ፡
 ገዥ ፡ በገራድ ፡ አህሙሹ ፡ እጅ ፡ ዘምቢል ፡ የሚባለው ፡ የቡሬ ፡ ሹም ፡ በአቡብከር ፡
 እጅ ፤ የሲሬ (ሺሬ) ፡ ሹም ፡ ሳሙኤል ፡ ባንድ ፡ እስላም ፡ እጅ ፤ አብርሃም ፡ የሚባለው ፡
 የጸለሞት ፡ (አገው ፡ ውስጥ) ፡ ሹም ፡ በአብሳማ ፡ ኑር ፡ እጅ ፤ የሐማሴን ፡ ሹም ፡ በሳ
 ሊህ ፡ እጅ ፤ ተገደሉ ። አሰር ፡ (አሥራት?) ፡ የሚባለውን ፡ ሹም ፡ ጣህር ፤ ክፍሌ ፡
 የሚባለውን ፡ የቀዳ ፡ ሹም ፡ (የተክለ ፡ ኢየሱስ ፡ ልጅ) ፡ ሐሰን ፡ ጊዮርጊስ ፡ የሚባ
 ለውን ፡ የገጋጃም ፡ ገዥ ፡ የፈራቃሃም ፡ አሊ ፡ ወታደር ፡ ማረኩዋቸው ። ይስሐቅ ፡ የሚ
 ባለው ፡ የቤጌምድር ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ አሊ ፡ ማጅራህ ፡ በሚባል ፡ ሱማሌ እጅ ፡
 ሞተ ። በዚህ ፡ ቀን ፡ ጦርነት ፡ የሞቱት ፡ የትግሬና ፡ የአማራ ፡ መኳንንት ፡ ቊጥራ
 ቸው ፡ ፩፻፴ ፡ ነው ። የሞተው ፡ የፈረሰኛና ፡ የእግረኛ ፡ ወታደር ፡ ግን ፡ በብዙ ፡
 ሺ የሚቆጠር ፡ ነው ። ፳ ፡ ፈረሰኛ ፡ ብቻ ፡ ሲያመልጥ ፡ ፭፻ ፡ ፈረሶች ፡
 ድንኳኑ ፡ ባሪያው ፡ በቅሎው ፡ ዕቃው ፡ ሁሉ ፡ በእስላሞች ፡ እጅ ፡ ወደቀ ።

ወዚር ፡ አዶሌ ፡ ከዋናው ፡ ጦር ፡ ጋር ፡ እዚሁ ፡ እክርስቲያኖቹ ፡ ሠፈር ፡
 አቁልልታው ፡ ላይ ፡ ሠፈሩን ፡ አድርጎ ፡ ሲቀመጥ ፡ ይማም ፡ ፶ ፡ ፈረሰኛ ፡ ይዘ ፡
 የሸሹትን ፡ እስከ ፡ አዋሽ ፡ ድረስ ፡ አባሮ ፡ ዴል ፡ ሜዳ ፡ ላይ ፡ አደረ ፡ በማግስቱ ፡
 አብድ ፡ ኤን ፡ ናስርን ፡ ከጓዝ ፡ ጋር ፡ ወደ ፡ ተወበት ፡ ወደ ፡ አንዱራህ ፡ ሔደና ፡
 ከዚያ ፡ ከናስር ፡ ጋር ፡ ጃሚት ፡ ወደ ፡ ሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ሔደ ። ወዚር ፡ አዶሌም ፡
 ከነበረበት ፡ ሠፈሩ ፡ ተነሥቶ ፡ በሁለተኛው ፡ ቀን ፡ ወደዚሁ ፡ ወደ ፡ ጃሚት ፡
 (ሀሚት) መጣና ፡ ሁሉም ፡ ሰላምታ ፡ እየተሰጣጡ ፡ ተገናኙ ፡ ስለአገኙትም ፡ ድል ፡
 በደስታ ፡ እየተነጋገሩ ሌሊቱን ፡ በዚሁ ፡ ሥፍራ ፡ አሳለፉ ።

በማግስቱ ፡ ይማም ፡ የተማረከውን ፡ ሰውና ፡ ፈረስ ፡ መሣሪያ ፡ አቅርቡልኝ ፡
 ብሎ ፡ አዘዘ ። ፭፻ ፡ ፈረሶች ፡ በቀይ ፡ የተጠለፈ ፡ እንደ ፡ ብርሃን ፡ ጮራ ፡ በማ
 ያበራ ፡ በወርቅ ፡ ዕቃ ፡ የተጫኑ ፡ ኮርቻቸው ፡ ሐር ፡ የለበሱትን ፡ አቀረቡለት ።
 ዳዊት ፡ (የአሥራኤል ፡ ንጉሥ) ፡ ይለብሰው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ያለ ፡ ብዙ ፡ የጥሩር ፡ ልብስ ፡
 በራስ ፡ ላይ ፡ የሚደፋ ፡ እንደ ፡ ሳቡር ፡ (አገር) ፡ ያለ ፤ የግብጽ ፡ አገር ፡ ሥራ ፡ የሆነ ፡
 ብዙ ፡ ሰይፍ ፤ ነጭ ፡ ቅርጫት ፡ የሚመሳስል ፡ የሀበሾቹ ፡ ጋሽ ፡ ቀረበ ። ይማም ፡

ልዑል ፡ አምላኩን ፡ አመሰገነ ። ከምርከው ፡ ሁሉ ፡ ከበቅሎም ፡ አምስተኛውን ፡ ፅጣ ፡ እያስነሣ ፡ በቅሎውን ፡ ፈረሱን ፡ ስለሃይማኖታቸው ፡ ለሚዋጉት ፡ አደለው ። በሽምብራ ፡ ኩሬ ፡ ጦርነት ፡ የዋለው ፡ አንድ ፡ ተናጋሪ ፡ «ከይማም ፡ ጋር ፡ በሽምብራ ፡ ኩሬ ፡ ጦርነት ፡ ላይ ፡ ውያለሁ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ እንደዚህ ፡ እንደ ፡ ዛሬ ፡ የሚያምሩና ፡ የሚበረክቱ ፡ በቅሎና ፡ ፈረሶች ፡ በፍጹም ፡ አላየሁም» ፡ ብሏል ።

ከእስረኞቹም ፡ የሾተላይና ፡ የአሰር ፡ (አሥራት) (፩) ጭንቅላት ፡ ተቆረጠ ። ክፍሌ ፡ በ፴ ወቂት ፡ ወርቅ ፡ ወገኖቹ ፡ ገዙት ፤ ጊዮርጊስ ፡ የሚባለው ፡ ግን ፡ ሁለት ፡ ወር ፡ ታስሮ ፡ እንደ ፡ ቆየ ፡ እግር ፡ ብረቱን ፡ ሰብሮ ፡ ጠፋና ፡ ወደ ፡ ጎጃም ፡ ሔዶ ፡ ሳለ ፡ አንድ ፡ ክርስቲያን ፡ ገደለው ። ለጊዮርጊስ ፡ ወንድም ፡ ይማም ፡ ምሕረት ፡ አድርጎለት ፡ ከዚያም ፡ ደብዳቤ ፡ አሲዞ ፡ «ይኸን ፡ ደብዳቤ ፡ ይዘህ ፡ ሔደህ ፡ መልሱን ፡ አምጣልኝ» ብሎ ፡ ወደ ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ ወደ ፡ ሀበሻ ፡ ንጉሥ ፡ ላከው ፡ ደብዳቤውም ፡ እንደዚህ ፡ የሚል ፡ ነው ።

«በእግዚአብሔር ፡ በመሐሪውና ፡ በይቅር ፡ በይው ፡ ስም ፡ (በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ መሐሪ ፡ ወመስተሣህል) ፡ ምስጋና ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ብቻ ፡ ደገንነትና ፡ ቡራኬ ፡ ለነቢዩ ፡ ለመሐመድ ፡ ከርሱ ፡ በኋላ ፡ ሌላ ፡ ለማይነሣው ። የተላከ ፡ ከይማም ፡ አዘመድ ፡ የኢብራሂም ፡ ልጅ ፡ ስለ ፡ ሃይማኖቱ ፡ የሚዋጋ ፡ ይድረስ ፡ ለሀበሻ ፡ ንጉሥ ፡ ከሰላምታ ፡ በኋላ ፡ ለላይኛው ፡ ንጉሥ ፡ (ለእግዚአብሔር) ፡ ቀጥ ፡ ያለውን ፡ መንገድ ፡ ይዞ ፡ የሚታዘዘው ፡ ? ፡ (፪) ፡ ይህ ፡ ደብዳቤ ፡ እንደደረሰህ ፡ ፋትኤል ፡ የሚረከቸውን ፡ አቡበከር ፡ ቤን ፡ ሞስሊምንና ፡ ጃልቲን ፡ ላክልኝ ፡ እኔም ፡ በነርሱ ፡ ምትክ ፡ ጊዮርጊስን ፡ ክፍሌን ፡ ናስርን ፡ የኤል ፡ ሜርጃይ ፡ ጌታ ፡ ሹተላይን ፡ አራቱን ፡ እልክልሃለሁ ። እስላም ፡ እስላምን ፡ ክርስቲያን ፡ ክርስቲያንን ፡ ስለሚረዳው ፡ እኔ ፡ ሁለት ፡ ስጠይቅህ ፡ ላንተ ፡ የምሰጥህ ፡ አራት ፡ ናቸው ። እንደ ፡ ቀድሞ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ በገር ፡ ገብተን ፡ ተመልሰን ፡ ወደ ፡ አገራችን ፡ የምንመለስ ፡ አይምስልህ ፡ አገሪቱን ፡ በእግዚአብሔር ፡ ፈቃድ ፡ በሙሉ ፡ ድል ፡ አድርገን ፡ እስክንይዝ ፡ ድረስ ፡ እንዳንመለስ ፡ ወይም ፡ እዚሁ ፡ ለመሞት ፡ ቆርጠናል ፡ ስለዚህ ፡ እውነተኛው ፡ ዳኛ ፡ በመካከላችን ፡ ይፈርዳል ።»

ይቺን ፡ ደብዳቤ ፡ አጣጠፈና ፡ ወስደህ ፡ ለንጉሡ ፡ ስጥ ፡ ብሎ ፡ እስረኛውን ፡ የጊዮርጊስን ፡ ወንድም ፡ ላከውና ፡ ሔደ ። እርሱም ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ደርሶ ፡ ደብዳቤውን ፡ አስረከበ ። ንጉሡም ፡ ደብዳቤው ፡ የሚለውን ፡ በተመለከተ ፡ ጊዜ ፡ በኩራት ፡ እየተሳደበ ፡ ፊቱ ፡ ፍም ፡ እስኪመስል ፡ ድረስ ፡ በታላቅ ፡ ኃይል ፡ ተቆጥቶ ፡ ዘውዱን ፡ ከራሱ ፡ ላይ ፡ እንሥቶ ፡ እመሬት ፡ ወረወረው ። በንዴትም ፡ ምርከኞቹን ፡ እስላሞች ፡ እራቱ ፡ አስመጥቶ ፡ አስገደላቸው ፡ ለደብዳቤውም ፡ ምንም ፡ መልስ ፡ አልሰጠም» ።

(፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ የተናገራቸውን ፡ ይደጋግማል ። በዚያ ፡ ስለሙ ፡ ይልፍ ፡ እዚህ ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡ አንገታቸው ፡ ተቆረጠ ፡ እያል ፡ ይጽፋል ።
(፪) እዚህ ፡ ላይ ፡ የጉደለ ፡ ወይም ፡ ያልተካከለ ፡ ጽሑፍ ፡ አለ ።

በለፈው ፡ ምዕራፍ ፡ ግራኝ ፡ አህመድ ፡ በመሣሪያ ፡ ልዩነት ፡ በሥፍራ ፡ አመ
 ራረጥ ፡ ድሉን ፡ ማረጋገጠን ፡ እንደ ፡ ተመለከትነው ፡ በአሁኑ ፡ ምዕራፍ ፡ ደግሞ ፡
 ይህ ፡ ሁሉ ፡ ሳይቀር ፡ በሰላይ ፡ በኩል ፡ ደህና ፡ አድርጎ ፡ መጠቀሙን ፡ እናያ
 ለን ። እነዚያ ፡ አመርና ፡ ሳከር ፡ የሚባሉ ፡ ሁለት ፡ እስላሞች ፡ የክርስቲያኖቹ ፡
 ወገን ፡ መስለው ፡ ብዙ ፡ ዘመን ፡ አብረው ፡ ከኖሩ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ግራኝ ፡ ገብ
 ተው ፡ ብዙ ፡ ምሥጢርና ፡ ወሬ ፡ ሲነግሩት ፡ ለግራኝ ፡ ጦር ፡ ጠቃሚ ፡ ነው ።
 ለግራኝም ፡ ሁለቱ ፡ ወደ ፡ እርሱ ፡ መግባታቸው ፡ እስከዚህም ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ያወ
 ቁትና ፡ የነገሩት ፡ ሳይበቃው ፡ ቀርቶ ፡ ከሁለት ፡ አንዳቸውን ፡ ሳከርን ፡ እንደመ
 ያዣ ፡ አስቀርቶ ፡ አመርን ፡ መልሶ ፡ ወደ ፡ ተክሉ ፡ ኢየሱስ ፡ ሠፈር ፡ ልክ ፡ ሲያ
 ሰልል ፡ ግራኝ ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ ሰዓት ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ የጠላቱን ፡
 የተክለ ፡ ኢየሱስን ፡ አሳብና ፡ በትክክል ፡ የሚገኝበትን ፡ ሥፍራ ፡ የጠሩን ፡ ቍጥር ፡
 ለማወቅ ፡ እንደሌለገ ፡ አመርም ፡ በክርስቲያኖቹ ፡ መካከል ፡ እንደ ፡ ወገን ፡ አብሮ ፡
 እየተጫወተ ፡ ሁለት ፡ ቀን ፡ ሙሉ ፡ የጦር ፡ ጥላን ፡ ሲሰበስብ ፡ መንገድና ፡ ለጦ
 ርነት ፡ ምቹ ፡ ሥፍራ ፡ የሆነውን ፡ ሲያጠና ፡ ሰንብቶ ፡ ወደ ፡ ሃይማኖት ፡ ወገ
 ኖቹ ፡ ተመልሶ ፡ ያየውን ፡ የሰማውን ፡ ለግራኝ ፡ ነገረው ። እንደዚህ ፡ ያለውም ፡
 ስለላ ፡ በጦርነት ፡ ሰዓት ፡ አገልጋይ ፡ በመሆኑ ፡ ከቀድሞ ፡ ዝምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡
 ድረስ ፡ በዓለም ፡ ያሉ ፡ መንግሥታት ፡ የየጠላታቸውን ፡ ምሥጢርና ፡ አሳብ ፡
 ለመረዳትና ፡ ለነገሩ ፡ መድኃኒትና ፡ መውጫ ፡ ለመፈለግ ፡ ብዙ ፡ ደም ፡ ብዙ ፡
 ገንዘብ ፡ እያፈሰሱ ፡ ይታገሉበታል ።

ግራኝ ፡ ይኸን ፡ በመሰለ ፡ አኳኝን ፡ ከግጥሚያው ፡ በፊት ፡ እወታደሩ ፡ መካከል ፡
 የራሱ ፡ ወታደር ፡ የነበረውን ፡ አመርን ፡ እየላከ ፡ ምሥጢሩን ፡ ሲቀዳበት ፡ አዝ
 ማች ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይም ራስ ፡ እስላም ፡ ሰገድ ፡ የግራኝን ፡ አሳብና ፡
 ምሥጢር ፡ ለማወቅ ፡ ያደረጉትን ፡ የስለላ ፡ ሥራ ፡ በጽሑፍ ፡ ላይ ፡ ስለአላገ
 ኘን ፡ መጠኑን ፡ ልናመዘገብና ፡ ልንረዳው ፡ አልቻልንም ። መጠኑ ፡ ዓይነቱ ፡
 ትጋቱ ፡ ከግራኝ ፡ ያነሰ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፡ እነርሱም ፡ እንደ ፡ ግራኝ ፡ አህ
 መድ ፡ አስጊ ፡ ጠላታቸውን ፡ ማስለላቸው ፡ የማይጠረጠር ፡ ነው ። አራብ ፡ ፋቂ
 ህም ፡ በንዳንድ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ዝርዝሩ ፡ ሳይገባ . . . ፡ የክርስቲያን ፡
 ስላዮች ፡ ላለቆቻቸው ፡ እንደዚህ ፡ አሉ ፡ እያለ ፡ ጫፉን ፡ ያነሣል ።

ወደ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ተጠግተው ፡ በሚኖሩት ፡ እስላሞች ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡
 ግራኝ ፡ አብዛኛ ፡ ጊዜ ፡ በተማረኩ ፡ ክርስቲያኖች ፡ መጠቀሙን ፡ በለፉት ፡ ምፅ
 ራፎች ፡ ተገንዝበናል ። አሁንም ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ አዝማች ፡ አርኪያህ ፡ ወገ
 ኖቹን ፡ ከድቶ ፡ የተማረኩት ፡ ሚስቱን ፡ ለማግኘትና ፡ ከአሸናፊው ፡ ጋር ፡ ለመ
 ለጠፍ ፡ ሲል ፡ በእንዴት ፡ ያለ ፡ ትክክለኛ ፡ መንገድ ፡ እስላሞቹን መርቶ ፡ ወደ ፡
 ክርስቲያኖቹ ፡ የጦር ፡ ሠፈር ፡ እንደ ፡ ወሰደ ፡ የክርስቲያኖቹን ፡ መንደረተኞች ፡
 . . . እኔ ፡ አርኪያህ ፡ የደቀሮ ፡ ሹም ፡ ነኝ ፡ አዝማች ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስን ፡ ልረዳ ፡
 መቸቹ ፡ መንገድ ፡ ጠፋብኝ ፡ . . . እያለ ፡ እየጮኸ ፡ ተክለ ፡ ኢየሱስ ፡ የሠፊ
 ረበትን ፡ ለማወቅ ፡ እንዴት ፡ አድርጎ ፡ እንደአታለላቸው ፡ ተመልክተናል ። ስለ

ዚህ ፡ ግራኝ ፡ አህመድ ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ ጋር በነበሩት ፡ እስላሞች ፡ የሃይማኖት ፡
ወንድምነትን ፡ እያሳየ ፡ ለተማረኩት ፡ ክርስቲያኖች ፡ ሹሙትን ፡ ሚስትንና ፡
ልጅን ፡ በመመለስ ፡ መልካም ፡ ኑሮን ፡ እያመለከተ ፡ በጊዜና ፡ በአጋጣሚ ፡ ነገር ፡
መጠቀም ፡ የሚያውቅ ፡ ትጉህና ፡ ጠርጣሪ ፡ መሪ ፡ መሆኑን ፡ እንገነዘባለን ። እንደዚህ
ያለውም ፡ ጠባይ ፡ ከጥብቅ ፡ ተዋጊነትና ፡ ከጀግንነት ፡ ጋር ተደባልቆ ፡ በንድ ፡
ሰው ፡ እጅ ፡ ሲሆን ፡ በመሣሪያ ፡ በጀግንነት ፡ በትጋት ፡ የሚበልጠው ፡ እስኪገኝ ፡
ድረስ ለዚህ ፡ ሰው ሁል ፡ ጊዜ ፡ የአሸናፊነት ፡ በር ፡ እንደ ፡ ተከፈተለት ፡ ነው ።

ከዚህ ፡ አልፏል ፡ ግራኝ ፡ ላዪ ፡ ልብን ፡ ድንግል ፡ የጻፈውን ፡ ደብዳቤ ፡
ስንመለከት ፡ አገሪቱን ፡ በሙሉ ፡ ድል ፡ አድርጎ ፡ ለመውረር ፡ ቅርጥ ፡ አሳብ ፡
አድርጎ ፡ መነሣቱን ፡ እንረዳለን ። በአራት ፡ ክርስቲያኖች ፡ ሁለት ፡ እስላሞች ፡
ለመለወጥ ፡ ማሰቡ ፡ የእስላሞቹን ፡ ሕይወት ፡ ከክርስቲያኖች ፡ ማስበለጠን ፡
ለማሳየት ፡ ይሁን ፡ ወይም ፡ ዛሬ ፡ የምለቃቸው ፡ ክርስቲያኖች ፡ ነገ ፡ ተመ
ልሰው ፡ በእጅ ፡ መውደቃቸው ፡ አይቀርምና ፡ እስኪደገ፡ በተማረኩት ፡ በሁለት
የእስላም ፡ ሹማምንት ፡ አደጋ ፡ እንዳይደርስባቸው ፡ ላድናቸው ፡ ብሎ ፡ ይሆን ? ፡
አናውቅም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ አዪ ልብን ፡ ድንግል ፡ ስመ ፡
መንግሥታቸው ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ ምንም ፡ በብዙ ፡ የጦር ፡ ግንባር ፡ እንደቀናው
ቢያውቁ ፡ ለግራኝ ፡ አሳብና ፡ ምኞት ፡ አሳባቸውን ፡ አላላሉም ። እንዲያውም ፡
ይህ ፡ የንጉሥነት ፡ ዘር ፡ የሌለው ፡ ጊዜና ፡ የጦር ፡ ግንባር ፡ ያነሣው ፡ ሰው ፡ ይኸን
የመሰለ ፡ የዛቻ ፡ ደብዳቤ ፡ ደናሮ ፡ በመጻፉ ፡ በጣም ፡ ተናደው ፡ ሌላ ፡ ምንም ፡
ማድረግ ፡ በይችሉ ፡ ከንዴታቸው ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ዘውዳቸውን ፡ ከራሳቸው ፡
አንስተው ፡ ወርውረው ፡ ለዚህ ፡ ደብዳቤ ፡ ለዚህ ፡ መደረር ፡ ምክንያት ፡ የሆኑትን
እስላሞች ፡ አስገድለዋል ፡ ማለት ፡ ነው ። ለደብዳቤውም ፡ መልስ ፡ አለመስጠታቸው
ከርሱ ፡ ጋር ፡ በመጻጻፍ ፡ ንጉሣዊ ፡ ክብራቸውን ፡ ለርሱ ፡ ዝቅ ፡ አድርገው ፡
ላለማቀረድና ፡ በጠቅላላው .. „አላውቅህም” .. ለማለት ፡ ያሰቡ ፡ ይመስላል ።

ይኸም ፡ ሁናቴ ፡ ባንድ ፡ ተከብሮ ፡ ተፈርቶ ፡ በኖረ ፡ ንጉሥና ፡ ጊዜ ፡ በነሣው
ተራ ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ ሲፈጸም ፡ የኖረ ፡ ነውና ፡ አያስደንቅም ። አዪ ፡ ልብን ፡
ድንግል ፡ ከሰሎሞናዊው ፡ ዘር ፡ ከይኩኖ ፡ አምላክ ፡ የወረዱ ፡ አባቶቻቸው ፡
እነ ፡ አዪ ፡ ዓምደ ፡ ጽዮን ፡ እነ ፡ አዪ ፡ ዘርዓ ፡ ያዕቆብ ፡ ሰፊውን ፡ የኢትዮጵያን ፡
መንግሥት ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥትነት ፡ ሲገዙ ፡ የይፋትን ፡ የዓዳልን ፡ የእስላም ፡ ባላባት ፡
እንደሌላው ፡ አውራጃ ፡ እንደ ፡ ደዋሮ ፡ እንደ ፡ ሐድያ ፡ ሲያስገብሩ ፡ የኖሩ ፡ ናቸው ።
ራሳቸው ፡ በባቶቻቸው ፡ አልጋ ፡ ከተቀመጡ ፡ ወዲህ ማህፋዝ ፡ የሚባለውን ፡ የግ
ራኝን ፡ ሚስት ፡ የድል ፡ ወንበራን ፡ አባት ፡ ከአሾነፋ ፡ ወዲህ ፡ ይኸው ፡ ያባቶቻ
ቸው ፡ ሥልጣንና ክብር ፡ በርሳቸው ፡ እጅ ፡ በሆነበት ፡ ዘመን ፡ በጦር ፡ ግንባር
መሸነፍን ፡ እግዚአብሔር ፡ ሳይታሰብ ፡ እንደመዓት ፡ የጣለባቸው ፡ ብቻ ፡ መሆ
ኑን ፡ ቢያምኑም ፡ ከንድ ፡ ዘሩ ፡ ካልታወቀ ፡ ይማም ፡ አህመድ ፡ ከሚባል ፡ ጋር
ደብዳቤ ፡ መጻጻፍ ፡ ግን ፡ ሊዋጥ ፡ የማይቻል ፡ መራራ ፡ ጉርሻ ፡ ሆኖባቸዋል ፡
ማለት ፡ ነው ።

ለን : “ቢሉት” : አሳባችን : ቅዱስ : ጦርነት : ለማድረግ : ነው : ወይስ : ከብትና : በቅሎ : ዕቃ : ለመሰብሰብ : ነው : ይኸን : ሁሉ : ይዛችሁስ : እንደምን : አድርጋችሁ : ከክርስቲያኖቹ : ጋር : ትዋጋላትሁ ? ‘አላቸው’ : ታዲያ : ምን : እናድርገው : “ብለው : ቢጠይቁት” : ቆይ : እኔ : ማድረግ : የሚገባችሁን : አሳያችሁአለሁ,, : ብሎ : ጉዘው : ቀጠለና : እተራሮች : መካከል : እሚገኝ : ጠባብ : መንገድ : ላይ : ደርሶ : እኋላ : ያለው : በርሱ : እስኪደርስበት : ድረስ : ጠበቀ : ወታደሩ : ሁሉ : ሲደርስ : ,,ብሎ : የያዛችሁትን : ሁሉ : ጣሉ : ባሪያና : በቅሎ : ያለው : ብቻ : እበቅሎው : ላይ : ይጫን : አንድም : ሰው : በእጁ : አይሸከም : ትእዛዜን : የተላለፈ : ቢገኝ : ጭንቅላቱን : እቆርጠዋለሁ,, : አለ : ከዚህ : በኋላ : ወታደሩ : ሁሉ : እያለቀሰ : በኤል : ማያ : አገር : ላይ : ጣለ = ሸለቆውና : መንገዱ : ሁሉ : በዕቃ : በባሪያ : ተሞላ ።

ከዚያ : እስላሞቹ : ኤል : ማርኪር : ወደሚባል : አገር : ደረሱ ፤ ይኸም : አገር : ዛቃላህ : (ዝቋላ) : እሚባል : ተራራ : ስር : ነው : በርሱም : ላይ : አንድ : ትልቅ : ቤተ : ክርስቲያን : አለ : እስላሞቹ : ሲጠጉ : የቤተ : ክርስቲያኑ : ጠባቂ-ዘበኞች : በውስጡ : ያለውን : ዕቃና : ልብስ : ሰብስበው : ወደተራራ : ወጡ ፤ ነገር : ግን : የእስላሞቹ : ወታደሮች : ተከታትለው : ዕቃውን : ቀምተው : ሰዎቹንም : ገደሏቸው ። እስላሞቹም : በቤተ : ክርስቲያኑ : አጠገብ : ሠፍረው : ሌሊቱን : በቤተ : ክርስቲያኑ : እሳት : ለቀቁበት ። የሀበሻ : ንጉሥ : ሁለት : ቀን : የሚያስሔድ : ርቀት : በለው : አገር : ሆኖ : ቃጠሎውን : ሲመለከት : እስላሞቹ : ወደርሱ : እንደሚጓዙ : ተገንዘቡና : “እስላሞች : ወደኛ : ይጓዛሉና : ድረስ” ብሎ : ዳሞት : ለሚገኘው : ለወሰን : ሰገድ : ላከበት ። እንደዚሁም : ከተማረከ : ወዲህ : በግድ : ክርስቲያን : ሆኖ : ሲኖር : በኋላ : ወደ : ስለመው : ወደአውራይ : አትማን : ላከበትና : ጠሩን : ይዘ : ወደ : ወናግ : ሰገድ : (እፄ : ልብነ : ድንግል :) መጣ ፤ ወሰን : ሰገድ : ግን : አገሩ : ዳሞት : ሩቅ : ስለ : ነበረ : እስላሞቹ : በበኩላቸው : ከዛቃላ : ተነሥተው : ወደባደቁ : ለመሔድ : ዱከም : ወንዝ : አጠገብ : ላሊበላ : (ፈጠጋር : ውስጥ :) እሚባል : አገር : ሔደው : ሠፈሩ ። ከዚህ : ቀደም : በሽምብራ : ነገሬ : እንደተዋጋው : አሁንም : ከተማውን : (ባደቁን) ለመከላከል : ሳይዋጋ : አይቀርም : ብለው : አስበው : ነበርና : ይማም : ,,ወደ : ባደቁ : ከተማ : እንግባ : ንጉሠ-ም : ሲመጣ : እዚያው : ላይ : እንወጋዋለን > ብሎ : ተናገረ ። በዚህ : ጊዜ : በከተማው : መካከል : አንድ : የእሳት : ቃጠሎ : አዩና : ይማም : ወደእስልምና : የዘረውን : ሃይቢን : «ምንድነው : ይኸ : ቃጠሎ» : ብሎ : ጠየቀው : እርሱም : ‘አላውቅም : ነገር : ግን : እዚሁ : እንደርና : ነገ : ወሬውን : እንሰማለን’ : ብሎ : የዚህኑ : ጉዳይ : ሲያሰላስሉ : ለንጉሡ : ገንዘብ : ሊያገቡ : የነበሩ : የባደቁ : የእስላም : ነጋዴዎች : መሞተው : ገንዘቡን : ለይማም : ሰጡት : ይማም : የቃጠሎውንና : እንደዚሁም : ስለንጉሡ : ጠየቃቸው : እነሱም : ንጉሡ : ያለው : ገበርጌ : ነው : አንዱን : ሹሙን : ‘እስላ

ሞቹ ፡ የንጉሡን ፡ ቤት ፡ አቃጠልን ፡ እንዳይሉ ፡ በደቄ ፡ ከእስላሞቹ ፡ በፊት ፡ ቀድሞ ፡ ሐዲና ፡ የኔንና ፡ የወንድሞቹን ፡ ቤት ፡ አቃጥለው ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን፡ ግን ፡ በመጽሐፍ ፡ የተከለከለ ፡ ስለሆነ ፡ አቃቃጥለው። ፡ ብሎ ፡ አዘዘውና ፡ እንደ ምታዩት ፡ መቃጠሉ ፡ ነው ፡ ብለው ፡ አስረዱት ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ ፋራቃሃም ፡ አሊን ፡ ማታንን ፡ ሱማሌውን ፡ ልክ ፡ ፡ ሐዲና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንን ፡ አቃጥሎ። ፡ ብሎ ፡ ላከቸውና ፡ ደርሰው መዠ መሪያ ፡ በውስጡና ፡ በጉልላቱ ፡ ላይ ፡ የነበረውን ፡ ወርቅ ፡ እንሥተው ፡ ሲጨርሱ ፡ አቃጠሉት ። እከተማው ፡ ውስጥ ፡ በ፫ ፡ ጉድጓድ ፡ ደብቀውት ፡ የነበረውን ፡ ልብስ ፡ ወሰዱ ፡ ከዚያ ፡ ይማም ፡ ከነጠሩ ፡ ከዱክም ፡ ተነሥቶ ፡ ወደንጉሡ ፡ ከተማ ፡ ወደ ፡ አንድጥናህ ፡ (እንጦጦ ?) ሐዲ ፡ በዚያም ፡ ውስጡ ፡ በቀይ ፡ በሰማያዊ ፡ በብጫ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ቀለም ፡ የተሣለ ፡ የሰው ፡ የአንበሳ ፡ የአዕዋና ፡ ስእል ፡ ወዳለ በት ፡ ወደንጉሡ ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ ገብተው ፡ ይኸን ፡ ሁሉ ፡ እያዩ ፡ ከተደነቁ ፡ በኋላ ፡ አቃጠሉት ። ንጉሡ ፡ ቃጠሎውን ፡ በቅርብ ፡ ሆኖ ፡ ተመልክቶ ፡ በደቄ ፡ ከነበረው ፡ ቤቱ ፡ ይበልጥ ፡ ለዚህ ፡ ቤቱ ፡ ቃጠሎ ፡ ከልብ ፡ ያለፈ ፡ አዘነ ፡ ፡ እስላሞቹ ፡ እከተማዬ ፡ ገብተው ፡ መኖሪያ ፡ ቤቱን ፡ አቃጠሉት ፡ ለኔ ፡ ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ከማየት ፡ መሞት ፡ ይሻለኝ ፡ ነበር። ፡ ብሎ ፡ ለሹማምንቱ ፡ ተናግሮ ፡ አለቀስ ። ወዲያው ፡ ጠሩን ፡ አሰልፎ ፡ እስላሞቹን ፡ ለመውጋት ፡ መጣ ፡ ነገር ፡ ግን ፡ በእስላሞቹና ፡ በክርስቲያኖቹ ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ የአዋሽ ፡ ወንዝ ፡ ሞልቶ ፡ ነበርና ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ማለፍ ፡ አልቻሉም ፡ ከዚያ ፡ ንጉሡን ፡ ከነጠሩ ፡ ያዩት ፡ እስላሞች ፡ ለሺ ዚር ፡ አዶሌ ፡ ሺዚሩ ፡ ለይማም ፡ ነገረውና ፡ ፴ ፡ ፈረሰኞች ፡ ነገሩን ፡ ለማረጋገጥ ፡ ላከ ፡ . . . እነሱም ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ ጋር ፡ ማዶ ፡ ለማዶ ፡ ሆነው ፡ እየተያዩ ፡ ተሰዳደሩ ። ከዚያ ፡ እስላሞቹ ፡ ወደይማም ፡ ተመልሰው ፡ ያዩትን ፡ አዝማቹ ፡ ራሱ ፡ ንጉሡ ፡ መሆኑን ፡ ነገሩት ። በዚህ ፡ መካከል ፡ ንጉሡ ፡ ከነጠሩ ፡ አዋሽ ፡ ዳር ፡ ሳሉ ፡ እንግዲህ ፡ እስላሞቹ ፡ ወደኛ ፡ እኛም ፡ ወደነሱ ፡ መሔድ ፡ ካልቻልን ፡ እንሐድ ፡ አሉ ፤ ወደ ፡ ወረባ ፡ ሐደው ፡ ሠፈሩ ። ንጉሡም ፡ ከአዋሽ ፡ ዳር ፡ ሲሔድ ፡ እኋላ ፡ በቀሩት ፡ የእስላም ፡ ወታደሮች ፡ ዘንድ ፡ ፍርሃት ፡ ተነሣ ፤ የያዙትንም ፡ ስምንት ፡ መድፍ ፡ እመንገድ ፡ ጣሉት ፤ እስላሞቹ ፡ ሁሉ ፡ በዝናም ፡ ምክንያት ፡ ቆይተው ፡ በ፫ኛው ፡ ቀን ፡ አዋሽ ፡ ደረሱና ፡ ሠፈር ፡ አደረጉ። ከዚያም ፡ ይማም ፡ ስንቅ ፡ ይሰበሰብ ፡ ዘንድ ፡ ገራድ ፡ ጁሻህን ፡ ላከውና ፡ ወደበረሀ ፡ ሐዲ ። በዚያም ፡ የአድማስ ፡ (፩) ፡ ልጅ ፡ ናዖድ ፡ ያሠራት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ነበረች ፡ እስላሞቹ ፡ ወደዚህ ፡ አገር ፡ የመጡት ፡ ሠንጋ ፡ ለመሰብሰብ ፡ እንጂ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ መኖሩን ፡ አላወቁም ፡ ነበርና ፡ ወደቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ውስጥ ፡ በገቡ ፡ ወርቅ ፡ ሞልቶበት ፡ አገኙ ፡ ተጠፍጥፎ ፡ ከወርቅ ፡ ለብቻው ፡ የተሠራ ፤ የወርቅ ፡ ስንና ፡ ብርት ፡ የብርም ፤ የሐር ፡ ልብስ ፡ በብዙ ፡ እግኝተው ፡ ሰብስበው ፡ ሲጨርሱ ፡ ወደይማም ፡ ተመልሰው ፡ ሐዲና ፡ በበረሀና ፡ በዙሪያው ፡ ያለውን ፡ የወርቅ ፡ የገንዘብ ፡ ሀብት ፡

(፩) እድገት ፡ የሚለው ፡ አፄ ፡ በአደ ፡ ማርያምን ፡ ነው ።

ዘርዘረው ፡ ነገሩት ፡ ፡ በዚህ ፡ መካከል ፡ ይማም ፡ ጾ ፡ ቀን ፡ ሙሉ ፡ ታሞ ፡ እሠፈር ፡ ተኖ ፡ እስላሙ ፡ ሁሉ ፡ ስለርሱ ፡ ደህንነት ፡ ይጸልይ ፡ ነበር ፡ . . . በዚህ ፡ አገር ፡ ግራኛ ፡ ቀኝ ፡ እስላሙ ፡ ሁሉ ፡ በዙሪያው ፡ እየዘመተ ፡ ብዙ ፡ ወር ቅና ፡ ብር ፡ ልብስ ፡ ስብስቦ ፡ ቲንሹም ፡ ትልቁም ፡ ሀብታም ፡ ሆነ ። በዚያም ፡ ፩ ፡ የግብጻዊው ፡ ጳጳስ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ነበረችና ፡ ሀብቷን ፡ ዘርፈው ፡ ፡ ሲጨርሱ ፡ አቃጠሏት ።

የሐበሻው ፡ ንጉሥ ፡ ከዳሞት ፡ የመጣውን ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ አገኘና ፡ የስንዴ ፡ የገብስ የፍሬ ፡ የወይን ፡ ያትክልት ፡ አገር ፡ የነበረችውን ፡ በሐበሻ ፡ አገር ፡ እንደርሷ ፡ የሌለውን ፡ ወረባን ፡ እስላሞች ፡ እንደምን ፡ አድርገው ፡ ዘርፈው ፡ እንዳጠፋት ፡ ተረክለች ፤ ንጉሡን ፡ ከነጠሩ ፤ በምግብ ፡ ረገድ ፡ ችላ ፡ የምትኖር ፡ ይቺው ፡ ወረባ ፡ ነበረች ። ወሰን ፡ ሰገድም ፡ ስለ ፡ ወረባ ፡ ጥፋት ፡ በጣም ፡ አዘነ ፡ ወደንጉሡም ፡ እጅ ፡ እየነሣ ፡ ተናገረና ፡ ከዚያ ፡ ለአዚያ ፡ ለሚገኙት ፡ የቤተ ፡ መንግሥቱ ፡ ሹማምንትና ፡ መኳንንት ፡ እንደዚህ ሰል ፡ ዲስኩር ፡ ተናገረ ። እስላሞች እንደምን እንደዚህ ሊያደርጓችሁ ቻሉ ? ፡ ከናንተ ፡ በፊት ፡ አባቶቻችሁ ፡ አያቶቻችሁ ፡ ከናንተ ፡ በፊት ፡ ሞተዋል ። ይህ ፡ ሰው ፡ (ግራኛ) ፡ እንዳደረጋችሁ ፡ ያለ ፡ አንድም ፡ የእስላም ፡ ተወላጅ ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ አላደረገም ። ይህም ፡ የደረሰው ፡ እናንተ ፡ በሕዝብ ፡ ላይ ፡ በሠራችሁት ፡ በድልና ፡ ግፍ ፡ የተነሣ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ እግዚአብሔር ፡ አገራችሁን ፡ በነዚህ ፡ በእስላሞች ፡ እጅ ፡ አሳልፎ ፡ ሰጠና ፡ እናንተ ፡ እያላችሁ ፡ ደዋሮ ፡ ፈጠጋር ፡ በደቂ ፡ የንጉሡ ፡ ከተማ ፡ የበረሀ ፡ መሬት ፡ ተበዘበዘ ። ጳጳሳችሁ ፡ ከነቤተ ፡ ክርስቲያናቸው ፡ ተቃጠሉ ፤ አሁን ፡ እስላሞቹ ፡ ከገራችን ፡ ውስጥ ፡ ገነት ፡ እሆነችዋል ፡ እወረባ ፡ ገብተዋል ፤ ሀብቷንና ፡ ፍሬዋንም ፡ አይተዋልና ፡ እንግዲህ ፡ ሊወጡ ፡ አይችሉም ።

ይኸን ፡ በተናገረ ፡ ጊዜ ፡ መኳንንቱና ፡ ሹማምንቱ ፡ በኅዘን ፡ ተነኩ ፤ እንደዚህም ፡ አሉት ። እስከሁን ፡ የምንጠብቀው ፡ አንተን ፡ ነበር ፡ አሁን ፡ ከመጣህልን ፡ ከንተ ፡ ጋር ፡ ከእስላምቹ ፡ ጋር ፡ እየተዋጋን ፡ እንሞታለን ። ወሰን ፡ ሰገድ ፡ በመካከላቸው ፡ በጣም ፡ የተከበረ ፡ ሰው ፡ ነበር ፤ ሁሉም ፡ ከንጉሡ ፡ ይበልጥ ፡ ይፈሩት ፡ ነበር ፤ ተመጽኦቶቻቸው ፡ እንደ ፡ ሕግ ፡ አድርገው ፡ እንደ ፡ ጻፉት ፡ የድህ አባት ፡ ብለው ፡ ወይመውት ፡ ነበር ። ለሹማምንቱም ፡ ፡ እንግዲህ ፡ ያለፈው ፡ አልፏልና ፤ አሁን ፡ ለወደፊቱ ፡ ሰው ፡ ሁኑ ፡ ለአገራችሁ ፡ ለሃይማኖታችሁ ፡ ለንጉሣችሁ ፡ ስትሉ ፡ ከእስላሞቹ ፡ ጋር ፡ ተዋጉ ። አላቸውና ፡ ለይማም ፡ እህ መድ ፡ ደብዳቤ ፡ አዘጋጀ ፤ በደብዳቤውም ፡ መዠመሪያ ፡ ላይ ፡ የይማምን ፡ አረ መኔነት ፡ ሃይማኖት ፡ የሌለው ፡ መሆኑንም ፡ ጠቅሶ ፡ ከዚያ ፡ በታች ፡ ያለው ፡ እንደዚህ ፡ የሚል ፡ ነበር ። እናንተ ፡ እስላሞች ፡ እኛ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ነን ፡ ቀድሞ ፡ በገራችሁ ፡ ላይ ፡ መጥተን ፡ አገራችሁን ፡ ዘርፈን ፡ ቤታችሁን ፡ አቃጥለን ፡ ነበር ፤ አሁን ፡ እግዚአብሔር ፡ በኛ ፡ ላይ ፡ ለናንተ ፡ ኃይል ፡ ሰጥቶ ፡ አሸነፋችሁ ። ነገር ፡ ግን ፡ ዘወትር ፡ ድል ፡ ማድረግ ፡ አይገኝምና ፡ እስከ ፡ አሁን ፡

ያደረግኸው ፡ ይበቃሃል ፤ ወደ ፡ አገርህ ፡ ተመለስ ። መቼም ፡ ንጉሡን ፡ በሽምብራ ፡
 ኩራ ፡ አሸንፎ ከባረርሁ ፡ በአንጸኪያ ፡ በዛሬ ፡ ይኸን ፡ ይኸን ፡ አደረግሁ ፡ የንጉ
 ሡንም ፡ ጦር ፡ ጨረሰሁ ፡ እያልህ ፡ መላልሰህ ፡ እየተናገርህ ፡ መመከትህ ፡ አይቀ
 ርም ። አሁን ፡ ግን ፡ አታብዛው ፡ የንጉሡ ፡ ጦር ፡ እንደ ፡ ቀድሞው ፡ ተቋቋሳል ፡
 ከርሱም ፡ ጋር ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ዓይተኸውም ፡ ሰምተኸውም ፡ የማታውቅ ፡
 የጉራጌ ፤ የጋፋት ፤ የዳሞት ፤ የእናርያ ፡ የኤዝ ፡ ዘይት ፡ (በጎጃምና ፡ በወለጋ ፡
 መካከል ፡ ያለ?) የጅማና ፡ እነሱን ፡ የመሳሰሉት ፡ አገሮች ፡ ሕዝብ ፡ የንጉሡ ፡
 አገልጋዮች ፡ ከሆኑት ፤ ጋር ፡ አብረው ፡ አሉ ። ስለዚህ ፡ እስካሁን ፡ የሰበሰቡሽ
 ውን ፡ ምርክና ፡ ወርቅ ፡ ይዘህ ፡ ወደ ፡ አገርህ ፡ ተመለስ ። እምቢ ፡ ካልህ ፡ ቅዳሜ ፡
 እንገናኛለን ። ከነተ ፡ በዕድሜ ፡ የሚበልጠውን ፡ ወንድምህን ፡ ገራድ ፡ አቡንን ፡
 የኢብራሂምን ፡ ልጅ ፡ የገደልሁ ፡ እኔ ፡ ነኝ ፤ ጦሩን ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በታትኔ ፡
 ያባረርሁ ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ እስካሁን ፡ እንደተዋጋሃቸው ፡ ያሉ ፡ ሹማምንት ፡ እንዳልመ
 ስልህ ፡ እኔ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ነኝ ።

ይኸን ፡ ጽፎ ፡ ሰጥቶ ፡ የላከው ፡ መላክተኛ ፡ እወዘር ፡ አዶሌ ፡ ዘንድ ፡
 መጣ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ይማም ፡ ታሞ ፡ ተኝቶ ፡ ነበር ፡ ወዘር ፡ አዶሌ ፡ ወደ
 ርሱ ፡ ሄዶ ፡ ነገሩን ፡ ሁሉ ፡ ነገረውና ፡ «እንዴት ፡ ማድረግ ፡ ይሻላል? ፡ መላክ
 ተኛው ፡ እንደዚህ ፡ ታመህ ፡ መተኛትህን ፡ ያየ ፡ እንደሆነ ፡ ለንደኞቹ ፡ ተመልሶ
 ነግሮ ፡ ልባቸውን ፤ መልሶ ፡ ያጠነክረዋል ፡ አለ» ፤ በዚያ ፡ ከነበሩት ፡ አንዱ ፡
 «ያጎትህ ፡ ልጅ ፡ ዘሀርቡይ ፡ መሐመድ ፡ ባንተ ፡ ፋንታ ፡ ይቀመጥና ፡ መላክተ
 ኛው ፡ ሲመጣ ፡ ይማም ፡ ይኸውልህ ፡ እንለዋለን» ፡ ብሎ ፡ ቢናገር ፡ የቀሩት ፡
 «ይኸ ፡ ጥሩ ፡ ምክር ፡ አይደለም ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ አብዛኞቹ ፡ ይማምን ፡ ያው
 ቁታል ። መላክተኛውም ፡ ወደነሱ ፡ ተመልሶ ፡ ይማምን ፡ አግኝቼ ፡ አነጋግርሁት ፡
 ሲላቸው ፡ ምን መሳይ ፡ ነው ፡ ማለታቸው ፡ አይቀርም ፤ እርሱም ፡ ይኸን ፡ ይመ
 ስላል ፡ ብሎ ፡ የዘሀርቡይን ፡ መልክ ፡ የገለጸላቸው ፡ እንደሆነ ፡ የሁለታችሁን ፡
 የመልክ ፡ ልዩነት ፡ የሚያውቁት ፡ ይማም ፡ ስለሞተ ፡ በርሱ ፡ ፋንታ ፡ የሚመስ
 ለውን ፡ ሰው ፡ አስቀምጠው ፡ አነጋገሩ ፡ ይላሉና ፡ ይኸኛው ፡ ደኅና ፡ ምክር ፡
 አይደለም ፤ ይልቅስ ፡ ይማም ፡ ልብሱን ፡ ይልበስና ፡ በርትቶ ፡ ይቀመጥ ፤ መላ
 ክተኛውም ፡ ገብቶ ፡ ያነጋግረው» ፡ አሉ ፡ ይማምም ፡ «የተሻለው ፡ ምክር ፡
 የናንተ ፡ ነው» ፡ አላቸው ።

በማግስቱ ፡ የእስላሞቹ ፡ ጦር ፡ ፈረሱን ፡ ጭኖ ፡ የጦር ፡ መሳሪያውንና ፡
 ጋሻውን ፡ ይዘ ፡ ተሠልፎ ፡ እንደቆመ ፡ መላክተኛው ፡ ገባና ፡ ደብዳቤውን ፡ ለይማም ፡
 አቀረበለት ። ይማምም ፡ በደብዳቤ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ከተገነዘበ ፡ በኋላ ፡ ነገሩን ፡
 ለንደኞቹ ፡ አስረዳቸው ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ከእስላሞቹ ፡ ሹማምንት ፡ አንዱ ፡
 በለው ፡ አብዱ ፡ የሚባለው ፡ ለመላክተኛው ፡ «ሃድና ፡ ለጌታህ ፡ እንደዚህ ፡
 በለው ፡ እነዚህ ፡ ይዋጋሉ ፡ ያልኸቸውን ፡ የዳሞትና ፡ የጉራጌ ፡ ሰዎች ፡ ችሎ
 ታቸውን ፡ እናውቀዋለን ፤ እነሱም ፡ ሥራቸው ፡ እርሻ ፡ ከዚያ ፡ ደግሞ ፡ ዛና ፡

እየቆረጠ፡ ወደኛ፡ አገር፡ ከማመላለስ፡ በቀር፡ ጦርነት፡ ምን፡ መሆኑን፡ በፍጹም፡ አይተው፡ አያውቁምና፡ በምናውቃቸው፡ በሮች፡ በከንቱ፡ አታስፈራራን፡ አንተ፡ ግን፡ እንደምትለው፡ ጎብዝ፡ ከሆንህ፡ በመሬትህና፡ በገርህ፡ ላይ፡ ነንና፡ ተዋጋን፡ ብሎ፡ ነገረው። እርሱም፡ ሲጨርስ፡ ኤሚር፡ ሁሴን፡ የሚባለው፡ ተነሥቶ፡ ቅዳሜ፡ እገጥማችኋለሁ፡ ያልኸውን፡ በዚህ፡ ቀን፡ በእግዚአብሔር፡ ፈቃድ፡ አንተ፡ እንደምትሞት፡ ሺሆቻችን፡ አረጋግጠውልናል። ብለህ፡ ለጌታህ፡ እንድትነግረው፡ አለው። ከዚህ፡ ሁሉ፡ በኋላ ይማም፡ አህ መድ፡ እንደዚህ፡ ብሎ፡ ለመላክተኛው፡ ነገረው፡ ‘እስከ፡ መጨረሻ፡ ድረስ፡ አለበት፡ ድረስ፡ እንደምናባርረው፡ ለጌታህ፡ ነገረው፡ ወደአገራችሁ፡ ተመለሱ፡ ያለውንም፡ አንስማማበትም፡ ጦርነቱንም፡ ለማድረግ፡ ፈቃዳችንና፡ ፍላጎታችን፡ ነው። ነገር፡ ግን፡ የሚዋጋን፡ ሰው አላገኘንም። እስከ፡ አሁንም፡ የያዝነውን፡ አገር፡ በመልቀቅ፡ ፈንታ፡ በእግዚአብሔር፡ ፈቃድ፡ ነቢዩ፡ (መሐመድ)፡ መሬት፡ ለኔ፡ ተጠቀለለች፡ ምሥራቅና፡ ምዕራብንም፡ አየሁ፤ ወገኔ፡ ዓይኔ፡ ያየውን፡ ሁሉ፡ ይዝል፡ ብሎ፡ ተስፋ፡ እንደተሰጠን፡ ሀበሻን፡ በሙሉ፡ እንገዛለን »

መላክተኛው፡ ይኸን፡ ሁሉ፡ ቃል፡ ከተቀበለ፡ በኋላ፡ ከይማም፡ ዘንድ፡ ተመልሶ፡ መልክቱን፡ ለወሰን፡ ሰገድ፡ ነገረው። እርሱም፡ ፍርሃት፡ ስላደረበት፡ “መዝናዎሪያ፡ የላኩብህ፡ መልእክት፡ ንጉሡንና፡ ሹማምንቱን፡ ፈርቼ፤ ነው፡ . . . መነኮሳትም፡ በእጅህ፡ እንደምወድቅ፡ ነግረውኛልና፡ ይኸ፡ ነገር፡ ተፈጽሞ፡ በእጅህ፡ ብወድቅ፡ እንድትራራልኝ” የሚል፡ የቃል፡ መልእክት፡ ወደ፡ ይማም፡ ላከ። መላክተኛውም፡ በነገረው፡ ጊዜ፡ ስቆ፡ ይሁን፡ በእጃችን፡ ቢወድቅ፡ እንራራለታለን፡ ብሎ፡ መለሰ።

ከዚህ፡ በኋላ፡ የበራራህ፡ እስላሞች፡ ወደ፡ ይማም፡ መጥተው፡ ለሕይወታችን፡ ፈርተናልና፡ የሚጠብቀን፡ ሰው፡ ስጠን፡ ብለው፡ አመለከቱት፤ እርሱም፡ አብሳማ፡ ኑር፡ የሚባለውን፡ ሰጣቸውና፡ እርሱን፡ ይዘው፡ ወዳገራቸው ሄዱ፡ . . . በዚህ፡ ሰሞን፡ የሀበሻ፡ ንጉሥ፡ ከከሐዲው፡ ከአውራይ፡ አትማን፡ ጋር፡ ሆነው፡ የእስላሞችን፡ ሁኔታ፡ ለመሰለል፡ ሰዎች፡ ወደባራራህ፡ ላከ፤ እነሱም፡ መጥተው፡ ባገሩ፡ አራት፡ የፈረሰኛ፡ ጦርና፡ አለቃቸው፡ አብሳማኑር፡ ብቻ፡ መኖራቸውን፡ ሰሙ፡ ወደዚያው፡ ሄደው፡ ገጣሚቸው፡ ብዙ፡ ሰዎች፡ እንደተዋጉ፡ አብሳማኑር፡ አሸንፎ፡ አውራይ፡ አትማን፡ ተሸንፎ፡ ሸሸ፡ . . . ግማሾቹም፡ ተማረኩ። የተማረኩትንም፡ ክርስቲያኖች፡ አብሳማ፡ ኑር፡ ወደ፡ ይማም፡ ወስዶ፡ አቀረባቸውና፡ ተገደሉ። የወሰነ፡ ሰገድ፡ መላክተኛም፡ ይኸንኑ፡ ይመለከት፡ ነበር።

የራማዳን፡ ጅጅኛው፡ ቀን፡ ፱፻፴፯፡ ዓመት፡ (ሄጂራ)፡ ከተፈጸመ፡ በኋላ፡ ይማም፡ ከሕመሙ፡ ድኖ፡ ተነሣ፤ ንጉሡም፡ ወደ፡ አለበት፡ ወደ፡ ዳሞት፡ አገር፡ ለመጓዝ፡ ቆረጠ። ነገር፡ ግን፡ ሹማምንቱ፡ “እስከዚህ፡ ድረስ፡ ተጓዝን፤ አሁን፡

ግን ፡ ዳሞት ፡ የሚባለው ፡ አገር ፡ ሩቅ ፡ ነው ። ከመካከላችንም ፡ መንገዱን ፡ የሚያውቅ ፡ የለም ፡ መንገድ ፡ መሪም ፡ አናገኝ ፡ የወረባም ፡ አገር ፡ እንደዚህ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ካረሱት ፡ በቀር ፡ አገሩ ፡ ጠጠርና ፡ ማጥ ፡ (ጭቃ) ፡ ነው ፡ ፈረሶችና ፡ በቅሎቻችን ፡ ከመውደቅ ፡ በቀር ፡ ሊጓዙበት ፡ አይችሉም» ፡ ብለው ፡ አመለከቱት ። ይማም ፡ ግን ፡ «አገራችሁ ፡ ለመመለስ ፡ ፈልጋችሁ ፡ ይኸን ፡ ያመጣችሁትን ፡ ሰበብ ፡ ተውት አለና ፡ ኤሚር ፡ ሁሴን ፡ ዘንድ ፡ የሚገኘውን ፡ ወደአስልምና ፡ የዘረውን ፡ አንድ ፡ ሰው ይክፈቱ ፡ አስጠርቶ ፡ አስመጣና ፡ ስለመንገዱ ፡ ጠየቀው ። እርሱም ፡ እንደዚህ ፡ ስልመለስ ፡ «የሀበሻን ፡ አገር ፡ መንገድ ፡ በሙሉ ፡ አውቃለሁ ፡ የወረባንም ፡ የዳሞትንም ፡ የጎጃምንም ፡ እስከ ፡ አክሱም ፡ ድረስ ፡ ወደፈቀዳችሁበት ፡ ሥፍራ ፡ ልመራችሁ ፡ እችላለሁ» ፡ ይማም ፡ ሰውዬውን ፡ የክብር ፡ ልብስ ፡ ሸለመው ። ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ ጉዞው ፡ ተገጥመረና ፡ ወደወረባ ፡ አገር ፡ በተለይ ፡ ወደዞረሬ ፡ ከተማ ፡ (፩) ደረሱ ። በዚች ፡ ትልቅ ፡ ከተማ ፡ ከግብጽ ፡ ከሶርያ ፡ የሚመላለሱ ፡ የክርስቲያኖች ነጋዴዎች ፡ ይገኙበታል ፡ ከሀበሻዎቹም ፡ ውስጥ ፡ በአየሯ ፡ መልካምነት ፡ የተነሣ ፡ ይሰበሰቡባታል ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ወሰን ፡ ሰገድና ፡ የሀበሻ ፡ ንጉሥ ፡ ባንድነት ፡ ነበሩና ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ለንጉሡ ፡ እንደዚህ ፡ አለው ፡ «አሁን ፡ እስላሞቹ ፡ ያሉት ፡ በኋላችን ፡ ነው ፡ ሁላችንም ፡ ወደ ፡ ዳሞት ፡ የሄድን ፡ እንደሆነ ፡ አገሩ ፡ ጠባብ ፡ ስለሆነ ፡ ተከታትለው ሊያስቸግሩን ፡ ይችላሉ ። ስለዚህ ፡ እርስዎ ፡ ንጉሡ ፡ ወደ ፡ ዳሞት ፡ ይሂዱ ፡ እኔ ፡ ግን በእስላሞቹ ፡ ኋላ ፡ አድርጌ ፡ ወደ ፡ አገራቸው ፡ እንዳለሁ ። ይኸንንም ፡ ሲያውቁ ፡ ተመልሰው ፡ ወደአገራቸው ፡ ይሂዳሉ ፡ እስከ ፡ ደዋሮ ፡ ድረስ ፡ ከአስጓገራቸው ፡ በኋላ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ ተበታትነው ፡ ወደ ፡ የክፍለ ፡ አገራቸው ፡ መግባታቸው ፡ አይቀርምና እኔም ፡ ተመልሼ ፡ ወደርስዎ ፡ እመጣለሁ» ፡ ንጉሡም ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ ምክር ሰማና ፡ ወደ ፡ ዳሞት ፡ ሄደ ፡ ወሰን ፡ ሰገድም ፡ ወደደዋሮ ፡ አቅጣጫ ፡ አመራና ፡ ዋጅ እሚባል ፡ አገር ፡ ደረሰና ፡ እስላሞቹ ፡ ከሚገኙበት ፡ በኋላ ፡ ከኤልማያ ፡ ላይ ፡ ሠራረ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የይማም ፡ ሰላዎች ፡ መጡና ፡ ይኸንን ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ ብልሃትና ፡ ተንኮል ፡ ገለጡለት ።

ስለዚህ ፡ ይማም ፡ «አንግዲያው ፡ ዝም ፡ ብለን ፡ የክርስቲያኖቹ ፡ ንጉሥ ፡ እስከሚሄድበት ፡ አገር ፡ እስከ ፡ ዳሞት ፡ ድረስ ፡ እንከታተለው ፡ ይኸን ፡ ባወቀ ፡ ጊዜ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ጌታውን ፡ ለመርዳት ፡ መመለሱ ፡ አይቀርም ። ወይም ፡ አሁን ፡ ያለበትን ፡ ሥፍራ ፡ ይዞ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ ይጠብቃል ፡ ወዳገራችን ፡ (ወደሐረርጌ) ፡ ለመሄድ ፡ ከቻለ ፡ ይሂድ ፡ እኛ ፡ ግን ፡ ንጉሡን ፡ አለበት ፡ ድረስ ፡ እያበረርን ፡ እንውጋ» ፡ ብሎ ፡ ለእስላሞቹ ፡ ተናገረ ፡ ወደፊትም ፡ ጉዞው ፡ ተገጥመረና ፡ ኤይዝ ፡ ከተማ ፡ ደረሱ ፡ በዚያችም ፡ ከተማ ፡ ከአበሻ ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ የበለጠ ፡ ትልቅ ፡ ገበያ ፡ አለ ፡ በዚችም ፡ ገበያ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የሚገበያየው ፡ በወርቅ ፡ ነው ። ከዚያ ፡ ተነሥተው ፡ ወደቆብ ፡ (ቆቦ?) ፡ ከቆብ ፡ አልፈው ፡ ወደ ፡ ምስር ፡ ምሽግ ፡ በነሱ ፡ ቋንቋ ፡

(፩) አሁን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የተወለዱበት ዞረሬ ፡ የተባለው ፡ አገር ፡ ይሆን?

ጠባብ ፡ በር) ፡ ደረሱ ። ምስር ፡ ምሽግ ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ ይማም ፡ ላይቺን ፡ በር
ድንጋዩን ሰባብራችሁ ፡ ዛፉን ፡ ቆራርጣችሁ ፡ ሰፊ ፡ መንገድ ፡ አውጡላትና ፡ እለፉ-
ብሎ ፡ አዘዘ ። እነሱም ፡ እንደተአዘዙ ፡ ፈጽመው ፡ አለፉና ፡ ሌሊቱን ፡ ወደ ፡ ሱቅ
ወይዘሮ ፡ ደረሱ ።

የሀዘባ ፡ ንጉሥ ፡ እስላሞቹ ፡ ዳሞት ፡ ግዛት ፡ መግባታቸውን ፡ ሲሰማ ፡ ወደ
አንዲት ፡ ተራራ ፡ ወጥቶ ፡ ተቀመጠ ። ወደዚች ፡ ተራራ ፡ የሚያስወጣው ፡ መን
ገድ ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ ስለነበረ ፡ ማንም ፡ ሊደርስበት ፡ አይችልም ፡ ነበር ። የዚ
ችም ፡ መንገድ ፡ ዋናው ፡ በር ፡ ስሙ ፡ ጆራጂ ፡ (ጎራጊ) ፡ ይባላል ። ስለዚህ ፡ ንጉሡ
የራሱን ፡ ጦር ፡ አሰልፎ ፡ ዝሆን ፡ ዱር ፡ በሚባለው ፡ በተራራው ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ጎን፡
ተቀመጠና ፡ ዋናውን ፡ በር ፡ እንዲጠብቅ ፡ የፈጠጋሩን ፡ ገዥ ፡ አውራይ ፡ አትማ
ንን ፡ አዘዘው ።

እስላሞቹም ፡ ከሱቅ ፡ ወይዘሮ ፡ ተነሥተው ፡ ወደ ፡ ጆራጂ ፡ ጊርጌ ፡ ሰፈሩና ፡ ከክ
ርስቲያኖቹ ፡ ጋር ፡ ያሰላለሉ ፡ ገጥመው ። ክርስቲያኖቹ ፡ በላይ ፡ በኩል ፡ መሥራራቸውን
ባወቁ ፡ ጊዜ ፡ እስላሞቹ ፡ ምክር ፡ ያዙ ። አዶሊና ፡ ባለው ፡ አብድ ፡ ከጓደኞቻ
ቸው ፡ ጋር ፡ ። ከፊታችን ፡ በሩ ፡ ተይዘብናል ፡ ከዚህም ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ መሄጃ ፡ መን
ገድ ፡ የለም ፡ እዚህ ፡ ሌሊቱን ፡ እናሳልፍና ፡ በመድፍ ፡ እየተኩስን ፡ መትተን ፡
ነገ ፡ ጧት ፡ ውጊያውን ፡ እንገጥምር። ፡ አሉ ። ኤሚር ፡ ዘሀርቡይ ፡ መሐመድና ፡
አብድ ፡ አጊን ፡ ናስር ፡ ገራድ ፡ አህሙሹ ፡ ግን ፡ ። እዚህ ፡ ሌሊቱን ፡ ያደርን ፡ እንደ
ሆነ ፡ ከኋላችን ፡ መጥቶ ፡ የምስር ፡ ምሽግን ፡ በር ፡ ይይዝብናል ፡ ይኸም ፡ ሲሆን
ወደ ፡ ተራራ ፡ መውጣትም ፡ ወይም ፡ መመለስ ፡ ሳንችል ፡ በሁለት ፡ ተራራ ፡ መካ
ከል ፡ እንቀራለን ።

ስለዚህ ፡ ድሉን ፡ እግዚአብሔር ፡ አይነሣንምና ፡ ውጊያውን ፡ አሁኑኑ ፡
እንገጥምር። ፡ ብለው ፡ መለሱ ። ይማም ፡ አህመድም ፡ ። አሁን ፡ መልካም ፡ ምክር
አመጣችሁ። ፡ ብሎ ፡ ጦሩን ፡ ለውጊያ ፡ አሰለፈና ፡ አውራይ ፡ አቶማን ፡ ወደሚ
ጠብቀው ፡ በር ፡ ተጠጋ ። ከዚያ ፡ በበሩ ፡ በኩል ፡ ጦሩን ፡ ይዘ ፡ እንዲጠባበቅ ፡
ቢዚር ፡ አዶሌን ፡ ተወና ፡ ይማም ፡ የራሱን ፡ ጦር ፡ ይዘ ፡ ወደ ፡ ቅሆንዱር ፡ (ዝሆን
ዱር) ሄደ ። ንጉሡ ፡ በዚህ ፡ በጠባብና ፡ ማንም ፡ በማያውቀው ፡ መንገድ ፡ እስ
ላሞቹ ፡ ይመጣሉ ፡ ብሎ ፡ በፍጹም ፡ አልጠረጠርም ፡ ነበር ፡ ሁሉም ፡ ሰው ፡ ወደ
ዝሆን ፡ ዱር ፡ ማንም ፡ ሊወጣ ፡ አይችልም ፡ እያለ ፡ አረጋግጠለት ፡ ነበር ።

ይማም ፡ ከነሰው ፡ ወደ ፡ ዝሆን ፡ ዱር ፡ ሲደርስ ፡ በዛፍና ፡ በእሾህ ፡ የተዘጋ ፡
፫ ፡ በር ፡ አገኘ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ሻምሱ ፡ ለሚያዛቸው ፡ ለእግረኛ ፡ ወታደሮች ፡
«ጋሻችሁን ፡ እሾሁ ፡ ላይ ፡ እያስቀመጣችሁ ፡ እርሱን ፡ እየረገጣችሁ ፡ ግቡ» ፡
ብሎ ፡ አዘዘና ፡ እርሱ ፡ እንዳለው ፡ ጋሻቸውን ፡ እየረገጡ ፡ አልፈው ፡ ሊተነፍሱ
ወደቻሉበት ፡ ሥፍራ ፡ ገብተው ፡ አጥሩን ፡ አነሡና ፡ ይማም ፡ ከነጦሩ ፡ አብሮ ፡ ገባ
ንጉሡም ፡ እስላሞቹ ፡ ሳይቀድሟችሁ ፡ ሂዱና ፡ በሩን ፡ ያዙ ፡ ብሎ ፡ ለትግራ ፡

ጦር : አገዛዝ : ነበርና : ቢመጡ : እስላሞቹ : ቀድመው : ይዘውት : ደረሱ ። ቢሆንም : እዚያው : አጠገብ : እጠባብ : ሥፍራ : እንዳሉ : እስላሞቹ : አዩቸውና : ሼክ : ሚካኤል ። ሱማሌው : ማታን ፤ ሲዲ : ሞሐመድ ፤ አብድ : ኢን : ናስር : አውራይ : አቡን ፤ ኤሚር : አቡብከር : አውራይ : አትማን : ቤን : አሌ : ከባር : ሞሐመድ : ሌሎችም : በድምሩ : አርባ : የሚሆኑ : ፈረሰኞች : በፊታቸው : ያላቸውን : ቲንሽ ሽለቆ : አልፈው : ከክርስቲያኖቹ : ጋር : ኃይለኛውን : ውጊያ : ዠመሩ ። ተክሉ : የሚባለው : የሠራዊቱ : ሹም : ገሥግሥ : መጣና : ሼክ : ሚካኤልን : በጦሩ : ቢመታው : የጦሩ : ጫፍ : አጥንቱን : ሰብሮ : እግሩን : ቀደት : ወጣና : ይታይ ዠመር : ቁስለኛውም : ከሁለት : ቀን : በኋላ : ሞተ : . . . ፤ አባቱ : ሮቤል : በሽምብራ : ኩሬ : ጦርነት : የሞተው : ዓምደ : ሚካኤል : (ዓምዱ) : እንደዚሁ አቡብከር : ቀጠንን : ገጥሞ : በጦር : ሲደባደቡ : ዓምዱ : በጦሩ : አቡብከር የተቀመጠበትን : የፈረሱን : አንገት : ቢወጋው : የጦሩ : ጫፍ : በንድ : ወገን : ብቅ : አለ : ከዚያ : ላይ : ጦሩን : ነቅሎ : የአቡብከርን : ቀኝ : ቅልጥም : መታው አቡብከር : ቀጠንን : በጦሩ : ዓምዱን : ልቡን : ቢለው : የጦሩ : ጫፍ : በዠርባው : ታየና : ከፈረሱ : ላይ : ወደቀ ። ቢሆንም : የጦሩ : ብትር : ቢያመውም ከአቡብከር : ጋር : ተጨባብጠው : ሲደባደቡ : የዓምዱ : ዘመድ : ረዳውና : አቡብከርን : ዠርባውን : ሲመታ : አብድ : ኢን : ናስር : ደግሞ : ክርስቲያኑን : (ረዳቱን) : መታና : ከፈረሱ : ጥሎ : ገደለው ። ዓምዱም : አቡብከር : በመታው : በትር : ሞተ : : ጓደኞቻቸው : በዚህ : ዓይነት : ሲሞቱ : የቀሩት : ክርስቲያኖች : ሽሽት : ዠመሩ ። እስላሞቹም : እየተከታተሉ : ገደሏቸው ። ሼክ : ሚካኤልን : የገደለውን : ተክላይን : የሠራዌን : ሹም : አውራይ : አቡን : ማረከው : የሾጃራሀን : ሹም : የገራድ : ሲዲቅ : ጋሻ : ዠግሬ : ማረከው ። ከእስላሞቹ : አንድ ብቻ : ሲሞት : የትግሬ : ሹማምንት : ስምንት : ሞቱ ። ሿ : ፈረሰኞችም : ተማረኩዋናው : አዝማች : የናኤል : የተረፈውን : ጦር : ይዘ : ወደንጉሠ : ሂዶ : እስላሞቹ : በሩን : አልፈው : ያደረጉትን : ሁሉ : ነገረው ። በሰማ : ጊዜ : «ዓምደ : ሚካኤል : የሮቤል : ልጅ : ሞተ ? » : ብሎ : ጮኸ ። ምክንያቱም : ዓምደ : ሚካኤል ያባቱን : የሮቤልን : ማዕርግና : ደረጃ : ይዘ : ትልቅ : ሰው : ሆኖ : ዠግና : ተዋጊነቱም : በክርስቲያኖች : ዘንድ : የታወቀ : ነበርና : ነው ። አባቱ : ሮቤል : እፊቱ : የሚዋጋለት : ፪፻ : የሚሆኑ : የኑብያ : የፈረሰኛ : ባሮች : ነበሩት ።

ከዚህ : በኋላ : ንጉሠ : የዳሞትን : ግዛት : ለቆ : ወደ : ዋጅ : (ዋግ-ወግ) : ሂዶ ። አውራይ : አትማንም : የንጉሠን ፤ መሂድ : ሲሰማ : የጆራጂን : በር : መጠበቁን : ትቶ : ወደ : ንጉሠ : ሂዶ ። እሱን : ይጠባበቅ : የነበረው : ቢዚር : አዶሌም ወደ : ዝሆን : ዱር : ወጥቶ : ከይማም : ጋር : ተገናኙና : በንድነት : ሆነው : ንጉሠን : ይከታተሉ : ዠመር ።

ይህ ፡ ጊዜ ፡ የሐጋይ ፡ ወራት ፡ ነው ። በዚህም ፡ ወራት ፡ ሀበጎች ፡ አራት ፡ ወር ፡ በቤታቸው ፡ መቀመጥ ፡ ልማድ ፡ ነበራቸው ። ነገር ፡ ግን ፡ አሁን ፡ ብርድና ፡ ዝናም ፡ በበረከተበት ፡ ጊዜ ፡ እስላሞቹ ፡ ንጉሡን ፡ ሲያበርሩ ፡ የዝናቡ ፡ ብዛት ፡ መሬቱን ፡ ሁሉ ፡ ጭቃ ፡ አደረገው ። ስለዚህ እስላሞቹና ፡ መድፍ ፡ የተሸከሙት ፡ ግመሎች ፡ በጣም ፡ ደከሙ ። መድፎቹንም ፡ መጣል ፡ አስፈለገ ። እስላሞቹ ፡ ጌ ፡ ነበራቸው ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ ላይ ፡ የማረኩት ፡ አሥር ፡ ነበርና ፡ ከድካም የተነሣ ፡ ገደቱን ፡ መድፍና ፡ የተማረከውን ፡ ድንኳን ፡ ሁሉ ፡ ከድካምና ፡ ከችግር ፡ ከመንገዱም ፡ መጥፎነት ፡ የተነሣ ፡ ተጣለ ። ከዚያ ፡ እስላሞቹ ፡ ንጉሡን ፡ እያበረሩ ፡ ኡኢህ-ያሀር ፡ እምትባል ፡ ከተማ ፡ አደረሱት ። ክርስቲያኖቹ ፡ በዚች ፡ ከተማ ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ የዝናምና ፡ የብርድ ፡ ብዛት ፡ ከመካከላቸው ፡ ፫፻ ፡ ሰው ፡ ገደለ ።

ክርስቲያኖቹ ፡ በብርድ መሞታቸውን ፡ ሲሰማ ፡ ይማም ፡ ወደዚች ፡ አገር ፡ መሄዱን ፡ አቆመ ። ንጉሡ ፡ ግን ፡ በዚች ፡ ከተማ ፡ ሳያድር ፡ ወደፊት ፡ ገሥግሦ ፡ ወደ ፡ ገበርጌ ፡ ምድር ፡ ደረሰ ። ወሰን ፡ ሰገድም ፡ ዋጅ ፡ (ዋግ ፡) ነበረና ፡ ከዚያ ፡ ወደ ፡ ገበርጌ ፡ መጥቶ ፡ ከንጉሡ ፡ ተገናኘ ። ንጉሡም ፡ በዝሆን ፡ ዱር ፡ የተደረገውን ፡ ጦርነትና ፡ መሸነፍ ፡ አጫወተው ፡ ወሰን ፡ ሰገድም ፡ በንጉሡ ፡ ፊት ፡ የጦር ፡ ሹማምንቱን ፡ እንደዚህ ፡ ሲል ወቀሰ ።

«እንዴት ፡ ብታደርጉ ፡ ይህ ፡ ደረሰ ፡ በውነት ፡ ሰንፋችኋል ። የዳሞት ፡ ግዛት ፡ ተራራ ፡ የሞላበት ፡ መንገዱ ፡ ጠባብ ፡ ሳለ ፡ በሩን ፡ ይዛችሁ ፡ በመከላከል ፡ ፈንታ ፡ እስላሞቹ ፡ እያበረረሯችሁ ፡ አገሩን ትታችሁ ፡ ሸሻችሁ ፡ ሞትን ፡ ትፈራላችሁን ? ፡ አባቶቻችሁ ፡ አያቶቻችሁ ፡ ስለ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ከመሞት ፡ በቀር ፡ ይኸን ፡ የመሰለ ፡ ውርደት ፡ (ሃፍረት ፡) ደርሶባቸው ፡ አያውቅም ። አሁን ፡ እናንተ ፡ ደግ ፡ መስሎ ፡ የታያችሁን ፡ አድርጉ ፤ እኔ ፡ ግን ፡ ስለ ፡ ሃይማኖቱ ፡ ተዋግቼ ፡ እሞታለሁ» ። ይኸን ፡ ተናግሮ ፡ ሲጨርስ ፡ የጦር ፡ አለቆቹ ፡ «አንተ ፡ ከሞትህ ፡ ሃይማኖታችንም ፡ መሞቱ ፡ ነውና ፡ ሞትን ፡ አያድርስብህ ፡ አንተም ፡ መሪያችን ፡ ነህና ፡ እሞታለሁ ፡ አትበል» ። ሲሉ ፡ መለሱለት ።

«እስላሞቹን ፡ ወዴት ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ተዋችኋቸው» ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቅ ፡ «አገሩን ፡ እማናውቀው ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ነው ፡ የተውናቸው ፡ እነሱም ፡ ከኋላችን ፡ ይከተሉን ፡ ነበር» ፡ ሲሉ ፡ መለሱለት ። «የዋጅ ፡ ገዥ ፡ እስላም ፡ ዳሃር ፡ ወዴት ፡ ነው ፡ ያለው» ፡ ብሎ ፡ ጠየቀ ። ይኸም ፡ እስላም ፡ ዳሃር ፡ የወናግ ፡ ሰገድን ፡ እግት ፡ ያዪ ፡ እስክንድርን ፡ ልጅ ፡ ያገባ ፡ ነው ። እርሱም ፡ እወሰን ፡ ሰገድ ፡ ፊት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ «ይኸው ፡ አሁን ፡ ንጉሡ ፡ ያሉት ፡ በግዛትህ ፡ ውስጥ ፡ ነው ። በገርህ ፡ ያለውን ፡ ጠባብና ፡ እንደ ፡ ምሽግ ፡ የሆነውን ፡ ሥፍራ ፡ እንድንሠፍርበት ፡ ንጉሡ ፡ የሚያልፉበትን ፡ አመልክተን ። እስላሞቹም ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ እኔና ፡ አንተ ፡ እንወጋቸዋለን» ፡ አለው ። እስላም ፡ ዳሀርም ፡ «መልካም ፡

(፩) የላስታው ፡ አይመስልም ።

ነው ፡ አሁን ፡ ያላችሁበት ፡ ሥፍራ ፡ ገበርጌ ፡ ነው ፡ ከዚህ ፡ ወደ ፡ ዊዝ ፡ ገበያ ፡
ውረዳና ፡ በዚያ ፡ ሥፍራ ፡ እስላሞቹ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ እኔ ፡ መጥቼ ፡ ማንም ፡
ወደ ፡ ማይደርስበት ፡ ሥፍራ ፡ መርቼ ፡ እወስዳችኋለሁ ፡ አላቸውና ፡ በዚህ ፡
ተስማሙና ፡ እርሱ ፡ ወደ ፡ አመለከተበት ፡ ገበያ ፡ ሄደው ፡ ተቀመጡ ።

በበኩላቸው ፡ እስላሞቹ ፡ እብርዱ ፡ አገር ፡ ሁለት ፡ ቀን ፡ አድረው ፡ ከዚያ ፡
አልፈው ፡ ገበርጌና ፡ ዋጅ ፡ አጠገብ ፡ ወደሚገኘው ፡ ወረባ ፡ ወደሚባለው ፡
አገር ፡ ገቡ . . . ከዚያም ፡ ይማም ፡ አህመድ ፡ ለአብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡
ጀጅ ፡ ፈረሰኛ ፡ ሰጥቶ ፡ «ወደ ፡ ገበርጌ ፡ ንጉሠ ፡ ወደ ፡ አለበት ፡ አገር ፡ ሂድና ፡
ወሬ ፡ ሰብስብና ፡ ይዘህ ፡ ና» ፡ ብሎ ፡ ላከው ። እርሱም ፡ ወደ ፡ ገበርጌ ፡ ሄዶ ፡
ሳለ ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ ሰላዮች ፡ ጋር ፡ በሩቅ ፡ ተያዩ ። እነርሱም ፡ እርሱን ፡
ሲያዩ ፡ በቅሏቸውን ፡ ትተው ፡ በሩጫ ፡ ወደ ፡ ሠፈራቸው ፡ ተመልሰው ፡ እስላሞቹ ፡
እኋላችን ፡ ናቸው ፡ ብለው ፡ ለንጉሠ ፡ ነገሩት ። አብድ ፡ ኢን ፡ ናስርም ፡
ይማም ፡ አህመድ ፡ መስጋቸው ፡ ነበር ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ «ዮኸው ፡ እስላሞቹ ፡
ደርሰዋልና ፡ እንግዲህ ፡ እመራችኋለሁ ፡ ወደ ፡ አልኸው ፡ ሥፍራ ፡ ውሰደን» ፡
ብሎ ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ እስላም ፡ ደሀርን ፡ ጠየቀው ። እስላም ፡ ደሀርም ፡ ዋጅ ፡
ውስጥ ፡ ሰው ፡ ወደማይደርስበት ፡ ጠባብ ፡ ሥፍራ ፡ እየመራ ፡ ወሰደው ።

አብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡ በበኩሉ ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ተመልሶ ፡ ያደረገውን ፡ ሁሉ ፡
ገለጸለት ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ እስላሞቹ ፡ ወረባ ፡ ውስጥ ፡ ወደሚገኘው ፡ ወደ ፡
ታራፊቃት ፡ ሄደው ፡ ይማከሩ ፡ ገመር ። አንድ ፡ ወደ ፡ እስልምና ፡ የዘረ ፡ ሃይቢ ፡
(የጋቱር ፡ ሹም) ፡ የሚባል ፡ «ንጉሠ ፡ ወደ ፡ ዋጅ ፡ ከገባ ፡ መውጫ ፡ የለውምና ፡
ለኛ ፡ ደግ ፡ ነገር ፡ ሆነልን ። ከዋጅ ፡ ወደጉራጌ ፡ አገር ፡ ለመሸሽ ፡ ቢፈልግም ፡ የዚያ ፡
አገር ፡ ሕዝብ ፡ ጠላቱ ፡ ነውና ፡ አይቀበለውም ፡ ወደደዋሮ ፡ ቢሄድም ፡ እንከታ
ተለዋለን ፡ ከዚህ ፡ ብንነሣ ፡ ከሁለት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ እንደርስታለን» ፡ ብሎ ፡
ምክር ፡ አቀረበ ። እስላሞቹ ፡ ግን ፡ አሁን ፡ በዚህ ፡ አገር ፡ እርሱን ፡ መከታ
ተለው ፡ ይቅርብን» ፡ ሲሉ ፡ የቀሩት ፡ ደግሞ ፡ «ወደደዋሮ ፡ ቢሄድም ፡ ልንከታ
ተለው ፡ ችግር ፡ ነው ። ምክንያቱም ፡ ወደዚያ ፡ የሄድን ፡ እንደሆነ ፡ ወታደራ
ችን ፡ ሁሉ ፡ ተበታትኖ ፡ ወደ ፡ አገሩ ፡ ይገባል ። ስለዚህ ፡ ሁሉንም ፡ ትተን ፡
የንጉሠ ፡ ሀብትና ፡ ግምጃ ፡ ቤት ፡ ወደሚገኝበት ፡ ወደሸዋ ፡ እንሂድ» ፡ ስላሉ ፡
ይማም ፡ የብዙዎቹ ፡ አሳብ ፡ ወደዚህ ፡ ማዘንበሉን ፡ ተመለከተና ፡ ሃይቢን ፡ «አንተ ፡
ዝም ፡ በል ፡ የነዚህ ፡ ምክር ፡ ነው ፡ የሚሻለው» ፡ ብሎ ፡ ገዘው ፡ ተገምረና ፡
በዊዝ ፡ (ኡኢዝ) ፡ መንገድ ፡ አድርገው ፡ ወደ ፡ ሸዋ ፡ ሄዱ ። በዚያም ፡ ይማም ፡
የፈረሰኛ ፡ ጦር ፡ ሰጥቶ ፡ አብድ ፡ ኢን ፡ ናስርን ፡ እንደ ፡ ገብጣን ፡ (ሸዋ) ፡ ወደሚ
ባል ፡ አገር ፡ ላከው ። ይኸም ፡ እንደ ፡ ገብጣን ፡ የአዋሽ ፡ ወንዝ ፡ የሚመነጭበት ፡
ሥፍራ ፡ ነው ። በዚያም ፡ ብዙ ፡ ሀብትና ፡ ገንዘብ ፡ ያለበት ፡ የጥንት ፡ ነገሥታት ፡
ያውሩዋት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ነበረች ። ስለዚህ ፡ ይማም ፡ ወደዚያ ፡ ሄዳችሁ ፡
ሀብቱን ፡ ዝረፉ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑንም ፡ አቃጥሉ ፡ ሰዎቹንም ፡ ፍጁ ፡ ብሎ ፡

አዘዘና ፡ ላካቸው ። እንደዚሁ ፡ በኤሚር ፡ ሁሴን ፡ የሚታዘዝ ፡ ጦር ፡ ወደ ፡ ደራድባረ ፡ ላከ ። በዚያም ፡ አንዲት ፡ ወናግ ፡ ስገድ ፡ አሠርቶ ፡ ለልጁ ፡ ለፊቅ ጦር ፡ የሰጠው ፡ ትልቅ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በዚሁ ፡ በፊቅጦር ፡ ስም ፡ የም ትጠራ ፡ ነበረች ። በውስጧም ፡ የወርቅ ፡ የብር ፡ ጥዋ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የግምጃ ፡ ልብስ ፡ ነበረባት ።

አብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡ ወደ ፡ ተላከበት ፡ አገር ፡ ሂዶ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ብቻ ፡ ከማቃጠል ፡ በቀር ፡ ወርቅና ፡ ሀብት ፡ አላገኘባትም ። ከርሱ ፡ መድረስ ፡ በፊት ፡ የዚያ ፡ አገር ፡ ነዋሪ ፡ ሕዝቦች ፡ ሀብቷን ፡ በሙሉ ፡ ይዘው ፡ ሸሽተው ፡ ነበር ። በበኩሉ ፡ ኤሚር ፡ ሁሴን ፡ ሲጓዝ ፡ አብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡ ከኋላ ፡ ነበር ፡ ከናስር ፡ ጋር ፡ ጀመሪ ፡ ሰው ፡ ነበር ። እርሱም ፡ «ከኤሚር ፡ ሁሴን ፡ ቀድመን ፡ የምንሄድባትን ፡ መንገድ ፡ አውቃለሁ» ፡ ብሎ ፡ ለአብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡ ነገረው ። እርሱም ፡ «ደግ ፡ ነው ፡ ምራን» ፡ አለው ። ከዚያ ፡ ተመራር ተው ፡ በሌላ ፡ አቋራጭ ፡ መንገድ ፡ ከኤሚር ፡ ሁሴን ፡ ቀድመው ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ደርሰው ፡ በውስጧ ፡ ያለውን ፡ ሀብት ወስደው ፡ አቃጠሏት ።

ቤተ ፡ ክርስቲያኗ ፡ በምትቃጠልበት ፡ ጊዜ ፡ ኤሚር ፡ ሁሴን ፡ ደረሰና ፡ በር ሱና ፡ በአብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡ መካከል ፡ ትልቅ ፡ ጠብ ፡ ተፈጠረ ፤ ሁሴን ፡ «ይማም ፡ እንድመጣ ፡ ወደ ፡ አዘዘኝ ፡ ቦታ ፡ አንተን ፡ ምን ፡ አመጣህ» ፡ ቢለው ፡ አብድ ፡ ኢን ፡ ናስር ፡ «ይህ ፡ በብዙ ፡ አማልክት ፡ የሚያመልኩ ፡ ሰዎች ፡ (ክርስቲያን) ፡ አገር ፡ ነው ፡ ከእኛ ፡ እያንዳንዳችን ፡ የተመኘውን ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል» ፡ ብሎ ፡ መለሰለትና ፡ ወዲያው ፡ ከምርከው ፡ ፩ ፡ ክፍል ፡ ሰጠውና ፡ ከቆጣው ፡ አበረደው ፡ ከዚያ ፡ ተያይዘው ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ተመለሱ ፤ ግማሹን ፡ አብድ ፡ ኢን ፡ ናስርና ፡ ጓደኞቹ ፡ ተከፋፍለው ፡ የቀረውን ፡ ለይማም ፡ ሰጡት ። ከዕቃው ፡ ውስጥ ፡ የብር ፡ ሳህን ፡ የአንስሳ ፡ የአእዋፍ ፡ ስእል ፡ ያለበት ፡ የብር ፡ ሥራ ፡ በውስጡ ፡ ሁለት ፡ መጋረጃና ፡ ብዙ ፡ ልብስ ፡ ነበር ። የዚህን ፡ ዓይነት ፡ ልብስ ፡ ፀረቦችም ፡ ፋርሶችም አያውቁም ። በዋጋ ፡ ቤት ፡ ፪ ፡ ወቂት ፡ ወርቅ ፡ ያወጣል ። ይማም ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የነበረው ፡ ከአዋሽ ፡ ምንጭ ፡ በላይ ፡ አባራት ፡ እሚባል ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ነበረ ፤ በዚያም ፡ ሳለ ፡ የወረባ ፡ የሸዋ ፡ ሕዝብ ፡ እየመጣ ፡ እየገበረለት ፡ ሁሉም ፡ በየአገሩ ፡ ተመልሶ ፡ በሰላም ፡ ተቀመጠ ።

እስላሞቹ ፡ ከዚያ ፡ ተነሥተው ፡ በየመንገዳቸው ፡ ልብስ ፡ ብር ፡ ወርቅ ፡ እየዘረፉ ፡ ወደ ፡ በራራህ ፡ (በረሪ ፡ ?) ፡ ለመድረስ ፡ ዓሥር ፡ ቀን ፡ ተጓዙ ። በዚችም ፡ ከተማ ፡ የንጉሠ ፡ የኮርቻ ፡ ግላስ ፡ ሰፊዎች ፡ ነበሩ ። እነሱም ፡ ንጉሡ ፡ በሔደበት ፡ አብረው ፡ ይሔዱ ፡ ነበሩ ። አሁን ፡ ንጉሡ ፡ ወደ ፡ ዋጅ ፡ የሔደ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ በራራህ ፡ ተመልሰው ፡ እስላሞቹን ፡ አስተናግደው ፡ አክብረው ፡ ተቀበሉ ። በዚች ፡ ከተማ ፡ እስላሞቹ ፡ ወፍረው ፡ ሳሉ ፡ ታላቅ ፡ የሚያስፈራ ፡ ዝናምና ፡ ታላቅ ፡ ነፋስ ፡ መጣ ፡ ሰማዩ ፡ በጨለማ ፡ ተዘጋ ፤ አንዲት ፡ ከከብ ፡ እንኳ ፡ አትታይም ፡ ነበር ። ነፋሱና ፡ ዝናሙ ፡ በላያቸው ፡ (በላያችን ፡ የጸሐፊው ፡ ቃል) ፡ ላይ ፡ ሲወርድ ፡ ከስ

ልቻ : አፍ : እንደሚወርድ : ይመስላል ። (፩) ነፋሱ : አንዱ : ድንኳን : ከተተከለበት : ተነቅሎ : በሌሎቹ : ድንኳኖች : ዓየር : ላይ : ሲያንገራብብ : ታየ ። የቀረው : ሁሉ : ድንኳን : ምንቅርቅሩ : ወጣ ። ይማምና : ሚስቱ : ሐጁራህ : ከሁለቱ : ዓደኞቹ : ጋር : በዚች : ሥፍራ : ለማለቅ : ቀናቸው : እንደ : ደረሰ : አምነው : ድንኳኖቹ ሙን : አንቀው : ይዘው : የእግዚአብሔርን : ታላቅነትና : አንድነት : እያነሡ : ጮሁ ። እግዚአብሔርም : ነፋሱንና : ዝናሙን : ከላያቸው : ገፈፈላቸው ። ከዚያ : ሁሉም : እይማም : ዘንድ : ተሰብስበው : የዚህን : ሌሊት : ነገር : እርስ : በርሳቸው : ሲወያዩ : አንዳንዶቹ : ይኸስ : የኖሩ : የጥፋት : ውኃ : (ማየ : አይሳ) : ነው : አሉ ።

በዚህ : ምዕራፍ : የምንመለከተው : ግራኝ : ንጉሠ-ን : እግር : በግር : እየተከታተለ : ንጉሠ-ን : ለመግረክ : ወይም : ለመግደል : ያለውን : ጽኑ : ፈቃድ : ነው ። በንጉሠ-ና : በሠራዊታቸው : ዘንድ : የተገመተው : ወደ : ዳሞት : ስንሔድ : የዳሞት : አገር : ተራራማ : መንገዱ : ጠባብ : በመሆኑ : እኛን : ለመከላከል : ሲመቸን : ለአንግዳ : ጠላት : ግን : አይመችም : የማለት : ተስፋ : እንደ : ነበራቸው : በግልጽ : ይታያል ። ዳሩ : ግን : በዚህ : ጊዜ : ግራኝና : ጦሩ : ለዳሞትም : ለቀረውም : አውራጃ : ሁሉ : እንግዳ : አልሆነም : ከሽምብራ : ኩሬና : ከአይፈርስ : ጦርነት : ወዲህ : ከልብ : ክርስቲያን : የነበረው : ተስፋ : በመቁረጥ : ሲገባ : ክርስቲያንነታቸው : ወይም : እስላምነታቸው : ያልለየላቸው : የደዋር : የባሌ : የጋቱር : በላባቶች : በእስላሞች : መነሣትና : ማየል : ደስታ : እየተሰማቸው : በግራኝና : በሹማምንቱ : ዙሪያ : ሆነው : በእሸናሬው : ፊት : ሞገስና : ሹመት : ለማግኘት : በንጉሠ-ና : በክርስቲያናዊው : ሠራዊታቸው : ላይ : ወሬ : እንደ : ነገሩ : መንገድ : እንደ : መሩ : ናቸው ። መጽሐፉ : የአዝማች : ሃይሌን : አገልግሎት : ብቻ : በጠቀስም : እንደሆነው : ያሉት : ሁሉ : ለግራኝና : ለሹማምንቱ : ደኅና : ደኅና : ምክር : ለመንገር : አዳራጭ : መንገድ : ለመምራት : የሚሻመት : ብዙ : ናቸው ። ከነርሱም : ጋር : ከሽምብራ : ኩሬ : ከአይፈርስ : ከዛሬ : ጦርነት : የተማረኩት : የክርስቲያን : ሹማምንቶች : እንደ : ታሠሩ : በዘበኛ : እየተጠበቁ : በግድም : በውድም : የሚያውቁትን : ነጋሪ : ናቸውና : ግራኝ ንጉሠ : እደረሱበት : ለመድረስ : በኅጹም : የሚያስቸግረው : ነገር : ስለሌለ : ማንም : ሊደርስበት : አይችልም : የተባለውን : የዝሆን : ዱርን : ጦርነት : የሾሁን : አጥር : ጋሽ : እያስነጠፈ : ጦሩን : አሳልፎ : ገብቶ : ለማሸነፍ : የቻለው : በዚህ : መሠረት : ነው ።

የግራኝ : አህመድ : በላጋራነት : ከቀድሞዎቹ : ከአዳልና : ከሱማሌ : በላባቶች : በላጋራነት : የተለየ : ነው ። እነዚያ : አንድ : አውራጃ : ዘርፈው : ሰውን : ከነክብቱ : ማርክው : ሲጨርሱ : ወደ : አገራቸው : መመለስን : እንጂ : ኢትዮጵያን : በሙሉ : ድል : አድርጎ : ለዘለቄታ : መኖር : ምኞት : አልነበራቸውም ። ሰብረዲንና :

(፩) : ጸሐፊው : ታላቅ : ነፋስ : እየሁ : ዝናም : ወረደብን : የሚለውን : አኔ : ለጽሑፍ : እንዲመች ስል : በሁሉም : እስላሞች : ስም : እርሱ : እንደሚተርከው : አደርጌዋለሁ ።

ሐቅ ፡ ዲን ፡ ቢነውም ፡ ዓምደ ፡ ጽዮን ፡ በብርታቱ ፡ መለሳቸው ። ግራኝ ፡ ግን ፡ በሙሉ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የሚገኙትን ፡ የክርስቲያን ፡ ሹማምንትና ፡ መኳንንት ፡ ከነ ገንጠው ፡ ፈጅቶ ፡ ገዳማቱንና ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናቱን ፡ አቃጥሎ ፡ እርሱ ፡ የንጉሡን ፡ ሥፍራ ፡ ሹማምንቱ ፡ የሹማምንቶቹን ፡ ሥፍራ ፡ ወስደው ፡ ኢትዮጵያን ፡ የእስላም ፡ አገር ፡ የቱርክ ፡ መንግሥት ፡ ጥገኛ ፡ ወይም ፡ ተከታይ ፡ ለማድረግ ፡ ነው ። ለዚህም ፡ ምኞቱ ፡ ንጉሡን ፡ እንደምንም ፡ ብዬ ፡ ከገደልሁ ፡ ወይም ፡ ከማረክሁ ፡ አገሩ ፡ ሁሉ ፡ ለጥ ፡ ብሎ ፡ ይገዛልኛል ፡ ብሎ ፡ ወጥኖ ፡ ግታ ፡ ንጉሡ ፡ ያሉበትን ፡ የደረሱበትን ፡ እግር ፡ በእግር ፡ እየተከታተለ ፡ እመዋጋት ፡ ላይ ፡ ነው ።

ከዚያም ፡ በፊት ፡ ከዚያም ፡ ወዲህ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ እንደ ፡ ግራኝ ፡ ያለ ፡ አስ ጨናቀና ፡ ከባድ ፡ ባላጋራ ፡ በኢትዮጵያ ፡ አልተነሣም ። ድል ፡ ለማግኘት ፡ ግዛቱን ፡ ለማቃናት ፡ ሲል ፡ ለማንም ፡ ሕይወት ፡ አይሰሳም ፤ ድል ፡ አድራጊነት ፡ ተከታትሎ ፡ ቢገጥመው ፡ የማይጠግብ ፡ በምርኮ ፡ የተገኘ ፡ ብዙ ፡ ወርቅና ፡ ብር ፡ ሀብት ፡ ለግሉ ፡ የማያንጓው ፡ ስለሆነ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ትልቅ ፡ ድል ፡ ካገኘ ፡ በኋላ ፡ ሌላውን ፡ ወደ ፊት ፡ የሚገጥመውን ፡ ከማጥበቅና ፡ ወደዚያው ፡ ከመቀጠል ፡ በቀር ፡ ልመለስ ፡ የማለት ፡ አሳብ ፡ በአእምሮው ፡ አይጸነስም ። በርሱ ፡ ፊት ፡ እንመለስ ፡ ይብቃን ፡ የሚል ፡ ጠላቱ ፡ ነበር ። በወርቁና ፡ በብሩ የጦር ፡ መሣሪያ ፡ ተገዝቶበት ፡ ጦር ፡ ተደራጅቶበት ፡ የተረፈውን ፡ የክርስቲያን ፡ ጦር ፡ እናባርር ፡ ከማለት ፡ በቀር ፡ ይኸን ፡ የተገኘውን ፡ ወርቅና ፡ ብር ፡ ይገዢ ፡ አገሪ ፡ ተመልሼ ፡ በተድላ ፡ በደስታ ፡ ልኩር ፡ የሚል ፡ ስሜት አይመጣበትም ፤ እንደማናቸውም ፡ ጦርነት ፡ ወዳድ ፡ ወጣት ፡ ደግሞ ፡ በእልህና ፡ በንዴት ፡ እጦርነት ፡ መከከል ፡ አይገባም ፡ በዙሪያው ፡ ሰውነቱን ፡ የሚጠብቁ ፡ ምርጥ ፡ የሆኑ የተዋጊ ፡ ጋሻ ፡ ገግግሮች ፡ ስላሉት ፡ እነሱ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ክርሱ ፡ አይለዩም ። የሚዋጋውም ፡ የሚያዋጋውም ፡ አስቀድሞ ፡ የጠላቱን ፡ መጠንና ፡ አቅም ፡ ገምቶ ፡ ምቹውን ፡ ሥፍራ ፡ አስመርምሮ ፡ ነው ። ባስፈለገበት ፡ ቦታ ፡ ደግሞ ፡ ድፍረቱና ፡ ጭካኔው ፡ የዚያን ፡ ያህል ነው ። ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ብዙ ፡ ጦር ፡ የተሰለፈበትን ፡ ቦታ ፡ እየተወ ፡ ያንድ ፡ ክፍል ፡ ምርጥ ፡ ተዋጊ ፡ ይዞ ፡ እየመራ ፡ ድንገት ፡ በጠላቶቹ ፡ ሠፈር ፡ አደጋ ፡ እየጣለ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ መፍጀቱን ፡ የአይፈርስና ፡ ያሁኑ ፡ የዝሆን ፡ ዱር ፡ ጦርነት ፡ ይገልጻል ።

አሁን ፡ ግን ፡ የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ እንለፍና ፡ ስመ ፡ ጥሩው ፡ የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ገዳም ፡ እንደምን ፡ እንደ ፡ ተቃጠለ ፡ የመጨረሻ ፡ የክርስቲያኖቹ ፡ ትምክህት ፡ የሆነው ፡ ትልቁ ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ተዋግቶ ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ በሚቀጥሉት ፡ ምዕራፎች ፡ እንመልከት ።

ምዕራፍ ፡ ፲፮ ።

የታላቁ ፡ ገዳም ፡ የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ መቃጠልና ፡ የመነኩሳቱ ፡ አሟሟት ።

ከራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ጦርነት ፡ የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ቃጠሎ ፡ ይቀድማል።
ታሪክ ፡ ነገሥታችን ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ዝርዝር ፡ ታሪክ ፡ ሳይጨምር ፡ ጉዳዩን ፡ ብቻ፣
አንሥቶ ፡ ሲያልፍ ፡ እንደዚህ ፡ ይላል ፡ < ወአመ ፡ ጅወ፬ ፡ ለሐምሌ ፡
(ግራኝ) ፡ አውዓያ ፡ ለደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ወአመ ፡ ፭ ፡ ለነሐሴ ፡ ሞተ ፡ ራስ ፡
ወሰን ፡ ሰገድ ፡ በዓራብ ፡ ፋቂህ ፡ መጽሐፍ ፡ ላይ ፡ ግን ፡ የደብረ ፡ ሊባኖ
ስን ቃጠሎ ፡ ፫ ፡ ወይም ፡ ፭ ፡ ድዙል ፡ ሂጂጃህ ፡ (ወደ ፡ ፲ ፡ ነሐሴ) ፡ ላይ ፡
ያደርገዋል ፡ ስለዚህ ፡ አሁን ፡ ከራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ጦርነትና ፡ ሞት ፡ በፊት፣
የስመ ፡ ጥሩውን ፡ ገዳም ፡ የቃጠሎ ፡ አኳኋን ፡ እንመለከታለን ።

የደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ገዳም ፡ ታሪኩን ፡ ቢቀር ፡ ስመ ፡ ጥሩነቱን ፡ የማያውቅ ፡
ኢትዮጵያዊ ፡ አይገኝም ። ትክሉ ፡ በ፲፫ኛው ፡ መቶ ፡ ዓ ፡ ም ፡ መጨረሻ ፡ ወይም ፡
በ፲፬ኛው ፡ መቶ ፡ ዓ ፡ ም ፡ መዝገመሪያ ፡ ላይ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ። ከዚያ ፡
ወዲህ ፡ የተነሡ ፡ የቤተ ፡ ክህነት ፡ አባቶች ፡ የተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ፃጽም ፡
ከአሳረፋቸው ፡ ወዲህ ፡ ገዳሙ ፡ ይበልጥ ፡ እየገነነ ፡ ሄደ ። ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ባዔ ፡
ይኮኖ ፡ አምላክና ፡ ባዔ ፡ ዘርዓ ፡ ያዕቆብ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ላይ ፡ እንዳመለ
ከትነው ፡ የቀድሞ ፡ ስመ ፡ ደብረ ፡ አስቦ ፡ ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡ አዔ ፡ ዘርዓ ፡
ያዕቆብ ፡ በዘመናቸው ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ የሚል ፡ አዲስ ፡ ሥያሜ ፡ አወጡለት።
ይህም ፡ ገዳም ፡ የአቡነ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ፃጽም ፡ ከረፈበት ፡ ወዲህ ፡ በነገ
ሥታቱም ፡ በሕዝቡም ፡ ዘንድ ፡ እየከበረ ፡ ሄደ ። በገዳሙ ፡ አጠገብ ፡ ድውይ ፡
ይፈውሳል ፡ የሚባለውን ፡ ጠበል ፡ ለመነከር ፡ ገዳሙን ፡ ለመላለም ፡ ከየአውራጃው ፡
የሚሰበሰቡው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ብዙ ፡ ነው ። ሕዝቡና ፡ መኳንንቱም ፡
በዚህ ፡ ገዳም ፡ ለበዓል ፡ አብዛኛ ፡ ጊዜ ፡ የሚሰበሰቡበት ፡ ባመጡ ፡ ፫ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

፩ኛው ፡ ታህሣሥ ፡ ፳፬ ፡ ቀን ፡ አቡነ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ የተወለዱበት ፡
፪ኛው ፡ ግንቦት ፡ ፲፪ ፡ ቀን ፡ ፃጽማቸው ፡ የፈለሰበት ፡
፫ኛው ፡ ነሐሴ ፡ ፳፬ ፡ ቀን ፡ ያረፉበት ፡ ነው ።

እስከ ፡ አሁን ፡ ድረስ ፡ እንደሚደረገው ፡ በነዚህ ፡ ቀኖች ፡ በደብረ ፡ ሊባ
ኖስ ፡ ገዳም ፡ የሚደረገው ፡ ክብረ ፡ በዓል ፡ ታላቅ ፡ ነው ። ጠበሉን ፡ የሚጠ
መቀው ፡ ስለት ፡ የሚያገባው ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ይህ ፡ ገዳም ፡
የመንግሥቱ ፡ መደብ ሸዋ ፡ በነበረበት ፡ ወደ ፡ ጉንደርም ፡ በዞረበት ፡ ጊዜ ፡ ከደ
ብረ ፡ ዳሞና ፡ ከደብረ ፡ ቢዘን ፡ ይበልጥ ፡ በሸዋ ፡ የተከበረ ፡ ገዳም ፡ ነበርና ፡ አሁን ፡
ግራኝ ፡ የንጉሡን ፡ ጦር ፡ አሸንፎ ፡ ደዋሮን ፡ ባሌን ፡ ይልቁንም ፡ ሸዋን ፡ ከወ
ረረ ፡ በየአውራጃው ፡ የሚገኙትን ፡ ገዳማትና ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናትን ፡ ከአቃጠለ
ወዲህ ፡ ይኸንንም ፡ ስመ ፡ ጥሩ ፡ ገዳም ፡ አቡበከር ፡ ቀጠን ፡ የሚባለውን ፡ የጦር ፡
አለቃውን ፡ ልክ ፡ ሲያቃጥል ፡ እንመለከታለን ። ኤሚር ፡ አቡበከር ፡ ሀብቱን ፡ በሙሉ ፡

ወስዶ ፡ ከመነኩሳቱና ፡ ከዙሪያው ፡ ሕዝብ ፡ ግብር ፡ ተቀብሎ ፡ በመነኩሳቱ ፡ ልመና ፡ ገዳሙን ፡ ከቃጠሎ ፡ ለማዳን ፡ ከጅሎ ፡ ነበር ፡ ዳሩ ፡ ግን ፡ ከበጅያ ፡ (በለው) ፡ ወደ ፡ ሱማሌ ፡ አገር ፡ ከወረደ ፡ በለው ፡ አብደላ ፡ ከሚባለው ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ፩ ፡ ሰው ፡ ከአለቃው ፡ ተደብቆ ፡ ገዳሙን ፡ እሳት ፡ ለኩሶ ፡ አቃጠለው ። ገዳማቸውን ፡ አጥብቀው ፡ የሚያፈቅሩ ፡ መነኩሳት ፡ በፈቃዳቸው ፡ እሳቱ ፡ ውስጥ ፡ እየገቡ ፡ አብረው ፡ ተቃጥለው ፡ በሰማዕትነት ፡ አረፉ ። ዝርዝር ፡ የታሪኩን ፡ ትርጉም ፡ ከዓረብ ፡ ፋቂህ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ እነሆ ፡ እንመልከት ። «እስላሞቹ ፡ በበራራህ ፡ ጌ ፡ ቀን ፡ በሰነቡቱበት ጊዜ ያገሩ ፡ ሰዎች ፡ አጠገብህ ፡ ታላቅ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ (ገዳም) ፡ አለች ፡ ብለው ፡ ለይማም ፡ ነገሩት ፡ እርሱም ፡ «ወዴት ፡ አገር» ፡ ቢል ፡ ግራርያ ፡ በሚባል ፡ አገር ፡ አውርማህ ፡ በሚባል ፡ ወንዝ ፡ ዳር ፡ ነው ። ስሙም ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ይባላል ። ክርስቲያኖቹ ፡ ሁሉ ፡ ወደዚያ ፡ እየሄዱ ፡ ተሰብስበው ፡ ያከብሩታል ፡ በያይነቱ ፡ ልብስ ፡ የወርቅና ፡ የብር ፡ ጥዋ ፡ እንደ ዛፍ ፡ ግንድ ፡ የወፈረ ፡ ወፍ ፡ ይሰጡታል ። በአበሻ ፡ አገር ፡ ከተሠሩት ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ እርሱ ፡ አንደኛ ፡ ነው ። ከአክሱምና ፡ ከላሊባላው ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በቀር ፡ የሚተካከለው ፡ የለም» ፡ ብለው ፡ መለሱለት ፡ ከዚህ ፡ ስንት ቀን ፡ ያስሄዳል ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቃቸው ፡ ጌ ፡ ቀን ፡ ያስሄዳል ፡ አሉት ።

ስለዚህ ፡ ኤሚር ፡ አቡበከር ፡ ቀጢንን ፡ አስጠርቶ ፡ እነኤሚር ፡ ሞጋሂደ፤ እነአብሳማ ፡ ኑር፤ እነድል ፡ ሰገድ ፡ ያሉበትን ፡ ፫፻ ፡ የፈረሰኛ ፡ ጦር ፡ ሰጥቶ ፡ እንዲዘምት ፡ ላከው ። እርሱም ፡ ከነጦሩ ፡ ወደዚያው ፡ (ወደ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ) ሄዶ ፡ በአቅራቢያው ፡ ሠፈረ ። ይኸን ፡ ሲሰሙ ፡ መነኩሳቱ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ማይ ደርስበት ፡ ተራራ ፡ ሸሽተው ፡ ሄዱ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ግማሾቹ ፡ «ገዳማችን ፡ ሲቃጠል ፡ ከመሸሽ ፡ አብረን ፡ ብንቃጠል ፡ ይሻላል» ፡ ብለው ፡ ተመልሰው ፡ ወደ ፡ ገዳማቸው ፡ መጡና ፡ እሳቱ ፡ እስኪለከስ ፡ ድረስ ፡ እገዳሙ ፡ ውስጥ ፡ ገብተው ፡ ተቀመጡ ። የቀሩት ፡ መነኩሳት ፡ ደግሞ ፡ ይኸን ፡ ገዳም ፡ በማቃጠል ፡ የምትጠቀሙበት ፡ ነገር ፡ የለም ፡ ይልቅስ ፡ እኛም ፡ እንደምትፈልጉት ፡ ያህል ፡ ወርቁን ፡ ብሩን ፡ ልብሱን ፡ እናስረክብ በገዳሙ ፡ ዙሪያ ፡ የሚገኘውም ፡ ሕዝብ ፡ ግብር ፡ ያግባልህና ፡ ገዳሙን ፡ ከቃጠሎ ፡ አድጎልን ፡ ፡ ብለው ፡ ወደ ፡ ኤሚር ፡ አቡበከር ፡ ቀጢን ፡ (ቀጭኑ ፡ አቡበከር) ፡ ላኩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አቡበከር ፡ ከጓደኞቹ ፡ ጋር ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ምክር ፡ ያዘ ። ግማሹ ፡ «ሐብቱን ፡ ወስደን ፡ ገዳሙን ፡ እንተወው» ፡ የቀሩት ፡ ደግሞ ፡ ይህ ፡ ገዳም ፡ በክርስቲያኖቹ ፡ ዘንድ ፡ በጣም ፡ የከበረ ፡ ስለሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ይቅርብን ፡ አሉ ። አቡበከር ፡ ግን ፡ ሀብቱን ፡ ወስደን ፡ ገዳሙን ፡ አናቃጥል ፡ ያሉትን ፡ ሰዎች አሳብ ፡ ደግሮ ፡ መላክተኛውን ፡ ጠራና ፡ መልካም ፡ ነው ፡ ሐብቱን ፡ ካስረከባችሁ ፡ ገዳሙን ፡ ትተናል ፡ ስለዚህ ፡ ጓደኞችህ ፡ ይምጡና ፡ የምንፈልገውን ፡ ሀብት ፡ እናስታውቃቸዋለን ፡ ከሰጡንም ፡ በኋላ ፡ ገዳሙን ፡ ከማቃጠል ፡ አንተዋለን ፡ ብሎ ፡ ነገረው ፡ መልክተኛውም ፡ ተመልሶ ፡ ሄዶ ፡

ለንደኞቹ ፡ በነገራቸው ፡ ጊዜ ፡ ደስ ፡ አላቸው ፡ ወደ ፡ አቡበከርም ፡ መጥቶ፡
 ተገናኙና ፡ ይኸን ፡ የደስታ ፡ ወሬ ፡ ስለአስማቸው ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ የ፶ ፡
 ወቀት ፡ ወርቅ ፡ ክብ ጌጥ ፡ (ፕላክ) ፡ ያለበት ፡ ሁለት ፡ ልብስ ፡ እንደዚህ ፡
 የ፶ ፡ ወቀት ፡ ንጹሕ ፡ ወርቅና ፡ ብርም ፡ አቀረቡለትና፡፡ ይህ ፡ ያሁን ፡
 ስጦታችን አላቃጥልም ፡ ብለህ ፡ ለነገርኸን ፡ የደስታ ፡ መግለጫ ፡ የሚሆን ፡
 ብቻ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ሕዝቡ ፡ በሰላም ፡ ወርቅም ፡ ብርም ፡ ሊገብርህ ፡
 የሚገባውን ፡ ቁረጥና ፡ ንገረን፡፡ ብለውት ፡ የዚህኑ ፡ ጉዳይ ፡ ከአቡበከር ፡
 ጋር ፡ ሲነጋገሩ ፡ አንድ ፡ አውራይ ፡ አቡበከር ፡ የሚባል ፡ ነገዱ ፡ በለው ፡
 (ማሐዌራህ?) ፡ የሆነ ፡ ከአገሩ ፡ ከትግሬ ፡ ወደ ፡ ሰአድ ፡ ዲን ፡ አገር ፡ (አዳል) ፡
 ወርዶ ፡ ልጁን ፡ ያገባው ፡ የበለው ፡ አብደላ ፡ ዘር ፡ ነው ። ከርሷ ፡ (ከሰአድ ፡
 ዲን ፡ ልጅ) ፡ ና ፡ ከርሱ ፡ (ከበለው) ፡ የተወለዱት ፡ ልጆች ፡ ወንዶቹ ፡ አውራይ ፡
 (አውራ?) ፡ ሴቶቹ ፡ ባቲያ ፡ (ባቲ) ፡ እየተባሉ ፡ ይጠሩ ፡ ነበር ። አሁን ፡ ከነርሱ ፡
 ዘር ፡ የመጣው ፡ ይህ ፡ እስላም ፡ (አውራይ ፡ አቡበከር) ፡ በድብቅ ፡ የችቦ ፡
 እሳት ፡ ይዘ ፡ ሂዶ ፡ ገዳሙን ፡ ለኩሶ ፡ አቃጠለው ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ መነኩሳቱ ፡
 ከአቡበከር ፡ ቀጠን ፡ ጋር ፡ ሲነጋገሩ ፡ ዘወር ፡ ቢሉ ፡ ቃጠሎውን ፡ አዩ ። ነበ
 ልባሉም ፡ እስከ ፡ ሰማይ ፡ ወጥቶ ፡ ነበር ፤ መነኩሳቱ ፡ ይኸን ፡ ሲያዩ ፡ የሰላም ፡
 ድርድራቸውን ፡ አቋርጠው ፡ እሳቱ ፡ ላይ ፡ ለመውደቅ ፡ አምሯቸው ፡ እየሮጡ ፡
 ሂደው ፡ ጥቂቶቹ ፡ ብቻ ፡ ሲቀሩ ፡ የቀሩት ፡ ሁሉም ፡ እንደ ፡ እሳት ፡ እራት ፡
 እነበልባሉ ፡ ውስጥ ፡ ተወረወሩ ።

ኤሚር ፡ አቡበከር ፡ ቀጠን ፡ አውራይ ፡ አቡበከርን ፡ አስጠርቶ ፡ አስመጣውና ፡
 «እኔ ፡ የሰላም ፡ ነገር ፡ ስደራደር ፡ በምን ፡ ምክንያት ፡ አቃጠልህ » ብሎ ፡ ጠየቀው ፡
 እርሱም «እኔ ፡ ነኝ ፡ ያቃጠልሁት ፡ የፈቀድኸውን ፡ አድርገኝ ፡ ይማም ፡ የላከን ፡
 እንድናቃጥል ፡ እንጂ ፡ በገንዘብ ፡ የሰላም ፡ ውለታ ፡ አንድናደርግ ፡ አላከንም » ብሎ ፡
 መለሰለት ። ኤሚር ፡ አቡበከርም ፡ እርሱንና ፡ የተገኘውን ፡ ምርኮ ፡ ይዘ ፡ ወደ ፡
 ይማም ፡ ዘንድ ፡ መልስ ፡ ሆነ ። ፲፪ ፡ ቀን ፡ ያህል ፡ እንደተጓዙ ፡ እይማም ፡ ዘንድ ፡
 ደረሱና ፡ ኤሚር ፡ አቡበከር ፡ አውራይ ፡ ገዳሙን ፡ ማቃጠሉን ፡ ነገረው ፡ እር
 ሱም ፡ «ደግ ፡ አደረገ ፡ እኔም ፡ የላከኋቸው ፡ እንድታቃጥሉ ፡ ነው ፡ ለእናንተም ፡
 ከዚህ ፡ (ከማቃጠል) ፡ የሚበልጥ ፡ ቁም ፡ ነገር ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ የለም ። አሁንም ፡
 ሂድና ፡ እሠፈርህ ፡ እደርና ፡ የምነግርህ ፡ ጉዳይ ፡ አለኝና ፡ ነገ ፡ ተመለስ ፡ አለው ፡
 ሲል ፡ አረብ ፡ ፋቂህ ፡ ይተርካል ።

ወደ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ሊዘምት ፡ የመጣው ፡ ይህ ፡ አቡበከር ፡ ቀጠን ፡ በግ
 ሬኝ ፡ ጦርነት ፡ ጊዜ ፡ በብዙ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ራሱ አዝማች ፡ እየሆነ ፡ ለብቻው ብዙም
 ጊዜ ፡ በግራኝ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ በብዙ ፡ የጦር ፡ ግንባር ፡ ተዋግቷል ። ባዪ ፡ ሱስንየስ
 ዘመን ፡ የተጻፈው ፡ ታሪክ ፡ ነገሥት ፡ እንደሚተርክልን ፡ ከአራት ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ በ፳፻፲፱
 ዓ ፡ ም ፡ ደጋልሃን ፡ አዳልን ፡ ወርሮ ፡ ብዙ ፡ ሕዝብ ፡ የማረከ ፡ ጊዜ ፡ የአቡበከር ፡ ቀጠን
 እናት ፡ ፋጥ ፡ የምትባለው ፡ ተማርካ ፡ ሳለ ፡ ከግራኝ ፡ ጋር ፡ በድንገት ፡ መጥተው ፡
 በራስ ፡ ደጋልሃን ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ጥለው ፡ አሸንፈው ፡ አቡበከር ፡ እናቱን ፡ አስመ

አደጋ ፡ ጥለው ፡ አሸንፈው ፡ አቡበከር ፡ እናቱን ፡ አስመለስ ። ግዕዝኛው ፡ ታሪክ ስሙን ፡ ቀጭን ፡ አቡከር ፡ ይለዋል ። ዐረብኛውና ፡ ግዕዙ ፡ አማርኛውም ፡ ተስማምተው ፡ ቀጭኑ የሚሉት ፡ ሰውነቱ ፡ ረዥም ፡ ስለነበረ ፡ ነው ። ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ በሽምብራ ፡ ኩራ ፡ ከንጉሠ ፡ ጦር ፡ ጋር ፡ ተዋግቷል ። በባደቁ ፡ ከአሮን ፡ ጋር ፡ በቃግማ ፣ ከተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ በአይፈርስ ፡ ጦርነት ፡ ከነራስ ፡ እስላም ፡ ሰገድ ፡ ጋር ፡ ተዋግቶ ፡ አሸንፏል ። ዘምቢል ፡ የተባለውን ፡ የክርስቲያን ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ የገደለው ፡ እርሱ ፡ ነው ። ከዚያም ፡ ወዲህ ፡ በዚህ ፡ ዓመት ፡ በዝሆን ፡ ዱር ፡ ዠግናውን ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ አዝማች ፡ ዓምደ ፡ ሚካኤልን ፡ እንደገደለ ፡ ተመልክተናል ።

ባሁኑ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ ለዘመተው ፡ ጦር ፡ የበላይ ፡ አለቃ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ መነኮሳቱ ፡ የገዳሙን ፡ ሀብት ፡ ከስረከቡን ፡ በዙሪያው ፡ ያለው ፡ ሕዝብ ፡ የጠየቀነውን ፡ የሚገብር ፡ ከሆነ ፡ ገዳሙን ፡ ከማቃጠል ፡ መተው ፡ ይሻላል ፡ ብሎ ፡ ከመነኮሳቱ ፡ ጋር ፡ የሰላም ፡ ውል ፡ መደራደሩ ፡ ያስተዋይነት ፡ ሥራ ፡ ነበር ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ አውራይ ፡ ተደብቆ ፡ ስለአቃጠለው ፡ ምንም ፡ ማድረግ ፡ አልቻለም ። ሊቀጣውም ፡ ፈልጎ ፡ ግራኝን ፡ በመፍራት ፡ የተወው ፡ ይመስላል ። በግራኝ ፡ መንፈስ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የማቃጠል ፡ የመደምሰስ ፡ የማጥፋት ፡ መንፈስ ፡ ከዚያኛው ፡ ይበልጥ ፡ እርሱ ፡ ያውቃል ። ሃኛውም ፡ አለቃው ፡ ለእርቅ ፡ በሚደራደርበት ፡ ጊዜ ፡ ደፍሮ ፡ ማቃጠሉ ፡ በዋናው ፡ ጠቅላይ ፡ መሪ ፡ በግራኝ ፡ ፈቃድና ፡ መንፈስ ፡ በመተማመን ፡ ነው ።

አቡበከር ፡ ገዳሙን ፡ ለመተው ፡ ሲፈልግ ፡ ያኛው ፡ ለማቃጠል ፡ የቸከለበትን ፡ ምክንያት ፡ ስንፈልግ ፡ እርሱ ፡ ሳይሆን ፡ ከትግራይ ፡ ወደ ፡ አዳል ፡ ተዛውሮ ፡ የበላባቱን ፡ ልጅ ፡ አግብቶ ፡ የተቀመጠው ፡ የበለው ፡ ዘር ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ቁምና ፡ ጥላቻ ፡ ከትግራይና ፡ ካማራ ፡ ክርስቲያኖች ፡ ጋር ፡ ስለነበረውና ፡ የቁሙ ፡ ሐረግ ፡ እስከዚህ ፡ እስከ ፡ አውራይ ፡ አቡበከር ፡ ደርሶ ፡ ያንኑ ፡ ቁም ፡ ለመወጣት ፡ ያደረገው ፡ ይመስላል ። የቦሳስ ፡ የቢለን ፡ የአገው ፡ (የቦጅያ) ፡ ዘር ፡ ከሴማዊው ፡ ዘር ፡ ከነገደ ፡ የቅጣን ፡ ከወረደው ፡ ከአማራና ፡ ይልቁንም ፡ ከትግራይ ፡ ዘር ፡ ከቀድሞ ፡ ከአኩስም ፡ መንግሥት ፡ ዠምሮ ፡ እስከ ፡ ዛሬ ፡ ድረስ ፡ በቋንቋ ፡ በልማድ ፡ በሃይማኖትና ፡ በዘር ፡ የተለያዩ ፡ ስለሆነ ፡ የዘወትር ፡ ግጭታቸውና ፡ ጦርነታቸው ፡ የበረታ ፡ ነው ። በዛጉዬ ፡ ጊዜ ፡ ፅረፍት ፡ ያገኙ ፡ ቢመስልም ፡ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ በክርስቲያኖቹ ፡ መጠቃቃቸው ፡ የቀረ ፡ አይመስልም ። በለው ፡ አብድ ፡ አላ ፡ የዚህ ፡ ያቃጣዩ ፡ ዘር ፡ በ፲፫ኛው ፡ መቶ ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ አዳል ፡ ከነ ፡ ቤተ ፡ ሰቡ ፡ ዘሮ ፡ መቀመጡ ፡ ጥቃትና ፡ ጠብ ፡ ስልችቶት ፡ ይሆናል ። አሁን ፡ የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ አልፈን ፡ ከገዳሙ ፡ ጋር ፡ አብረው ፡ ወደ ፡ ተቃጠሉት ፡ መነኮሳት ፡ ጉዳይ ፡ እንተላለፍ ።

የአራብ ፡ ፋቂህ ፡ መጽሐፍ ፡ ባለፈው ፡ እንዳነበብነው ፡ ከዝርዝር ፡ ታሪክ ፡ ጋር ፡ የመነኮሳቱን ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ መሞት ፡ ሲነግረን ፡ የራሳችን ታሪክ ፡ ነገሥት ፡

ወአመ : ፳ : ወ፬ : ለሐምሌ (ግራኝ) : አውዓያ : ለደብረ : ሊባኖስ : ብሎ : ከማ
 ለፍ : በቀር : የመነከሳቱን አስደናቂ : ሰማዕትነት : አያነግውም ። ባዪ : ሠርዐ ፤
 ድንግል : ወይም : ባዪ : ሱስንዮስ : ዘመን : የተጻፈ : የሚመስል : አጭር : ያዪ :
 ልብነ : ድንግል : ታሪክ : ኮንቲ : ሮሲኒ : ወደ : ኢጣልያን : ተርጉሞ : ያሳተመውም ።
 .. ወእምቅድመ : ጎልፈተ : ይእቲ : ዓመት : (፲፭፻፳፫ : ዓ. ም.) አውዓያ : ለደብረ :
 ሊባኖስ : መቃብረ : ተክለ : ሃይማኖት : አሐቲ : ጉባኤ : እንተ : ሐዋርያት : አመ :
 እሥራ : ወረቡዕ : ለሐምሌ : ብሎ : ወደ : ሌላ : ጉዳይ : ይሄዳል ። ስለዚህ : ለሃይ
 ማኖታቸውና : ለገዳማቸው : ጥብቅ : ፍቅርና : ቅናት : ያላቸው : መነከሳት : የዚ
 ህን : ዓለም : ኑሮ : ንቀው : ማንም : ሳያስገድዳቸው : በፈቃዳቸው : እሚቃጠ
 ለው : ነበልባል : ውስጥ : ገብተው : ሲሞቱ : ስማቸውን : ከነዝናቸው : በዚህ : መጽ
 ሐፍ : ላይ : ለመዘርዘር : ባለመቻሌ : አዝናለሁ ። እንዲያውም : ይኸን : የመሰለ፡
 ተጋድሎ : የፈጸሙ : መነከሳት : አሁን : በሚገኘው : በደብረ : ሊባኖስ : ገዳም :
 አዋናው : መግቢያ : በራፍ : ላይ : ለያንዳንዳቸው : እንኳ : ባይቻል : በሁ
 ሉም : ስም : አንድ : ትልቅ : ነዋሪ : ሐውልት : ሊሠራላቸው : ይገባል ።
 ስማቸው : በገዳሙ : ጽሑፍ : ውስጥ : ምናልባት : ቢገኝ : ሊዘረዘር : ቢጠፋ : ባጭሩ ፡
 ግራኝ : አህመድ : ኢትዮጵያን : የወረረ : ጊዜ : በ፳፯፻፳፫ : ዓ ም : የደብረ :
 ሊባኖስ : ገዳም : ሲቃጠል : በፈቃዳቸው : አብረው : የተቃጠሉ : መነከሳት :
 መታሰቢያ ። ተብሎ : ሊቀረጽላቸው : ይገባል ።

ም ዕ ራ ፍ ፲፯ ።

የራስ : ወሰን : ሰገድ : ጦርነትና አማሚት : - የግራኝ : በግዛት : መመሥረት ።

የግራኝ : አሳብ : ክርስቲያኖችን : ከነቤተ : ክርስቲያናቸው : መነከሳቱን፡
 ከነገዳማቸው : ለማጥፋት : ታጥቆ : የተነግሰት : ስለሆነ : የደብረ : ሊባኖስ :
 ገዳም : መቃጠል : ያሳዝናል : እንጂ : አያስደንቅም ። ወደፊትም : ባለው :
 ጊዜ : ውስጥ : በወሎ : በአማራ : ሳይንት : በጎጃም : በትግሬ : የሚገኙት ፡
 የመካነ : ሥላሴ : የደብረ : ነጉድንድ : የቤተ : ሰማያት ፣ የአትሮንስ : ማር
 ያም : አብያተ : ክርስቲያኖች : ሲቃጠሉ : ሐይቅ የቅዱስ : እስጢፋኖስ : ገዳም ፡
 ሲበረበር : ወደ : ፊት : እንመለከታለን ። አሁን : ግን : የዚህን : ጉዳት ፡
 ትተን : ወደ : ጦርነቱ : እንመለስ ።

በትግሬ : በጎጃም : በበጌምድር : ያሉ : ሹማምንትና : መኳንንት : ገና ፡
 አላለቁም : ቢሆንም : በሁኑ : ሰዓት : የንጉሠ-ም : የመኳንንቱም : የሕዝቡም ፡
 የወታደሩም : ተስፋ : ያደረገው : በራስ : ወሰን : ሰገድ : ነው ። ራስ : ወሰን ፡
 ሰገድ የገዥነት : ስሙ : ባንዳንድ : ቦታ ፡ ላይ ፡ ጎጃም ፡ ነጋሽ ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡
 ዳሞት ፡ ነጋሽ ፡ ይለዋል ። ምናልባት ፡ ሁለቱን ፡ አገር ፡ ባንድነት ፡ ጠቅሎ ፡ ይሁን ፡
 ወይም ፡ በየተራ ፡ ይግዛ ፡ በትክክል ፡ አልታወቀም ። ነገር ፡ ግን በንጉሡ ፡

ዘንድ ፡ የተወደደ ፡ በመኳንንት ፡ ዘንድ ፡ የተከበረ ፡ ታላቅ ፡ የጦር ፡ አለቃና ፡
 መከታንን ፡ ነው ። በራሱ ፡ ምዕራፍ ፡ በንጉሡ ፡ ፊት ፡ ሹማምንቱን ፡ በዲ
 ስኩር ፡ መውቀሱ ፡ ሹማምንቱ ፡ እንግዲህ ፡ ካንተ ፡ ጋር ፡ እንሞታለን ፡ ሲሉ ፡
 ወደ ፡ ግራኝ ፡ በስሙ ፡ የዛቻና ፡ የማስፈራራያ ፡ ቃል ፡ ሲጽፍ ፡ በጠቀላላው ፡
 ከንጉሡ ፡ በታች ፡ ከነራስ ፡ ደጋልሃን ፡ የበለጠ ፡ ማዕርግና ፡ ክብር ፡ ያለው ፡
 ይመስላል ። ግራኝ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ አንዳንድ ፡ እልኸኞች ፡ ከመቃወምና ፡
 ከመጋደል ፡ በያርፉ ፡ ሸዋን ፡ ይፋትን ፡ ፈጠጋርን ፡ ደዋሮን ፡ ባሌን ፡ በሙሉ ፡
 አሳምኖ ፡ ንጉሡን ፡ እየተከታተለ ፡ ወደ ፡ ወሎ ፡ ወደ ፡ አማራ ፡ ሳይንት ፡
 መዝለቅ ፡ የቻለው ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ ከአሸነፈ ፡ ወዲህ ፡ ነው ። ወሰን ፡
 ሰገድ ፡ ሲሸነፍ ፡ ንጉሡና ፡ መኳንንቱ ፡ ሸዋ ፡ ላይ ፡ ለመከላከል ፡ በፍጹም ፡
 ተስፋ ፡ ቆርጠው ፡ ወደ ፡ ወሎ ፡ ከዚያም ፡ ወደ ፡ በጌምድር ፡ ወደ ፡ ጎጃም ፡ ቀጥሎም ፡
 ወደ ፡ ትግሬ ፡ መሸሻቸውን ፡ እንመለከታለንና ፡ አሁን ፡ የጦርነቱን ፡ ሁኔታ ፡
 አራብ ፡ ፋቂህ ፡ የሚለውን ፡ እንመልከት ።

“አቡበክር ፡ ከመመለሱ ፡ በፊት ፡ የበራራህ ፡ ሰዎች ፡ ወደ ፡ ይማም ፡
 መጡና ፡ በደቂ ፡ ያለው ፡ የንጉሡ ፡ ዕቃ ፡ የሚገኝበትን ፡ ሥፍራ ፡ እናውቃለ
 ንና እናመልክትህ ፡ ብለው ፡ ነገሩት ፡ ስለዚህ ፡ ወዚር ፡ አይሌን ፡ ከነጦሩ ፡
 ወደ ፡ በደቂ ፡ ልክት ፡ በፈጠጋር ፡ በማሲን ፡ (በደቂ) ፡ የተገኘውን ፡ የንጉሡ ፡
 ሀብት ስምንት ፡ ቀን ፡ ሰብስቦ ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ተመለሰና ፡ የሰበሰበውን ፡
 የወርቅና ፡ የብር ፡ ዕቃ ፡ (ፕላክ) ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዓይነት ፡ ቀለም ፡ ያለውን ፡
 የሐር ፡ ልብስ ፡ አስረከበው ። እርሱም ፡ እንደሌሎቹ ፡ ወታደሮች ፡ ወደ ፡
 ዘረፋ ፡ ሳይሄድ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ከርሱ ፡ አጠገብ ፡ ለማይለዩት ፡ ለማህራህ ፡
 (፩) ፡ ተዋጊዎች ፡ ሰጣቸው ፡ . . . ቀጥሎም ፡ አይሌ ፡ ንጉሡ ፡ በዋጅ ፡ ነው ፡
 ያለው ፡ በኛና ፡ በርሱ ፡ መካከል ፡ የሁለት ፡ ቀን ፡ መንገድ ፡ አለ ፡ ነገር ፡
 ግን ፡ አሁን ፡ የአዋሽ ፡ ወንዝ ፡ ሞልቷል ፡ ብሎ ፡ ስለንጉሡ ፡ ነገረው ።

ንጉሡ ፡ በበኩሉ ፡ ይማም ፡ በራራህ (በረሀ?) መኖሩን ፡ ሲሰማ ፡ እነዚህ ፡ እስ
 ላሞች ፡ በራራህ ገብተው ፡ አገሩን ፡ ዘርፈዋልና ፡ አሁን ፡ እንግዲህ ፡ ወደ ፡ አገራ
 ቸው ፡ ይመለሳሉ ፡ ስለዚህ ፡ አዋሽን ፡ ተሻግሬ ፡ አንድ ፡ ሥፍራ ፡ ይገር ፡ እወጋ
 ቸዋለሁና ፡ በገራችሁ ፡ እንደምትሠሩት ፡ ያለ መሻገሪያ ሥራልኝ ፡ ብሎ ፡ አጠ
 ገቡ ፡ ለሚገኙት ፡ አርባ ፡ ፈረንጆች ፡ ነገራቸው ፡ እነሱም ፡ ቲናንሽ ፡ ጀልባ ፡
 ሠሩለት ። ያገሩንም ፡ ተወላጆች ፡ በክረምት ፡ ለመሻገሪያ ፡ መሥራት ፡ የለመዳ
 ችሁትን ፡ ሥሩ ፡ ብሎ ፡ አገዛዙ ፡ በነርሱ ፡ ቋንቋ ፡ ለጋ ፡ የሚባለውን ፡ ጅጅ ፡
 ሠሩለት ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዋናው ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ ወሰን ፡ ተነሣ ፡ መሬት ፡ ስሞ ፡
 (እጅ ፡ ነሥቶ) ፡ በንጉሡ ፡ ፊት ፡ እንደዚህ ፡ ብሎ ፡ ተናገረ ፡ ያዘዝኸውን ፡ ሁሉ ፡

(፩) ፡ ማህራን ፡ ከዐረብ ፡ አገር ፡ የመጡት ፡ ምርጥ ፡ ወታደሮች ፡ የራሱ ፡ ጋሻ ፡ ዝግሬዎችና ፡ ራስ ፡ ጠባቂ
 ዎች ፡ መድረሻችም ፡ ናቸው ።

ፈጽመናል ፤ እኔ ፣ አገልጋይህ ፣ ከእስላሞቹ ፣ ጋር ፣ ሄጄ ፣ እዋጋለሁ ። የአማጃ ህንም ፣ በር ፣ ይዢ ፣ ቢመጡ ፣ እዋጋለሁ ፣ የገደሉኝም ፣ እንደሆነ ፣ ግን ፣ ከዚያ ፣ ወዲያ ፣ የምትፈቅደውን ፣ ታደርጋለህ ። ነገር ፣ ግን ፣ እንዳንተ ፣ ያለ ፣ ሰው ፣ በእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ጊዜ ፣ ወደ ፣ ጦር ፣ ግንባር ፣ አይሄድም ፣ የነገሥታቱም ፣ ደንብ ፣ አይፈቅድም ። ስለዚህ ፣ ስላንተ ፣ ሆኜ ፣ አዘምታለሁ ።

ይኸን ፣ ተናግሮ ፣ ሲጨርስ ፣ ንጉሠ-ና ፣ በዚያ ፣ ያሉት ፣ መኳንንት ፣ ሁሉ ፣ ወሰን ፣ ሰገድን ፣ አመሠገኑት ። መኳንንቱም ፣ «አንተ ፣ አባታችን ፣ ነህ ፣ ጉዳዮችንንም ፣ እያወቀህ ፣ በፍቅርና ፣ በብልሃት ፣ ታስተዳድረናለህ ።» አሉት ። ስለዚህ ፣ ንጉሠ ፣ የደዋርን ፣ የጎጃምን ፣ የፈጠጋርን ፣ የይፋትንም ፣ ጦር ፣ ከአለቃቸው ፣ ከአውራይ ፣ አትማን ፣ ከከሐዲው ፣ ጋር ፣ እንዲያዝ ፣ ለወሰን ሰገድ ፣ ሰጠውና ፣ ተሰናብቶ ፣ በዠልባው ፣ እየተጣፈሩ ፣ አዋኸን ፣ ተሻግረው ፣ እፈጠጋር ፣ ግዛት ፣ ገብተው ፣ ቃርቃራህ ፣ በር ፣ ላይ ፣ ሠፈሩ ።

ወዚር ፣ አዶሌ ፣ ከባደቄ ፣ ወደ ፣ በራራህ ፣ ሲመለስ ፣ ንጉሠ-ና ፣ ወሰን ፣ ሰገድ ፣ ያደረጉትን ፣ ወሰን ፣ ሰገድ ፣ ጦር ፣ ይዘ ፣ አዋኸን ፣ ተሻግሮ ፣ ቃርቃራህ ፣ መስፈሩን ፣ ለይማም ፣ ነገረው ፣ ቀጥሎም ፣ «ልዋጋቸው ፣ አስቤ ፣ ነበር ፣ ነገር ፣ ግን ፣ ያለፈቃድህ ፣ ስለሆነ ፣ ፈርቼ ፣ ተውሁ» ፣ ብሎ ፣ ጨምሮ ፣ ነገረው ። ከዚህ ፣ በኋላ ፣ ይማም ፣ ከጦር ፣ አለቆቹ ፣ ጋር ፣ ምክር ፣ ያዘ ። ሁሉም ፣ አሁን ፣ የዝናም ፣ ወራት ፣ (ክረምት) ፣ ነው ። አሁን ፣ ጉዞ ፣ የዠመርን ፣ እንደሆነ ፣ በከንቱ ፣ እንደክማለንና ፣ ክረምቱ ፣ ሲያልቅ ፣ እንዋጋለን ፣ > አሉትና ፣ በየሠፈራቸው ፣ ተለያዩ ቀጥሎም ፣ ሐቀኛ ፣ ምክር ፣ የሚሰጠውን ፣ ገራድ ፣ አህሙኸን ፣ ለብቻው ፣ ጠራና ፣ ምን ፣ ይሻላል ፣ አለው ፣ እርሱም ፣ እስላሞቹ ፣ ሁሉ ፣ የክረምቱን ፣ መውጣት ፣ ይጠብቃሉ ፣ ሲወጣ ፣ ና ፣ ሄደን ፣ እንዋጋ ፣ ይሉሃል ፣ ወደጦርነቱ ፣ በታ ፣ ሄደው ፣ ጠላትን ፣ ያገኙ ፣ እንደሆነ ፣ ይዋጋሉ ፣ ያጡ ፣ እንደሆነ ፣ ወደ ፣ አገራቸው ፣ መሄድ ፣ ይፈልጋሉና ፣ ፍቀድልን ፣ ይሉሃል ፣ እሺ ፣ ብትል ፣ አገራቸው ፣ ይመለሳሉ ፣ በትፈቅድም ፣ በፈቃዳቸው ፣ በየአገራቸው መግባታቸው ፣ አይቀርምና ፣ አንተ ፣ ብቻህን ፣ መቅረትህ ፣ ነው ። «አለው» ታዲያስ ፣ ምን ፣ ይሻላል ፣ «ብሎ ፣ ቢጠይቀው «አቡበከር ፣ ቀጠን ፣ እስኪመለስ ፣ እዚሁ ፣ እንቆይ ፣ በመጣ ፣ ጊዜ ፣ ጦሩን ፣ ይዘ ፣ ሠፈራችንን ፣ ይጠብቃል ፣ ከዚያ ፣ እኛ ፣ ሄደን ፣ እንዋጋና ፣ በእግዚአብሔር ፣ ፈቃድ ፣ ንጉሠ-ን ፣ የገደልነው ፣ እንደሆነ ፣ ሕዝቡ ፣ በሙሉ ፣ እስላም ፣ ይሆናል ። የአዋኸ ፣ ወንዝም ፣ ከዚያ ፣ ወዲያ ፣ ይሞላልና ፣ እስላሞቹ ፣ አገራቸው ፣ ለመግባት ፣ አይችሉም ፣ ዝም ፣ ብለው ፣ እዚሁ ፣ ቀርተው ፣ ስለዘረፉ ፣ ብቻ ፣ ያስባሉ ፣ ሳንዋጋ ፣ በመካከል ፣ በጋ ፣ የመጣ ፣ እንደሆነ ፣ ግን ፣ ከዚያ ፣ ወዲያ ፣ እስላሞቹን ፣ ማገድ ፣ በፍጹም ፣ አይቻልም ፣ ምክንያቱም ፣ ኤሚሮቹም ፣ ቲንቹም ፣ ትልቁም ፣ ወዳገሩ ፣ መመለስ ፣ ናፍቆታል» ፣ ብሎ ፣ ምክሩን ፣ ገለጸለት ። ይማምም ፣ አመሰገነውና ፣ እንግዲህ ፣ አቡበከር ፣ እስኪመጣ ፣ ይኸን ፣ ምሥጢራዊ ፣ ምክር ፣ ለማንም ፣ አታውጣ ፣ አለው

ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ ኤሚር ፡ ሐሴንን ፡ ጠርቶ ፡ ከገራድ ፡ አህሙሹ ፡ የተነጋገረበትን ፡ ገለጸለት . . . ኤሚር ፡ ሐሴንም ፡ ጥሩ ፡ ምክር ፡ ነው ፡ ውለህ ፡ ሳታድር ፡ ነገውኑ ፡ ሂደህ ከወሰን ፡ ሰገድ ፡ የተዋጋህ ፡ እንደሆነ ፡ ትገድለዋለህ ፤ ከዚያም ፡ ወዲያ ፡ ሀበሻን ፡ ትገዛለህ ፡ ሁለት ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡ ያደርህ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ ገራድ ፡ አህሙሹ ፡ ያለው ፡ ይፈጸማል ። የሁሉም ፡ እስላም ፡ አሳብ ፡ ያዘነበለው ፡ ወደየአገሩ ፡ ለመመለስ ፡ ነው ።

ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ከሰማ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ ሂደ ፡ ለመውጋት ፡ ቆረጠ ። ኤሚርቹንም ፡ ሁሉ ፡ ጠርቶ ፡ የሰማሁት ፡ ወሬ ፡ አለኝና ፡ ነገ ፡ የፈረሰኛ ፡ የእግረኛ ፡ ጠራችሁን ፡ ሁሉ ፡ ይዛችሁ ፡ ወደኔ ፡ እንድትመጡ ፡ ብሎ ፡ አዘዘ ። በማግስቱ ፡ መለኮት ፡ እያስነፋ ፡ ነጋሪት ፡ እያስመታ ፡ ሹማምንቱ ፡ በመጡ ፡ ጊዜ ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ ለመውጋት ፡ አስቤአለሁና ፡ ምን ፡ ይመስላችኋል ፡ ብሎ ፡ ጠየቃቸው ፡ እነሱም ፡ የኛ ፡ አሳብ ፡ ክረምት ፡ ሲወጣ ፡ ለመውጋት ፡ ነበር ፡ አሁን ፡ ይህን ፡ አዳላ ፡ የጠርነት ፡ አሳብ ፡ ምነው ፡ አመጣሁብን ፡ “አሉት ፡ እርሱም ፡ ዝም ፡ በሉ ፡ እናንተ ፡ ምንም ፡ አታውቁም ፡ እኔ ፡ የማደርገውን ፡ አውቃለሁ ፡ ጠላታችንን ፡ የምንወጋው ፡ በዚህ ፡ በክረምቱ ፡ ነው ፡ አላቸው ።

ሀብትና ፡ ጓዛችንንስ ፡ እንይዛለን ፡ ወይስ ፡ እንተዋለን” ። ቢሉት ፡ “ይኸ ፡ ጉዳያችን ፡ አይደለም ፡ “ብሎ ፡ መለሰና ፡ ወዲያው ፡ ወደ ፡ አቡበከር ፡ ቀጠን ፡ ዘወር ፡ ብሎ ፡ “ይህ ፡ ያመጣኸው ፡ ልብስና ፡ ዕቃ ፡ ያንተ ፡ ነው ፡ በዚህ ፡ በሰፈር ፡ ሆነህ ፡ ሴቶቻችንና ፡ ሀብታችንን ፡ ጠብቅ ፡ ብሎ ፡ ፬፻፯ ፡ የፈረሰኛ ፡ ወታደር ፡ ሰጥቶ ፡ “ከዚህ ፡ አትሂድ ፡ ንጉሠ ፡ ቢመጣብህ ፡ ተዋጋው ፡ ታሸንፈውማለህ ፡ “ብሎ ፡ አስጠነቀቀውና ፡ ይማም ፡ የፋጠሃህን ፡ ድግምት ፡ እየደገመ ፡ ጉዞውን ፡ ዠመረ ። ኤሚርቹም ፡ በየፈረሰኛቸው ፡ ወጥተው ፡ ተከተሉት ፡ መንገድ ፡ መሪው ፡ ከሁሉ ፡ ሬት ፡ ቀደመ ፡ ዝናም ፡ ይወርድ ፡ ነበር ፡ መንገዱም ፡ ሁሉ ፡ ጭቃ ፡ በመሆኑ ፡ ግማሹ ፡ ከፈረስ ፡ ግማሹ ፡ ከበቅሎው ፡ ይወድቅ ፡ ነበር ፡ ሹማምንቱም ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ከፈረስና ፡ ከበቅሎአቸው ፡ እየወረዱ ፡ አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ እየወጡ ፡ በፈረስና ፡ በበቅሎአቸው ፡ ፣ ፫ ፡ ቀን ፡ ተጉዘው ፡ ሌሊቱን ፡ እክርስቲያኖቹ ፡ ሠፈር ፡ ተጠግተው ፡ አደሩ ።

የወሰን ፡ ሰገድም ፡ ሰዎች ፡ መጥተው ፡ ይኸው ፡ ይማም ፡ ከነጠሩ ፡ መጥቶ ፡ አጠገብህ ፡ ሰፍሯል ፡ ብለው ፡ ነገሩት ፡ እርሱም ፡ አሰት ፡ ነው ። እስላሞች ፡ በዚህ ፡ በዝናምና ፡ በጭቃ ፡ በአረፋ ፡ በዓላቸው ፡ ጊዜ ፡ ጉዞ ፡ አይጓዙም ፡ ማለትን ፡ ሰምቻለሁ ፡ አለና ፡ “ወዲያው ፡ ባጠገቡ ፡ ያለውን ፡ ከሐዲ ፡ አውራይ ፡ አትማንን ፡ “እስላሞች ፡ በአረፋ ፡ በዓላቸው ፡ ጊዜ ፡ ይጓዛሉን ፡ በዚህ ፡ ከብት ፡ በሚያደክም ፡ በጭቃስ ፡ ይገዛሉን ፡ “ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ “እኔ ፡ ቀድሞ ፡ በመከከላቸው ፡ ባገራቸው ፡ የነበርሁ ፡ ጊዜ ፡ በክረምትና ፡ ይኸን ፡

በመሰለ ፡ በዓል ፡ ጊዜ ፡ አይጓዙም ። አሁን ፡ ግን ፡ የሚያደርጉትን አላውቅም ፡ ብሎ ፡ መለሰ ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ሚካኤልና ፡ ሮቤል ፡ የሚባሉትን ፡ ሁለት ፡ የዳዋሮ ፡ አገር ፡ ፈረሰኞች ፡ አስጠራና ፡ «ያገሩ ፡ ሰው ፡ ይማም ፡ ከነጠሩ ፡ መጥቶ ፡ እዚህ ፡ አጠገብ ፡ ሰፍሯል ፡ ብለው ፡ ነግረውኛልና ፡ እስኪ ፡ እናንተ ፡ ፈረሰኞችሁን ፡ ጭናችሁ ፡ ሂዱና ፡ እስላሞቹ ፡ ያሉበትን ፡ ሰልጣችሁ ፡ ንገሩኝ ፡ ብሎ ፡ ላካቸው ። እነሱም ፡ ለመመርመር ፡ በሚጓዙበት ፡ ጊዜ ፡ ከእስላሞቹ ፡ ወገን ፡ ደላን ፡ የሚባለው ፡ ከአራት ፡ ጓደኞቹ ፡ ጋር ፡ ሆኖ ፡ እንጨት ፡ ፍለጋ ፡ ሲሄዱ ፡ ሚካኤልን ፡ አገኘውና ፡ «አንተ ፡ ሰው ፡ እስላሞችን ፡ አይተሃልን» ብሎ ፡ ጠየቀው ፡ እርሱም ፡ የምን ፡ እስላሞች ፡ «ቢለው» ፡ የሚዋጉት ፡ ብሎ ፡ መለሰ ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ሚካኤል ፡ ከላይ ፡ ሆኖ ፡ ወደታች ፡ ቢመለከት ፡ የእስላሞችን ፡ ሠፈር ፡ አየ ፡ ደላንንም ፡ እስላም ፡ መሆኑን ፡ ተገንዝቦ ፡ ሊሸሽ ፡ ሲል ፡ ዳላን ፡ የበርኖሱን ፡ ጫፍ ፡ ይዞ ፡ ከፈረስ ፡ አውርዶት ፡ በሰይፍ ፡ መታና ፡ ማረከው ፡ ጓደኛው ፡ ግን ፡ ሸሽቶ ፡ ወደሠፈሩ ፡ ተመለሰ ። ዳላንም ፡ ምርኮኛውን ፡ ይዞ ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ወስዶ ፡ አቀረበውና ፡ አስገደለው ።

ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሸሽቶ ከመጣው ፡ ሰውዬ ፡ ላይ ፡ የእስላሞቹን ፡ በቅርብ ፡ መኖር ፡ ሲሰማ ፡ ጠሩን ፡ ሰብስቦ ፡ ይኸው ፡ እስላሞቹ ፡ በኛ ፡ ዙሪያ ፡ ነውና፡ያደሩት ፡ እንግዲህ ፡ ሊገቡንዎቻችሁ ፡ መምጣታቸው ፡ ነውና ፡ ለውጊያ ፡ ተዘጋጁ» አላቸው ፡ እነሱም ፡ «በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጊዜ ፡ ተዋጉ ፡ ብለህ ፡ አትዘዘን ፡ «ብለው ቢለምኑት ፡ «ታዲያስ ፡ ታልተዋጋችሁ ፡ ምን ፡ ልታደርጉ ፡ ነው ፡ «አላቸው ፡ እነሱም» አንተ ፡ የሃይማኖት ፡ መሪያችን ፡ ነህ ፡ አንተ ፡ የሞትህ ፡ እንደሆነ ፡ ሃይማኖታችን ፡ ጠፋች ፡ ማለት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ወደ ፡ ቦሰት ፡ ተራራ ፡ እንሂድና ፡ በዚያ ፡ አንተ ፡ እየመራኸን ፡ እኛም ፡ እየተከተልንህ ፡ እስኪ ፡ መጨረሻችን ፡ ድረስ ፡ የተዋጋን ፡ እንደሆነ ፡ የሃይማኖታችን ፡ ፍጻሜ ፡ ይሆናል ፡ አገራችንም ፡ ይበዘበዛል» ፤ እያሉ ፡ አጥብቀው ፡ ከፊቱ ፡ ቆመው ፡ ለመኑትና ፡ እሺ ፡ አሰኙት። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ የጠሩን ፡ አጋማሽ ፡ ለአውራይ ፡ አትማን ፡ ከፍሎ ፡ ሰጠና ፡ አንተ፡ ደጃን ፡ ሆነህ ፡ ጠብቅ ፡ ብሎት ፡ እርሱ ፡ የቀረውን ፡ ጦር ፡ ይዞ ፡ ወደ ፡ ተራራው ፡ ሲሄድ ፡ እስላሞቹ ፡ ወደ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ሠፈር ፡ መጥተው ፡ ድንጻኑን ፡ ሲያስነቅል ፡ በአውራይ ፡ አትማን ፡ ደረሱበት ፡ እርሱም ፡ ጠሩን ፡ ይዞ ፡ ሳይዋጋ ፡ ድንጻኑንና ፡ ሠፈሩን ፡ ትቶ ፡ ሸሸ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ እስላሞቹ ፡ «ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሠፈሩን ፡ ከነህብቱ ፡ ትቶ ፡ የሸሸው እኛ ሀብቱን ፡ ለመከፈል ፡ ስንዘነጋ ፡ ድንገት ፡ በተንኮል ፡ አደጋ ፡ ጥሎ ፡ ሊዋጋን ፡ ነው ፡ አንዳንዶቹ ፡ የለም ፡ በርግጥ ፡ ሸሽቷል ፡ ሲባባሉ ፡ ገራድ ሻሙን ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ እሠፈሩ ፡ ቢገኝ ፡ ግደሉኝ ፡ እርሱ ፡ በፍጹም ፡ ሸሽቶ ፡ ወደ ፡ አዋሽ ፡ ሄዷል ፡ ቢል ፡ ይማም ፡ የነዚያን ፡ ትቶ ፡ የርሱን ፡ አመነና ፡ ጠሩ ፡ ተከፋፍሎ ፡ አንደኛው ፡ የአውራይ ፡ አትማንን ፡ ሁለተኛው ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ ፍለጋ ፡ እየተከታተሉ ፡ ሄዱ ። ሸኛውን ፡ ጦር ፡ ይማም ፡ ይዞ ፡ በሌላ ፡ መንገድ ፡ ሄደ ።

ወሰን ፡ ሰገድ ፡ እስላሞቹ ፡ እንደተጠጉት ፡ በወቀ፤ ጊዜ ፡ የብረት ፡ አልጋዩን ፡
 (ወምበር ?) ዘርጉልኝ ፡ ብሎ ፡ እዚያ ፡ ላይ ፡ ተቀመጠና ፡ ነጋሪት ፡ እያስመታ ፡ ወገ
 ኖቹን ፡ ለጦርነት ፡ ቀስቀሳቸው ፡ የደረሱበት ፡ እስላሞቹ ፡ ብዙ ፡ አልነበሩም ፡ ቢሆ
 ንም ፡ ጦርነቱን ፡ ገምረው ፡ አንድ ፡ ሰዓት ፡ ሙሉ ፡ ተዋጉ ። በዚህ ፡ ውጊያ ፡
 ላይ ፡ ዋናው ፡ ገዢ ፡ የፈረሰኛ ፡ ተዋጊ ፡ ትግሬ ፡ አብደላ ፡ ሞተ ። ገዳዩም ፡ የገጠ
 ጃም ፡ ነጋሽ ፡ ልጅ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡ ሲሆን ፡ እስላሞቹ ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ አፈገፈጉ ፡
 አኋላ ፡ የነበሩት ፡ ፈረሰኞች ፡ ደረሱና ፡ «ወዴት ፡ ነው ፡ የምትሸሹት ፡ ደርሰንላችኋ
 ልና ፡ ወደ ፡ ጦርነቱ ፡ ተመለሱ» ፡ አሏቸውና ፡ እንደገና ፡ ገምረው ፡ እነዚህም ፡
 አንድ ፡ ጊዜ ፡ ሲገፉ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ሲሸሹ ፡ በመካከል ፡ ታላላቆቹ ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ የፈረ
 ሰኛ ፡ ጀግኖች ፡ እነ ፡ ገራድ ፡ ሻሙን ፡ አሊ ፡ ኤል ፡ ዋራዲ ፡ . . . ፡ አውራይ ፡
 ኡመር ፡ ዲን ፡ ገራድ ፡ አቢድ ፡ ሌሎችም ፡ ሁሉ ፡ ደረሱና ፡ የሚሸሹትን ፡
 እስላሞች ፡ «ማነው ፡ እንደዚህ ፡ ያባረራችሁ» ፡ አሏቸው ፡ እነሱም ፡ «አለ
 ቅዬው ፡ (ወሰን ፡ ሰገድ) ፡ ጦሩን ፡ አሰልፎ ፡ ገጥሞን ፡ አሸነፈን ፡ ትግሬውን ፡
 አብደላንም ፡ ገደሉብን ፡ እንደገና ፡ አራት ፡ አምስት ፡ ጊዜ ፡ ብንመለስም ፡ አልሆነ
 ለንም» ፡ ብለው ፡ መለሱ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ገራድ ፡ ሻሙንና ፡ አውራይ ፡ ኡመር ፡
 ዲን ፡ እንግዲህ ፡ ይኸው ፡ አሁን ፡ ደርሰንላችኋል ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ እንደደረሱ
 ላችሁ ፡ ዓይነት ፡ ያለን ፡ አይምሰላችሁ ፡ እንግዲህ ፡ እኛ ፡ ከፊት ፡ ሆነን ፡ እንዋጋ
 ለን ፡ እናንተ ፡ ከኋላችን ፡ ተከተሉን ፡ «ብለው ፡ በመገመገም ፡ ገራድ ፡ ሻሙን ፡
 የጠላትን ፡ ጦር ፡ አቋርጦ ፡ ገባና ፡ ከአገማቹ ፡ (ከወሰን ፡ ሰገድ) ፡ ወንድም ፡ ከገ
 ሪማ ፡ (ግርማ ፡ ግሩማ ?) ፡ ጋር ፡ ተጋጠመና ፡ ክርስቲያኑ ፡ በጦር ፡ ሊወጋው ፡ ሲል ፡
 ሻሙን ፡ በሰይፍ ፡ እጁን ፡ ከነጦሩ ፡ ሰብሮ ፡ ከፈረሱ ፡ ላይ ፡ ገለበጠው ። አው
 ሬይ ፡ ኡመር ፡ ዲንም ፡ (የሱልጣን ፡ መሐመድ ፡ ልጅ) ፡ ከንድ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡
 አጠገብ ፡ ከቆመ ፡ ሹም ፡ ጋር ፡ ተጋጥሞ ፡ በጦር ፡ ወግቶ ፡ ገደለው ፡ ፡
 አሊ ፡ ኤል ፡ ዋራዲም ፡ በንድ ፡ የክርስቲያን ፡ ሹም ፡ ላይ ፡ ገሥግሶ ፡ ተጋጠ
 መና ፡ በሰይፍ ፡ በትር ፡ ጭንቅላቱን ፡ ከአንገቱ ፡ ቆርጦ ፡ ወረወረው ። በዚህ ፡
 ጊዜ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ማፈግፈግ ፡ ገምሩ ። ወሰን ፡ ሰገድም ፡ «ወዴት ነው ፡
 የምትሸሹት» ፡ ብሎ ፡ ሲጮኸባቸው ፡ ገራድ ፡ አቢድ ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ እየሰደቡ ፡
 ቀረበው ፡ ወሰን ፡ ሰገድም ፡ የፈረሱን ፡ ፊት ፡ ወደ ፡ ገራድ ፡ መለሰና ፡ ተጋጠመው ፡
 ክርስቲያኑ ፡ ጦር ፡ እስላሙ ፡ ሰይፍ ፡ ነበር ፡ የያዙት ። ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ለመገም
 መሪያ ፡ ጊዜ ፡ አቢድን ፡ መትቶ ፡ የግራ ፡ እጁን ፡ አቆሰለው ። እስላሙም ፡
 ጥሩር ፡ ለብሶ ፡ ነበርና ፡ የጦሩ ፡ ጫፍ ፡ አብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ለማውጣት ፡
 ሲሰብ ፡ ተሰበረ ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ጦሩን ፡ ትቶ ፡ ሰይፍን ፡ ከአፎቱ ፡ ለማውጣት ፡
 ሲተናነቅ ፡ ገራድ ፡ አቢድ ፡ በሰይፍ ፡ ከማኸራቱ ፡ ቲንሽ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ኩፍ ፡ አድ
 ርኝ ፡ መታው ፡ ወሰን ፡ ሰገድም ፡ ከፈረሱ ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ምድር ፡ ወድቆ ፡ «እኔ ፡
 ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ነኝ ፡ አትግደለኝ ፡ አትግደለኝ» ፡ አለ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ መውደቁን ፡
 ሲያዩ ፡ ገራድ ፡ አቢድም ፡ የወደቀው ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ መሆኑን ፡ ሲረዳ ፡ አገ

ማቻቸው ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ መሞቱን ፡ ለክርስቲያኖቹ ፡ ንገሩ ፡ ብሎ ፡ ለጓደኞቹ ፡
ጮኸ ። እነሱም ፡ “ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሞተ» ፡ እያሉ ፡ ጮሁ ። እርሱም ፡ እንደቆሰለ ፡
ተኝቶ ፡ ሕያው ፡ ነኝ ፡ ጦርነቱ ፡ ይቀጥላል ፡ (1) ፡ ብሎ ፡ ተናገረ ። ክርስቲያኖች
የአለቃቸውን ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ ሞት ፡ ሲሰሙ ፡ ተዘበረ-ርቀው ፡ በየበኩላቸው ፡
ሸሹ ፡ እስላሞቹም እየተስታተሉ ፡ ግማሾቹን ፡ እየገደሉ ፡ ግማሾቹን ፡ ማረኩ ።

ይማም ፡ በበኩሉ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ተባለው ፡ በዘቃላ ፡ (ዝቃላ) ፡ በኩል ፡
አድርጎ ፡ ሲጓዝ ፡ ከወዚሮ ፡ አዶሌ ፡ ጋር ፡ ተገናኘ ፡ ከወዚሮ ፡ አዶሌም ፡ ጋር ፡ ዣን
ናሃድ ፡ (አዳል ፡ አንባጅ) ፡ የሚባለው ፡ ተማርኮ ፡ አብሮ ፡ ነበር ፡ ይማም ፡ ፊት በቀ
ረበ ፡ ጊዜ ፡ ደግ ፡ ነው ፡ ካንተ ፡ ጋራ ፡ ይቆይ ፡ አሁን ፡ ግን ፡ ጦርህን ፡ ሰብስብና ፡
ሰንደቅ ፡ አላማህን ፡ ዘርጋና ፡ ክርስቲያኖችን ፡ እንፈልግ ፡ ብሎ ፡ ለወዚሩ ፡ ነገረ
ውና ፡ እፈረሱ ፡ ላይ ፡ ወጣ ፡ ወዚሩ ፡ “አንተ ፡ በባንዲራህ ፡ አጠገብ ፡ ቆይ ፡ ክር
ስቲያንን ፡ ስላንተ ፡ ሊያበር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ይሂድ» ፡ ብሎ ፡ ስለሚወደው ፡ (ስለ
ሚሳሳለት) ፡ ይማምን ፡ መክረው ። ነገር ፡ ግን ፡ ይማም ፡ ንግግሩን ፡ አልተቀበለው
ምና ፡ እፈረሱ ፡ ላይ ፡ ወጥቶ ፡ ከሐሴን ፡ ከገራድ ፡ አህሙሹ ፡ ጋር ፡ ይሄድ ፡ ገመር።
ክርስቲያኖቹንም ፡ ቀድመው ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ሲጓዙ ፡ አንድ ፡ አረኛ ፡ ከመንገድ ፡ አግ
ኝተው ፡ ስለወሰን ፡ ሰገድ ፡ የሚያውቀውን ፡ ጠየቁት ፡ እርሱም ፡ በስሕተት ፡ ሣያ
ውቅ ፡ በጣት ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ቀድሞ ፡ ሄዷል ፡ ብሎ ፡ ተናገረና ፡ ወደፊት ፡ ተጉ
ዘው ፡ እሰፊ ፡ መንገድ ፡ ሲደርሱ ፡ በዚህ ፡ መንገድ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ያለፉበት የፈ
ረስ ፡ ኮቲና ፡ የእግር ፡ ምልክት ፡ የለምና ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ በእርግጥ ፡ በኋላችን ፡
ናቸው ። ትባባሉ ፡ . . . ፡ ከዚያ ፡ ይማምና ፡ ጓደኞቹ ፡ ባንድ ፡ ቦታ ፡ ተሸሽ
ገው ፡ ሲመለከቱ ፡ ከወሰን ፡ ሰገድ ፡ ጦርነት ፡ የሸሸው ፡ ጦር ፡ ሲመጣ ፡ ጓደኞቹ ፡
አዩና ፡ እነዚያው ፡ ሸሸተው ፡ ይመጣሉና ፡ ከፊታቸው ፡ ቀድመን ፡ እንዋጋቸው ፡
አሉ ፡ ይማም ፡ ግን ፡ “አኛ ፡ አራት ፡ እነሱ ፡ ብዙ ፡ ስለሆኑ ፡ ቲንሽ ፡ መሆናችንን ፡
ሲያውቁ ፡ ተዋግተው ፡ ሊገድሉን ፡ ይችላሉ ።

ነገር ፡ ግን ፡ አሳልፈን ፡ ከኋላቸው ፡ የገጠምናቸው ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ያው ፡
ያሸነፋቸው ፡ ጦር ፡ ደርሶ ፡ የሚዋጋቸው ፡ ይመስላቸዋልና ፡ ለኛ ፡ መልካም ፡
ነው ፡ “ብሎ ፡ ቢመልስ ፡ በምክሩ ፡ መልካምነት ፡ አመሰገኑት ፡ . . . ፡ ጦሩ ፡ ካለፈ ፡
በኋላ ፡ ይማም ፡ የክርስቲያኖቹን ፡ አለቃ ፡ ገጠመው ፡ ገራድ ፡ አህሙሹና ፡ አሎ
ሸም ፡ እንደዚሁ ፡ ሌሎቹን ፡ አለቆች ፡ እየተዋጉ ፡ ገደሏቸው ፡ . . . አንድ ፡ ተክለ ፡
ሐዋርያት ፡ የሚባል ፡ የገዥነት ፡ ስሙ ፡ ጎጃም ፡ ነጋሽ ፡ ንጉሠና ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡
የሚያከብሩት ፡ ነበር ፡ ከርሱም ፡ ጋር ፡ ኤሚር ፡ ሐሴን ፡ ተጋጠመና ፡ ሁለቱም ፡
ተናንቀው ፡ ኤሚሩ ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ከክርቻው ፡ ላይ ፡ ጣለው ፡ ፈረሱም ፡
ሸሸ ። ኤሚሩም ፡ ጦሩን ፡ ይዘ ፡ ተስታተለና ፡ ፈረሱን ፡ ይዘ ፡ ወደ ፡ ክርስቲያኑ ፡

(፳) አላነህ ፡ በላ ፡ አላነ ፡ በላ ፡ ሲል ፡ ትርጓሜው ፡ ሕያው ፡ ነኝ ፡ ጦርነቱ ፡ ይቀጥላል ፡ ማለቱ ፡
ነው ፡ ብሎ ፡ ፋቂህ ፡ ተርጉሞታል ፡ አይመስለም ።

ተመለሰ ፡ እርሱ ፡ ግን ፡ እጫክ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ቆመ ። ይማም ፡ ይኸውልህ ፡ አንተ ፡ ፈረሱን ፡ ስታባርር ፡ አለቅዮው ፡ እጫክ ፡ ገባ ፡ ብሎ ፡ ለሁሉን ፡ ነገረው ፡ ሁሉንም ፡ ይማምም ፡ በየተራ ፡ ጠራቸውን ፡ ቢወረውሩ ፡ የዛፉን ፡ ግንድ ፡ ከመምታት ፡ በቀር ፡ እርሱን ፡ አላገኝ ፡ አሉት ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ሁሉን ፡ ከፈረስ ፡ ወርጄ ፡ በእግሬ ፡ ሂጄ ፡ ልግጠመው ፡ ቢል ፡ ይማም ፡ “ተው ፡ ቆይ» ፡ ብሎት ፡ ሳለ ፡ በዚህ ፡ መካከል ፡ ሁለት ፡ ሰዎች ፡ መጡ ፡ ያንዱ ፡ ስም ፡ አቡበከር ፡ ይባላል ። እርሱንም ፡ ከፈረስህ ፡ “ውረድና ፡ በጦርህ ፡ ይኸን ፡ ክርስቲያን ፡ ውጋው» ፡ ብሎ ፡ ይማም ፡ አዘዘው ፡ ከፈረሱም ፡ ወርዶ ፡ ተጠግቶት ፡ ሁለት ፡ ጊዜ ፡ በጦር ፡ ቢመታው ፡ ምንም ፡ ሊያደርገው ፡ አልቻለም ፡ ክርስቲያኑ ፡ ግን ፡ እጁ ፡ ላይ ፡ ጅራፍ ፡ (ትልቅ ፡ አለንጋ) ፡ ነበርና ፡ ወደፊት ፡ ተራምዶ ፡ አቡበከርን ፡ በጅራፍ መትቶ ፡ ከርሱ ፡ በኋላ ፡ አርቆ ፡ ወረወረው ። ደግሞ ፡ ለሁለተኛው ፡ ሰባዲን ፡ ለሚባለው ፡ “ውረድና ፡ ይኸን ፡ ክርስቲያን ፡ ግደል» ፡ ብሎ ፡ ይማም ፡ አዘዘው ፡ ሰባዲንም ፡ ዋና ፡ የተፈራ ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ የሆነ ፡ ባለሰይፍ ፡ ወታደር ፡ ነበርና ፡ ከበቅሎው ፡ ወርዶ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ በትር ፤ ጣለውና ፡ ከዛፉ ፡ ውስጥ ፡ ጉትቶ ፡ አውጥቶ ፡ ገደለና ፡ ገፈፈው ፡ ከዚያ ፡ የቀረውንም ፡ የክርስቲያን ፡ ጦር ፡ ገድለው ፡ ምርኮውን ፡ ሁሉ ፡ ከማረኩ ፡ በኋላ ፡ ሁሉም ፡ ወደ ፡ ማታ ፡ ተገናኙና ፡ ስላገኙት ፡ ድል ፡ አምላካቸውን ፡ አመሰገኑ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ለምን ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ እንዳላየው ፡ ገደልኸው» ፡ ብሎ ፡ ይማም ፡ ገራድ ፡ አቢድን ፡ ጠየቀው ፡ እርሱም ፡ «ምን ፡ ያደርግልሃል ፤ . . . የተማረክ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ጌታዬ ፡ እወስድሃለሁ ፡ ብለው ፡ አንድ ፡ ዛፍ ፡ ሥር ፡ ተኝቶ ፡ አደራህን ፡ እዚህ ፡ ጨርሰኝ ፡ ብሎ ፡ ተማጥኖ ፤ ቢለምነኝ ፡ ገደላሁት ፡ ብሎ ፤ መለሰለት ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ ምርኮኞቹን ፡ አቅርቦልኝ ፡ ብሎ ፡ አዘዘ ፤ ከምርኮኞቹም ፡ ውስጥ ፡ አዶሌ ፡ የማረከው ፡ ገርንናሃድ ፤ ቃሲም ፡ የገርን ፡ አሞራ ፡ ገዥ ፡ ነበሩ ፡ ቃሲም ፡ እስላም ሆኖ ፡ ሲኖር ፡ በኋላ ፡ ከድቶ ፡ ለንጉሠ ፡ የገባና ፡ በትግሬና ፡ በአንጎት ፡ መካከል ፡ የነበረውን ፡ ግዛት ፡ ተቀብሎ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ በጦርነት ፡ እስላሞቹን ፡ ያስጨነቀ ፡ ሰው ፡ ነው ። ከነዚህም ፡ ጋር ፡ ሐና ፡ የላሊበላ ፡ ገዥ ፡ በጠቅላላው ። ፱ ፡ ሹማምንት ፡ ነበሩና ፡ ሁሉንም ፡ ይማም ፡ አስገደላቸው ።

እንደዚሁም ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፤ ድል ፡ የሆነ ፡ ጊዜ ፡ ገብረ ፡ እንድርያስ ፡ የሚባለው ፡ (፩) ተማርኮ ፡ ነበር ። እርሱም ፡ «ቦሀበሻ ፡ አገር ፡ ከአድማስ ፡ (አፄ ፡ በእደ ፡ ማርያም) ገምሮ ፡ እስከ ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ (ልብነ ፡ ድንግል) ፡ ድረስ ፡ ያልገዛሁት ፡ አገር ፡ ያልተሾምሁት ፡ አውራጃ ፡ የለም ፡ እያለ ፡ ይመካ ፡ ነበርና ፡ እርሱም ፡ ተገደለ ። በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ሰድሜው ፡ ፶ ፡ ዓመት ፡ ነበር ።

ከወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሞት ፡ በኋላ ፡ አገሩ ፡ ተገዛ ፡ የጦር ፡ ሠራዊቱም ፡ ተዋረደ ፡ ወደፊትም ፡ እንደምናነጣው ፡ ከሕዝቡም ፡ አብዛኛው ፡ ክፍል ፡ እስልምናን ፡

(፩) አባ ፡ ገብረ ፡ እንድርያስ ፡ ካፄ ፡ በእደ ፡ ማርያም ፡ ገምሮ ፡ የታወቁ ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ ናቸው ፡ ማኅሩዝን ፡ ያድል ፡ ወንበራን ፡ አባት ፡ የገደሉትም ፡ እርሳቸው ፡ ሳይሆኑ ፡ አይቀሩም ።

ተቀበለ ፡ ሲል ፡ አራብ ፡ ፋቂህ ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ ፍጻሜ ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ያሳየናል ።

ወደኋላ ፡ ተመልሰን ፡ በራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ጦርነት ላይ ፡ የምንመለከተው ፡ ብዙ ፡ ነገር ፡ አለ ።

፩ኛ ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ለግራኝ ፡ በጻፈው ፡ ደብዳቤ ፡ ላይ ፡ እስካሁን ፡ ያደረግኸው ፡ ይበቃሃል ፡ ያለዚያ ፡ እስካሁን ፡ ያላያሃቸውን ፡ የዳሞትን ፡ የጉራጌን ፡ የጋፋትን ፡ የእናርያን ፡ . . . ጦር ፡ ይገዢ ፡ እመጣለሁ ፡ ቅዳሜ ፡ ጠብቀኝ ፡ ብሎ ፡ በጽፍለት ፡ ከግራኝ ፡ ሹም ፡ አንዱ ፡ በዳሞትና ፡ በጉራጌ ፡ ነገድ ፡ አታስፈራራን ፡ እነርሱ ፡ እርሻ ፡ ከማረስ ፡ እስከ ፡ አገራችን ድረስ ፡ እንጨት ፡ እየቀረጡ ፡ እያመጡ ፡ ከመነገድ ፡ በቀር ፡ ጦርነት አያውቁም ፡ ሲል ዛሬ ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ በሕር ፡ ዛፍ ፡ ከባለቦታ ፡ እየገዙ አጠናውን ፡ ወይም ፡ ሽንሽኑን ፡ በዝርዝር ፡ ሲሾጡ ፡ ይኸን ፡ ሥራ ፡ ከቀድሞ ዘመን ፡ የገሮራት ፡ መሆኑን ፡ እንረዳለን ።

፪ኛ ፡ ለቅዳሜ ፡ ጠብቀኝ ፡ ብሎ ፡ የቅዳሜን ቀን ፡ መምረጡ ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ ግራኝን ፡ ታሸንፎዋለህ ብለው መነከሳትና ፡ ናዝሬውያን ፡ (የባቁ) ፡ ነግረውታል ፡ ማለት ፡ ነው ። እንደዚሁም ፡ ከእስላሞቹ ፡ ሹም ፡ ኤሚር ፡ ሐሴን ፡ የኛ ፡ ሺሆች ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ እንደምትሞት ፡ አረጋግጠውልናል ፡ ብሎ ፡ ሲመልስ ፡ ከሁለቱም ፡ ወገን ፡ አዋቂ ፡ መጠየቅን ፡ እንዳስለመዱ ፡ በትክክል ፡ ይታወቃል ። የዚህም ፡ ልማድ ፡ በነርሱ ፡ የተዠመረ ፡ አይደለም ።

ጥንት ፡ በእስራኤል ፡ መንግሥት ፡ ነገሥታቱ ፡ እነሳዖል ፡ እነዳዊት ፡ እነሕዝቅ ያስ ፡ እነአክአብ ፡ በገራሪቤታቸው ፡ ካሉት ፡ መንግሥታት ፡ ከነፍልስጥኤም ፡ ከነሞአብ ፡ ከነአማሌቅ ፡ ለመዋጋት ፡ ጉዞ ፡ ከማድረጋቸው ፡ በፊት ፡ በየዘመናቸው ፡ የተነሡትን ፡ ነቢያት ፡ ሳሙኤልን ፡ ወይም ፡ ኤልያስን ፡ ፍልስጥኤማውያንን ፡ . . . ሞዓባውያንን ፡ ወጥቼ ፡ ልውጋን ፡ ብሎ ፡ “ ሳይጠይቅና ፡ ” ውጋው ፡ ታሸንፎዋለህ ፡ “ የሚባለውን ፡ መልስ ፡ ሳያገኝ ፡ ከጠላቱ ፡ አይዋጋም ፡ ነበር ። እንደዚሁም ፡ የግሪኮቹም ፡ የሮማውያኖቹም ፡ ቋሚዎች ፡ አዋቂዎቻቸውን ፡ አብዛኛውን ፡ ጊዜ ፡ ሳይጠይቁ ፡ መዋጋት ፡ አይሆንላቸው ፡ ነበር ፡ ከጣዖት ፡ አምልኮ ፡ ወደ ፡ ክርስትና ፡ የሚባለው ፡ መጽሐፍ ፡ በየምዕራፉ ፡ ተመልክቶ ።

በተረፈ ፡ አራብ ፡ ፋቂህ ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ “ ሰማረክ ፡ እንድትራፋልኝ ፡ የሚል ፡ የቃል ፡ መልክት ፡ ደግሞ ፡ መላኩን ፡ ይገልጻል ። ምናልባት ፡ በዚህ ፡ አመካኝቶ ፡ የጠላቱን ፡ የግራኝን ጦር ፡ ለማሰለል ፡ ሰው ፡ ልኮ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ የመሰለ ፡ ትልቅ ፡ ሰው ፡ ክብሩንና ፡ ዝግገንነቱን ፡ ዝቅ ፡ እድርጎ ፡ የሚያስገምትበትን ፡ መልእክት ፡ ወደፊት ፡ ሊዋጋው ፡ ለሚዘጋጀው ፡ ጠላቱ ፡ የሚልክ ፡ አይመስልም ። ደግሞ ፡ የዚህ ፡ የፍርሃትና ፡ የመላላት ፡ መንፈስ ፡ በኖረው ፡ ኖሮ ፡ እንደዚህ ፡ አድርጎ ፡ በርትቶ ፡ መዋጋትም ፡ ጦሩም ፡ ሊሸሽ ፡ ሲል ፡ እፈ

ረሱ ፡ ላይ ፡ ሆኖ ፡ ወዲት ፡ ነው ፡ የምትሸሹት ፡ ብሎ ፡ በቁጣና ፡ በጨኸት ፡ መመ
 ለስ ፡ አይቸልም ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ግራኝና ፡ ጦሩ ፡ በለፉት ፡ ጦርነቶች ፡ የራሱ ፡
 ደገልገንን ፡ የንጉሡንና ፡ የራሱ ፡ እስላም ፡ ሰገድን ፡ ጦር ፡ ያሸነፈ ፡ በቅርቡ ፡
 ንጉሡ ፡ በሉብት ፡ በዝሆን ፡ ዱር ፡ የንጉሡን ፡ ጦር ፡ አሸንፎ ፡ ንጉሡን ፡ ማባረር ፡
 የቻለ ፡ መሆኑን ፡ ስለሚያውቅ ፡ በወሰን ፡ ሰገድ ፡ ልብ ፡ ውስጥ ፡ እሸነፋለሁ ፡
 እሞታለሁ ፡ የሚል ፡ ሥጋት ፡ መመላለስ ፡ የማይቀር ፡ ነው ። በዚህ ፡ ጎን ፡ ደግሞ ፡
 በርትቼ ፡ ብዋጋው ፡ እነዚህን ፡ ሁሉ ፡ ማሸነፍ ፡ የቻለውን ፡ ግራኝን ፡ በእግዚአብሔር ፡
 ፈቃድ ፡ አሸንፈው ፡ ይሆናል ፡ የሚል ፡ ተስፋ ፡ ጣልቃ ፡ እየገባ ፡ መነፈሱን ፡ ማጽ
 ናናቱ ፡ የማይቀር ፡ ነው ። ይኸን ፡ የመሰለ ፡ ተፈራራቂ ፡ የሆነ ፡ የድል ፡ መሆን ፡
 ሥጋትና ፡ የድል ፡ ማድረግ ፡ ተስፋ ፡ ገግና ፡ በሆኑት ፡ በዓለም ፡ መሪዎች ፡ ዘንድ ፡
 የተለመደ ፡ ነው ። ራስ ፡ ወሰን ሰገድም ፡ ይኸን ፡ ጦርነት ፡ የፈጸመ ፡ በዚህ ፡
 ዓይነት ፡ ነው ። ዳሩ ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ሥፍራውም ፡ የጦር ፡ መሣሪያውም ፡
 ያደላው ፡ ለእስላሞቹ ፡ ነውና ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ያለፈውን ፡ ሁሉ እወጣ ፡ ይሆናል ፡
 ብሎ ፡ በክርስቲያናዊ ፡ እምነቱ ፡ ተደግፎበት ፡ የነበረው ፡ ተስፋ ፡ አልተፈጸመለትም ።
 ቢሆንም ፡ እርሱ ፡ ከጦርነቱ ፡ ቦታ ፡ ሸሽቶ ፡ ለማምለጥ ፡ ሳይሞክር ፡ እንደ
 ገግና ፡ የጦር ፡ አለቃ ፡ በፈረሱ ፡ ላይ ፡ ሆኖ ፡ ራሱ ፡ በጦር ፡ ከባላጋራው ፡ ጋር ፡
 ተደባድቦ ፡ ደንበኛ ፡ አማኝት ፡ ሞተ ። አሁንም ፡ የራሱ ፡ ፋቂህን ፡ ጽሑፍ ፡ ስንመ
 ለከት ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ አማኝት ፡ በሁለት ፡ ዓይነት ፡ ይገልጽልናል ። አንደኛው ፡
 ተመትቶ ፡ ከፈረሱ ፡ ላይ ፡ ሲወርድ ፡ 'እኔ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ነኝ ፡ አትግደለኝ' ፡ አለው ፡
 ይላል ። ቀጥሎ ፡ ደግሞ ፡ 'እባክህን ፡ እዚህ ፡ ጨርሰኝ ፡ ብሎ ፡ በላጋራውን ፡
 ገራድ ፡ አቢድን ፡ አጥብቆ ፡ እንደለመነውና ፡ እንደገደለው ፡ ይገልጻል ። የዚህም ፡
 የልዩነቱ ፡ ምንጭ ፡ ከአራብ ፡ ፋቂህ ፡ ስህተት ፡ ይሁን ፡ ወይም ፡ በርግጥ ፡ መዝገመ
 ሪያ ፡ አትግደለኝ ፡ ካለ ፡ በኋላ ፡ የቀስሉን ጽናት ፡ በማየት ፡ ወይም ፡ እግራኝ ፡ ፊት ፡
 ቀርቦ ፡ የመታየቱን ፡ ውርደት ፡ ስለጠላው ፡ ይሁን ፡ በትክክል ፡ አይታወቅም ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሞት ፡ በንጉሡም ፡ በተረፈውም ፡ ጦር ፡
 ላይ ፡ ታላቅና ፡ የመጨረሻ ፡ ተስፋ ፡ አስቆረጠ ። ከንጉሡ ፡ ገገምሮ ፡ የተጠቃው ፡
 የጦር ፡ አለቆች ፡ ልብ ፡ ድል ፡ የናፈቀው ፡ ዓይናቸው ፡ ያረፈው ፡ በራስ ፡ ወሰን ፡
 ሰገድ ፡ ነበር ። እርሱም ፡ ሲሞት ፡ መራራ ፡ ጎዘን ፡ ገጠማቸው ፡ ሃይማኖታቸውን ፡
 ንጉሣቸውን ፡ የሚወዱት ፡ ሁሉ ፡ ሳይቀሩ ፡ ተስፋ ፡ በመቀረጥ ፡ ያወላውል ፡ ከነበ
 ረው ፡ ጋር ፡ እየተሰለፉ ፡ ለግራኝ ፡ ገቡለት ፡ እርሱም ፡ አውቆ ፡ የገባለትንም ፡ በም
 ርክ ፡ ያገኘውንም ፡ እያሰለፈ ፡ በጅምላ ፡ አሰለመው ፡ እንገዛለን ፡ እንጂ ፡ ሃይማኖታ
 ቸንን ፡ አንለውጥም ፡ ያሉትን ፡ በጦርና ፡ በጎራዴ ፡ በሰይፍ ፡ አስፈጻፋቸው ። ግራኝ ፡ በበ
 ኩሉ ፡ ይኸን ፡ ሲያደርግ ፡ ሹማምንቱ ፡ እነወዚህ ፡ ኦዶል ፡ እነአቡበከር ፡ ቀጠን ፡
 እነኤሚር ፡ ሞጃሂድ ፡ . . . ፡ በየአውራጃው ፡ እየተዘዋወሩ ፡ ይኸንኑ ፡ ፈጸሙ ።
 በዚህ ፡ በአረብ ፡ ፋቂህ ፡ ጽሑፍ ፡ ጡስጥ ፡ እንደሚገኘው ፡ ሌላው ፡ ሁሉ ፡ በግ
 ድም ፡ በውድም ፡ እየተያዘ ፡ ሲሰልም ፡ አንድ ፡ አይበስ ፡ ለሃቲ ፡ (ለሐገ) ፡ በናቱ ፡

ከንጉሡ ፡ የግዛመድ ፡ የቀወት ፡ ሹም ፡ በታደሩና ፡ በላገሩ ፡ ሲሰልጡ ፡ እርሱ ፡ ብቻ ፡ እምቢ ፡ አለ ። እግራኝ ፡ ፊት ፡ ቢያቀርቡት ፡ «እስላም ፡ አልሆንም ፡ አባቶቼ ፡ አያቶቼ ፡ የሞቱበትን ፡ የክርስትና ፡ ሃይማኖት ፡ ለመለወጥ ፡ አልመጣሁም» ፡ ብሎ ፡ ተናገረ ። ግራኝም ፡ “እነዚህ ፡ ሁሉ ፡ ጭብጮችህ ፡ ሲሰልሙ ፡ ያንተ ፡ መጽናት ፡ ለምንድን ፡ ነው ፡ ቢሆንም ፡ ከነርሱ ፡ ትሻላለህ ። በሌላው ፡ -እነርሱ ፡ የማይረቡ ፡ እንስሶች ፡ ናቸው ፡ የራሳቸውንም ፡ ሃይማኖት ፡ የናንተንም ፡ ሃይማኖት ፡ አያውቁም ፡ ሃይማኖታቸውን ፡ ሲለውጡ ፡ ውርደት ፡ አይሰማቸውም ። አይበስ ፡ ለሐይ ፡ ሰለመ ፡ ተብሎ ፡ ለኔ ፡ በንጉሡም ፡ በመነኮሳቱም ፡ ዘንድ ፡ ቢሰማብኝ ፡ ለኔ ፡ ትልቅ ፡ ውርደት ፡ ነውና ፡ ሃይማኖቱን ፡ አልለውጥም ፡ ብሎ ፡ መለሰ ። ከተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ላይ ፡ የተማረከችው ፡ የግራኝ ፡ ሚስት ፡ ሃጂራህ ፡ ለዚህ ፡ ለሰውዬው ፡ ትዛመደው ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ ግራኝም ፡ እርሷን ፡ ይወዳት ፡ ስለ ፡ ነበረ ፡ “ባንተና ፡ በእኛ ፡ መካከል ፡ ዝምድና ፡ አለ ፡ ከክርስቲያኖቹም ፡ መካከል ፡ ትልቅ ፡ ሰው ፡ ስለሆንህ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ታገለግላለህና ፡ እምቢታህን ፡ ተቃ ፡ ብሎ ፡ አጥብቆ ፡ ቢጠይቀው ፡ «ዘመድህ ፡ አገልጋይህ ፡ አሆናለሁ ፡ ነገር ግን ፡ ሃይማኖቱን ፡ አልለውጥም ፡ ከእስላም ፡ ወይም ፡ ከክርስቲያን ፡ ጋር ፡ ብትዋጋ ፡ ያንተ ፡ ረዳት ፡ ነኝ ፡ ብሎ ፡ መልሶ ፡ በሃይማኖቱ ፡ ጸና ። ግራኝም ፡ ግም ፡ በል ፡ ለኔ ፡ የክርስቲያን ፡ እርዳታ ፡ አያሻኝም ፡ ልታገለግለንም ፡ ልትጎዳንም ፡ ትችላለህም ፡ ይልቅስ ፡ ፈረስህንና የጦር ፡ መሳሪያህን ፡ አስረክብና ፡ ሃይማኖትህን ፡ ይዘህ ፡ ተቀመጥ ፡ ብሎ ፡ በቁጣ ፡ ቃል ፡ መልሶ ፡ ተወው ።

ከርሱ ፡ ከተለያዩ ፡ በኋላ ፡ የሰለሙት ፡ የጦር ፡ ሹማምንቶች ፡ ተሰብስበው ፡ ግራኝ ፡ ቢተውህ ፡ ሌሎቹ ፡ ሕይወትህን ፡ አይምሩትም ፡ ያውስ ፡ ሃይማኖቱን ፡ አልለውጥም ፡ የምትለው ፡ ከኛ ፡ በልጠህ ፡ ነውን ፡ ስለምና ፡ ከኛ ፡ ጋር ፡ ተቀመጥ ፡ አለዚያ ፡ አንድ ፡ ተንኮል ፡ ሠርተን ፡ እኛው ፡ እናስገድልሃለን ፡ ብለው ፡ ስለ ፡ አስፈራሩት ፡ ሰለመና ፡ ፫ወር ፡ ከግራኝ ፡ ጋር ፡ እንደተቀመጠ ፡ በኋላ ፡ አምልጦ፡ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ሄደ ፡ ክርስቲያንነቱን ፡ አጸደቀ ። በደብረ ፡ ብርሃን ፡ (ተጉለት) ፡ ዙሪያ ፡ ያለውንም ፡ አገር ፡ ሁሉ ፡ እነገራድ ፡ ናስርን ፡ እነገራድ ፡ አቢድን ፡ እየላከ ፡ አገሩን ፡ ሁሉ ፡ አሰለመ ። የቀረው ሁሉ ፡ ሲሰልጡ ፡ እምቢ ፡ ያሉት ፡ ሁለት ፡ ሹማምንቶች ፡ ከነጭፍራቸው ፡ ገራድ ፡ ናስር ፡ ይዟቸው ፡ ወደ ፡ ግራኝ ፡ ዘንድ ፡ አምጥቶ ፡ አቆማቸው ፡ ግራኝም ፡ “አገሩ ፡ ሁሉ ፡ ሲሰልጡ ፡ የእናንተ ፡ እምቢታ ፡ ምንድን ፡ ነው ፡ “ብሎ ፡ ቢጠይቃቸው ፡ ያለንበትን ፡ ሃይማኖት ፡ ልንለውጥ ፡ አልመጣንም ፡ የመጣነው ፡ ስለሃይማኖታችን ፡ አንገታችንን ፡ ለማስቆረጥ ፡ ነው» ፡ ብለው ፡ መለሱለት ፡ በዚህ ፡ መልክ ፡ ግራኝ ፡ ተገረመ ፡ ዳሩ ፡ ግን ፡ የርሱ ፡ ምኞት ፡ አገሩን ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ ማስለም ፡ ስለሆነ ፡ በመንፈሳቸው ፡ ጽናት ፡ ከመገረም ፡ በቀር ፡ ምሕረት ፡ ሊያደርግላቸው ፡ አልፈለገምና ፡ «ደግ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ወዲያው ፡ አስገደላቸው ።

ስለዚህ ፡ ይኸን በመሰለ ፡ ሁኔታ ፡ የሸዋን ፡ የዳሞትን ፡ የጉራጌን ፡ የባሌን ፡ የደዋሮን ፡ የፈጠጋርን ፡ የይፋትን ፡ አገር ፡ አሰለመ ። በየአውራጃው ፡ የራሱን ፡ ሹማምንት ፡ እየደለደለ ፡ ሾመ ። አንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የተረፈ ፡ እልኸኛ ፡ የክርስቲያን ፡ ሹም ፡ ገና ፡ ስለአገሬ ፡ ስለሃይማኖቱ ፡ እዋጋለሁ ፡ ሲልም ፡ በሹማምንቱ ፡ እያሰፈጀ ፡ እነዚህን ፡ ሁሉ ፡ አገሮች ፡ የራሱ ፡ ግዛት ፡ አደረጋቸው ። እንግዲህ ፡ ወደፊት ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የምንመለከተው ፡ በየተራ ፡ የወሎን ፡ የትግሬን ፡ የቦጌም ድርጊት ፡ የጎጃምን ፡ ጦርነት ፡ ነው ። ኢትዮጵያ ፡ ሰፊ ፡ ናት ፡ በያውራጃው ፡ የሚገኙት ፡ የጦር ፡ ሹማምንቶቿዋም ፡ የማያልቁ ፡ ያለፈ ፡ ዕልቁት ፡ ተስፋ ፡ የማያስቆር ጣቸው ፡ ናቸው ። ስለዚህም ፡ የግራኝ ፡ ሥልጣን ፡ በቆየበት ፡ በ፲፮ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ያለዕረፍት ፡ ትግሉ ፡ መቀጠሉን ፡ በየምዕራፉ ፡ እንመለከታለን ።

ምዕራፍ ፡ ፲፰ ።

የደቡብ ፡ አገሮች ፡ በግራኝ ፡ ስለመገዛታቸው ፡ የአውራጃ ፡ አትማን ፡ ለግራኝ ፡ መግባት ።

ከ፲፮፻፲፱ ፡ እስካሁን ፡ እስከ ፡ ፲፭፻፳፪ ፡ ዓ. ም. ድረስ ፡ ባለፈው ፡ ሁሉ ፡ በተመለከተነው ፡ ያራት ፡ ዓመት ፡ ጦርነት ፡ ውስጥ ፡ ታላላቅ ፡ የጦር ፡ አለቆች ፡ ከነጭፍራቸው ፡ አልቀዋል ። በባደቁ ፤ በሽምብራ ፡ ነገራ ፤ በአይፈርስ ፤ በዝሆን ፡ ዱር ፡ ጦርነት ፡ ከወደቁ ፡ ታላላቅ ፡ አለቆች ፡ ውስጥ ፡ ባሕር ፡ ነጋሽ ፡ ዘወንጌል ፤ አዝማች ፡ ዕቁበ ፡ ሚካኤል ፡ የሮቤል ፡ ታናሽ ፡ ወንድም ፡ ጸሕፊ ፡ ላም ፡ ሮቤል ፡ ራስ ፡ ማኅበንቶ ፡ ራስ ፡ እስላም ፡ ሰገድ ፡ (እስላም) ፡ አዝማች ፡ ዓምደ ፡ ሚካኤል ፡ የሮቤል ፡ ልጅ ፤ አሁን ፡ ደግሞ ፡ ታላቁና ፡ የተከበረው ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ መሞታቸውን ፡ እነሆ ፡ ባለፈው ፡ ተመልክተናል ። ከሁሉ ፡ ይበልጥ ፡ የሸዋን ፡ የዳሞትን ፡ የደዋሮን ፡ የባሌን ፡ የፈጠጋርን ፡ የይፋትን ፡ የጦር ፡ አለቆችና ፡ ባላባቶች ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ ተስፋ ፡ ያስቆረጠ ፡ ወደ ፡ ግራኝም ፡ እመግባትም ፡ እመስለምም ፡ ያደረሰ ፡ የራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሞት ፡ ነው ። እጥፋት ፡ እመውደቅ ፡ ላይ ፡ ያዘነበለውን ፡ የኢትዮጵያን ፡ የክርስቲያን ፡ ጦር ፡ እርሱ ፡ ያነሣው ፡ ይሆን ፡ ተብሎ ፡ ጥርጣሬ ፡ ያለበት ፡ ተስፋ ፡ በዚህ ፡ ታላቅ ፡ መከራንን ፡ ተጥሎ ፡ ነበር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በማንሣት ፡ ፈንታ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ሲወድቅ ፡ ነገሩን ፡ በጥርጣሬ ፡ ይመለከት ፡ የነበረው ፡ የእስላም ፡ ነክነት ፡ ያለው ፡ ክርስቲያንና ፡ ፍጹም ፡ ክርስቲያን ፡ የሆነ ፡ ሁሉ ፡ ወደ ፡ ግራኝ ፡ እየገባ ፡ መስለም ፡ ግድ ፡ ሆነበት ። ግማሹም ፡ ለሃይማኖቱ ፡ ለሀገሩ ፡ ለንጉሡ ፡ ቀናተኛ ፡ የሆነው ፡ ወገን ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ እየሄደ ፡ ተደባለቀ ። ምንም ፡ እንኳ ፡ ያሁሉ ፡ መኳንንት ፡ ቢያልቅ ፡ ደግሞ ፡ ሌሎች ፡ ታላላቅ ፤ መኳንንት ፡ ንጉሣቸውን ፡ እየሄዱበት ፡ እየተከተሉ ፡ ከአደጋ ፡ እየጠበቁ ፡ ከንጉሣቸው ፡ ጋር ፡ አብረው ፡ ለመሞት ፡ በንጉሡ ፡ ዙሪያ ፡ እነራስ ፡ ደገሃልን ፡ እነራስ ፡ ባንያት ፡ እነባሕት ፡ ወደድ ፡ ሠርጤ ፡ አሉ ። ከነርሱም ፡ ጋር ፡ ንጉሡ ፡ ወደፊት ፡ ለሄዱበት ፡ ባሰቡት ፡ በወሎና ፡ በጎጃም ፡ በትግሬና ፡ በቦጌምድር ፡ የቀ

ድምዎቹ ፡ አለቆች ፡ ቀድሞ ፡ መጥተው ፡ እየተዋጉ ፡ ቢሞቱም ፡ በሚቻቹ ፡ እግር ፡ የተተኩት ፡ አለቆች ፡ ይልቁንም ፡ ትግራዎቹ ፡ እነተስፋ ፡ ልዑል ፡ በታላላቅ ፡ አስደናቂ ፡ ጦርነት ፡ የግራኝን ፡ ጦርነት ፡ ሲመክቱ ፡ እናያለን ። በዚህም ፡ ግራኝ ፡ እስካሁን ፡ ድል ፡ አድርጎ ፡ በያዘው ፡ በሸዋና ፡ በባሌ ፡ እልህና ፡ ወኒ ፡ እየቀሰቀሰ ሳቸው ፡ አንገዛም ፡ ብለው ፡ እየተዋጉ ፡ የጥቱት ፡ እነተክለ ፡ ጊዮርጊስ ፡ እነ አጎሉ ፡ አሉ ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ ከአሁኑ ፡ ጊዜ ፡ ይኸውም ፡ ማለት ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ንጉሡ ፡ የተረፈ ፡ ጦራቸውንና ፡ ቤተ ፡ ሰባቸውን ፡ ይዘው ፡ ከሸዋ ፡ ወደ ፡ ወሎ ፡ (ቤተ ፡ አምሐራ) ይጓዛሉ ። በአሁኑም ፡ ሰዓት ፡ ግራኝን ፡ ለመውጋት ፡ ከሚዘጋጀው ፡ ወደ ፡ ሰሜን ፡ የሚሸሸው ፡ ወይም ፡ ወደግራኝ ፡ ለመግባት ፡ የሚዘጋጀውና ፡ የሚላለከው ፡ ይበልጣልና ፡ አሁን ፡ አውራይ ፡ አትማን ፡ የሚባለው ፡ ከምክትሉ ፡ ከአናንያ ፡ ጋር ፡ ንጉሡን ፡ መከተል ፡ ትተው ፡ እንደምን ፡ ወደ ፡ ግራኝ ፡ እንደገቡ ፡ እንመልከት ።

አውራይ ፡ አትማን ፡ ቤን ፡ ዳር አሊ ፡ የይፋት ፡ ወይም ፡ ያዳል ፡ ተወላጅ ፡ መሆኑ ፡ በትክክል ፡ አይታወቅም ። አራብ ፡ ፋቂህ ፡ በሱልጣን ፡ መሐመድ ፡ ጊዜ ፡ ከጦርነት ፡ ተማርኮ ፡ ክርስቲያን ፡ ሆኖ ፡ ለንጉሡ ፡ የጦር ፡ አስቃ ፡ ሆነ ይለዋል ።

የሆነ ሆኖ ፡ መጠሪያ ፡ ስሙ ፡ እንደሚገልጸው ፡ እስላም ፡ የነበረና ፡ ከንጉሡ ፡ ጋር ፡ በነበረበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ በክርስቲያንነት ፡ መኖሩ ፡ በንጉሡም ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የፈጠጋርን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የይፋትን ፡ ግዛት ፡ እየተሾመ ፡ በነዚያም ፡ አገሮች ፡ ያለውን ፡ ጦር ፡ እያዘመተ ፡ ለንጉሡ ፡ ታማኝ ፡ ሆኖ ፡ ከግራኝ ፡ ጦር ፡ ጋር ፡ ተዋግቷል ። በሽምብራ ፡ ከፊ ፡ ጦርነት ፡ በዱከም ፡ በኩል ፡ ያለውን ፡ ጦር ፡ ይመራ ፡ ነበር ። በራራህ ፡ (በረሀ?) በሚባለው ፡ አገር ፡ ከአብሣማ ፡ ኑር ፡ ጋር ፡ ተዋግቶ ፡ ተሸነፈ ፡ በዝሆን ፡ ዱር ፡ (ዳሞት) ንጉሡ ፡ የሰፈሩ ፡ ጊዜ ፡ ዋናውን ፡ በር ፡ ጦር ፡ ይዘ ፡ ይጠብቅ ፡ የነበረው ፡ አሁን ፡ ደግሞ ፡ በመጨረሻ ፡ ለራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ እንደረዳት ፡ ሆኖ ፡ ዘምቷል ። በጥብቅና ፡ በገጠግንነት ፡ መዋጋቱን ፡ አራብ ፡ ፋቂህ ፡ በያወሳለትም ፡ እስከ ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሞት ፡ ድረስ ፡ ለንጉሡ ፡ ታማኝ ፡ ሆኖ ፡ ማገልገሉና ፡ መዋጋቱ ፡ የታወቀ ፡ ነው ። አሁን ፡ ግን ፡ እንኳን ፡ የእስላም ፡ ነክነት ፡ ያለው ፡ እርሱ ፡ ይቅርና ፡ ክርስቲያኖቹም ፡ ተስፋ ፡ ቆርጠው ፡ ወደግራኝ ፡ የሚገቡበት ፡ ጊዜ ፡ ነውና እርሱና ፡ ምክትሉ ፡ አናንያ ፡ የይፋትን ፡ የጦር ፡ ሠራዊታቸውን ፡ ይዘው ፡ ወደ ፡ ግራኝ ፡ የገቡበትን ፡ አኳሆንና ፡ የንጉሡን ፡ ወደወሎ ፡ መጓዝ ፡ ከአራብ ፡ ፋቂህ ፡ መጽሐፍ ፡ እንመልከት ።

« የይፋትን ፡ ግዛት ፡ ላንተ ፡ ነውና ፡ የምሰጥህ ፡ ሂድና ፡ አገሪቱን ፡ ያዝ ፡ ብሎ ፡ ይማም ፡ ለባሕር ፡ ጦር ፡ (አረቦች) መሪ ፡ ለሻምሱ ፡ ነገረው ፡ ሻምሱም ወደ ፡ ይፋት ፡ ሄደ ። አገሩም ፡ ለፈረስ ፡ አይመችም ፡ ነበርና ፡ በእግር ፡ ሄዶ ፡ ከአገራው ፡ ሕዝብ ፡ ጋር ፡ ተዋጋ ። ሕዝቡም ፡ በተራራ ፡ ላይ ፡ እንደተከበበ ፡

ሲዋጋ : ቆይቶ : መጨረሻውን : ተሸነፈና : ሁሉም : እየገባ : ሰለመ ። በዚያም :
 አንድ : የቀድሞው : ንጉሥ : አዲስ : እስክንድር : ያሠራት : ቤተ : ክርስቲያን :
 ነበረች : በውስጡ : ብዙ : ወርቅ : ነበር ። ቀድሞውንም : ንጉሡ : ንዋየ : ቅድሳ
 ቱን : በወርቅና : በብር : አሠርቶት : ነበር ። ከዚያም : ጋር : አንድ : በወርቅ :
 ሥራ : የተጠረዘ : ትልቅ : ወንጌል : ነበር ። እርሱንም : ከመሬት : ለማን
 ሳት : ሁለት : ጠንክራ : ሰው : ያስፈልግ : ነበር ። ሻምሱ : ወደ : ውስጡ : ገብቶ :
 በውስጡ : የሚገኘውን : ሁሉ : የ፶ ወቅት : ወርቅ : ጌጥ : ያለበት : ያዳ : እስክን
 ድር : በርካት : (ከባ) ጭምር : ወስዶ : ከጨረሰ : በኋላ : ቤተ : ክርስቲያኑን : አቃ
 ጥሎ : ወደ : ይማም : ተመለሰና : ያገኘውን : ሁሉ : አስረከበው ። ይማምና :
 ጓደኞቹም : የወርቅን : ወንጌልና : ስዕሉን : እያዩ : አደነቁ ።

ኤሚር : አሊ : ደግሞ : በበኩሉ : ዳርጃህ : (ዳርጌ) በኩል : አገሩን : እያስ
 ገበረ : ግብር : እየቆረጠ : ሂዶ : ደብረ : ብርሃን : ሠፍሮ : ይማምን : ይጠብቅ :
 ነበር ። ይማም : ደግሞ : ገራድ : አህሙሹን : እኔ : ከኋላ : እኩተልሃለሁና :
 እሬት : ቀድመህ : በሙሉ : አምነው : እስኪገቡ : ድረስ : የደፋትን : ሕዝብ :
 ውጋ : (1) ብሎ : ከማታን : ጋር : ላከውና : እርሱ : ጅ : ፈረሰኛ : ይዞ : ቀረ ።
 ያለበት : ሥፍራ : ለይፋት : ቅርብ : ነበር ። እስላሞቹም : ሁሉን : በያለበት :
 ልክህ : ከጅ : ፈረሰኛ : ጋር : ብቻህን : ቀረህ : እንደዚህ : ያለውን : ነገር : አት
 ገምር : ብለው : ወቅሱት ። ገራድ : አህሙሹም : ተመለሰ : አገር ፤ እንዲያስገብሩ :
 በያውራጃው : የላካቸው : የኤሚሮች : (የጦር : ሹማምንቶች) ቀጥሮ : ፶ : ይሞላል ።

ከሀዲው : አውራይ : አትማን : ወሰን : ሰገድ : የሞተ : ጊዜ : ወደዚህ :
 ወደ : ግዛቱ : ወደ : ይፋት : መጥቶ : ተቀምጦ : የጋፋትን : የወናግ : ጃራን :
 ጦር : ሰብስቦ : ይዞ : ነበር ። ይማም : አቡናህ : የገባ : ጊዜ : «እስላሞቹን :
 እወጋለሁ : እንጂ : በአገሬ : (በይፋት) : አላስገባቸውም» ብሎ : ለወታደሮቹ : ተና
 ገረ ። ባንድ : ወገን : ደግሞ : ከወታደሮቹ : በድብቅ : አድርጎ : ጥንት : ዘሬም :
 እኔም : እስላም : ነን : ነገር : ግን : በኋላ : ክርስቲያኖቹ : ወስደው : ክርስቲያን :
 አደረጉኝ ። ልቤ : ግን : ሁልጊዜ : ከእስላምነት : አልተለየም ። አሁን : ግን :
 ወዳላህና : ወደ : ነቢዩ : ወዳንተም መመለስ : ስለምፈልግ : ባለፈው : ጥፋቱ :
 የማትቀጣኝ : እንደሆነ : ወዳንተው : እገባለሁ : እዚህ : ከኔ : ጋር : ያለውንም :
 የንጉሡን : ጦር : አንድ : ተንኮል : (ብልሃት) : ሠርቼ : ወዳንተ : ገብተው :
 እስላም : እንዲሆኑ : አደርጋለሁ ብሎ : ደብዳቤ : ጽፎ : በይፋት : እስላሞች :
 እጅ : ወደ : ይማም ፤ ላከ ። ይኸንንም : ምሥጢር : ለማንም : ክርስቲያን :
 እንዳትገልጹ : ብሎ : አስጠነቀቀ ።

ይማም : ከመልክተኞቹ : ደብዳቤውን : ተቀብሎ : ነገሩን : ከተረዳ : ወዲህ :
 ወሬ : አግኝቻለሁና : ተመለሰ : ብሎ : ወደ : ገራድ : አህሙሹ : ልኮ : አስ

(፳) ምናልባት : ሻምሱ : ባያስገባር : ስለተመለሰ : ግለቱ : ይሆናል ።

መለሰው ። በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ የይፋት ፡ ሕዝብ ፡ መሪያቸውን ፡ እስላምን ፡ አስ
 ቀድመው ፡ ወደ ፡ ይፋት ፡ መውና ፡ ሰለሙ ፡ እስላም ፡ ግን ፡ ይማም ፡ ወደ ፡
 ወሎ ፡ የዘመተ ፡ ጊዜ ፡ እስላምነቱን ፡ ትቶ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ሄደ ። ይማም ፡
 የአውራይ ፡ አትማንን ፡ ደብዳቤ ፡ ከተመለከተ ፡ በኋላ ፡ ከአመግቸው ፡ ተመ
 ልሰው ፡ የክህደትን ፡ ሥራ ፡ ለማይሠሩት ፡ ያለፈ ፡ ኃጢአታቸው ፡ ይሠረይላቸዋል ፡
 የሚለውን ፡ በቁራን ፡ የተጻፈውን ፡ የእግዚአብሔርን ፡ ቃል ፡ ጠቅሶ ፡ በአለ
 ፈው ፡ ይቀጣኛል ፡ ብለህ ፡ አትሥጋ ፡ አትፍራ ፡ ስለዚህ ፡ ጦብያ ፡ ላይ ፡ እንገ
 ናኝ ፡ ብሎ ፡ የመተማመኛ ፡ ምልክት ፡ ላከለት ፡ ደብዳቤውም ፡ በምሥጢር ፡
 ደረሰ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ምን ፡ ይሻላል ፡ ብቻዬን ፡ ነኝ ፡ ብቻዬን ፡ ወደ ፡
 ይማም ፡ ብገባ ፡ ባለፈው ፡ በእስላሞች ፡ ላይ ፡ በሠራሁት ፡ ሥራ ፡ ያሥራራ
 ኛል ፤ እነዚህን ፡ ያሉኝን ፡ የክርስቲያን ፡ ወታደሮች ፡ እስላም ፡ ሁኑ ፡ ከኔ ፡
 ጋር ፡ ብላቸው ፡ ይገድሉኛል ፡ ወይም ፡ አሥረው ፡ ምርኮኛ ፡ ያደርጉኛል ፡ እያለ ብቻ
 ውን ፡ ሲያወጣ ፡ ሲያወርድ ፡ ቆይቶ ፡ ሹክርና ፡ ያቁም ፡ የሚባሉ ፡ ሁለት ፡
 እስላሞች ፡ እራቱ ፡ አስመጣ ፡ ከነዚህም ፡ ከሁለቱ ፡ ሹክር ፡ በነፍስ ፡ ግዳይ ፡
 ያቁም ፡ በእዳ ምክንያት ፡ . . . ከይማም ፡ ከድተው ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ገብተው ፡
 በሹመት ፡ በይፋት ፡ የሚኖሩ ፡ ናቸው ። እነሱንም ፡ ይማም ፡ ይኸው ፡ እቅርባ
 ችን ፡ ነው ፡ ያለው ፡ ነገ ፡ ወይም ፡ ከነገ ፡ ወዲያ ፡ ወደ ፡ አገራችን ፡ ገብቶ ፡
 ይዘርፈናል ። ስለዚህ ፡ ጦራችንን ፡ ይዘን ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ እንሸሽ ፡ ወይስ ፡
 እዚሁ ፡ ተዋግተን ፡ ? እንሙት ፡ የትኛው ፡ እንደሚሻል ፡ እስኪ ፡ ምክር ፡ አምጡ ፡
 ብሎ ፡ ጠየቃቸው ፡ እነሱም ፡ እኛ ፡ አገልጋዮችህ ፡ ነን ፡ እንሸሽ ፡ ወይም ፡
 እንዋጋ ፡ አለዚያም ፡ እንስለም ፡ ብትለን ፡ እንደፈቃድህ ፡ ከመፈጸም ፡ በቀር ፡
 የምንሰጥህ ፡ ምክር ፡ የለም ፡ ብለው ፡ መለሱለት ። እሱም ፡ እኔ ፡ ከነሣሁት ፡
 ከመዋጋቱም ፡ ከመሸሹም ፡ የተሻለው ፡ ይኸው ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ መግባቱና ፡
 መስለሙ ፡ ነው ፡ ስለዚህ ፡ ወደ ፡ እርሱ ፡ ሄደን ፡ ላለፈው ፡ ጥፋታችን ፡ ይቅ
 ርታ ፡ እንዲያደርግልን ፡ እንለምነዋለን ። እኔም ፡ ደብዳቤ ፡ ጽፌለት ፡ . . . ለኔም ፡
 ለናንተም ፡ የሚሆነን ፡ የመተማመኛ ፡ ምልክት ፡ (ከ) ፡ ና ፡ መልስ ፡ ልኮልኛል ፡
 ነገር ፡ ግን ፡ ይህን ፡ የያዝነውን ፡ የክርስቲያን ፡ ጦር እንደምን ፡ እናደርገዋለን ፡
 እኛንስ ፡ ተከትሎ ፡ እንደምን ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ይገባል ፡ እያለ ፡ ጠየቃቸው ፡
 አንተ ፡ ለሕይወታችን ፡ ዋስትና ፡ ከሰጠኸን ግድ ፡ የለም ፡ ለዚህ ፡ እኛ ፡ እንበቃ
 ለን ፡ አሁንም ፡ አገልጋይህን ፡ አናንያን ፡ ጥራውና ፡ ይምጣ ፡ አሉት ።

አናንያ ፡ ከአውራይ ፡ አትማን ፡ በታች ፡ ሆኖ ፡ ጦሩን ፡ የሚያዝ ፡ የክርስቲ
 ያን ፡ ሹም ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ «አናንያ ፡ ይኸንን ፡ አሳባችንን ፡ ቢሰማ ፡ የሚቀ
 በለን ፡ ይመስላችኋልን ፡ "ብሎ ፡ ቢጠይቃቸው ፡ "እርሱ ፡ አንተ ፡ እሳትም ፡
 ልግባ ፡ ብትሰው ተከትሎህ ፡ ይገባል" ፡ አሉትና ፡ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ አናንያ ፡ ተፈ
 ልን ፤ መጣና ፡ አውራይ ፡ እንደዚህ ፡ አለው ፡ "አንተ ፡ ልጄ ፡ ምክትሌ ፡ ነኸ ፡

(ከ) ፡ የኛ ፡ በትር ፡ ወይም ፡ ጭብጥ ፡ ለህል ፡ ይሁን ፡ አይታወቅም ።

ይኸን ፡ ሁሉ ፡ የደረሰብንን ፡ አይተሃል ፡ ምን ፡ ማድረግ ፡ የሚሻል ፡ ይመስልሃል ፡
 በዚያን ፡ ጊዜ ፡ አናንያ ፡ እኔ ፡ በእጅህ ፡ ውስጥ ፡ እንዳለሁ ፡ ምርኮኛ ፡ ወደም
 ትሄድበት ፡ እሄዳለሁ ። እንደጋ ፡ ብትለኝም ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ሾሽተን ፡ እንሂድ ፡
 ብትለኝም ፡ የምታዘኝን ፡ ብቻ ፡ እፈጽማለሁ ። ሲል ፡ መለሰለት ። አውራይም ፡
 በል ፡ በፊቱ ፡ ከቃሌ ፡ ላትወጣ ፡ ማልልኝ ፡ ቢለው ፡ ማለለት ፡ ከዚያ ፡ ወደ ፡
 ይማም ፡ ለመግባትና ፡ ወደ ፡ እስልምና ፡ ለመመለስ ፡ ማሰቡን ፡ ገለጸለት ። እር
 ሱም ፡ «እኔም ፡ ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ወደ ፡ መርጃይ ፡ አገር ፡ ሾመህ ፡ የላከኝ ፡ ጊዜ ፡
 ወደ ፡ ይማም ፡ ተላልኪ ፡ ለመስለም ፡ አስቤ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ሳላደርግ ፡
 የቀረሁት ፡ ላንተ ፡ ፍቅር ፡ ስል ፡ ነው ። ሲል ፡ መለሰ ። በዚያን ፡ ጊዜ ፡ አው
 ሬይ ፡ ትልቅ ፡ ደስታ ፡ ተሰማው ፡ ታዲያሳ ፡ ለጦር ፡ ሠራዊቱ ፡ እንዴት ፡ አድ
 ርኅ ፡ መንገር ፡ ይሻላል ፡ ቢለው ፡ “የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ ለኔ ፡ ተወው ። መገሮመሪያ ፡
 ባንተ ፡ ዙሪያ ፡ የሚያገለግሉህንና ፡ እንደ ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ የሚሆኑትን ፡ ነገሩን ፡
 ገልጬ ፡ እነግራቸዋለሁ ፡ እሺ ፡ ቢሉ ፡ መልካም ፡ ነው ፡ እምቢ ፡ ቢሉ ፡ እንደ
 ጋቸዋለን ፡ ብሎ ፡ መለሰና ፡ ከዚያ ፡ ወጥቶ ፡ ለ፱ ፡ ፈረሰኞች ፡ ለ፪ሺ ፡ የእግ
 ረኛ ፡ ወታደሮች ፡ ቢገልጽላቸው ፡ -እኛ ፡ ጌታችን ፡ እሳት ፡ ቢገባ ፡ እንገባለን ፡
 የኛ ፡ ጉዳይ ፡ የእርሱን ፡ ትእዛዝ ፡ መከተል ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እያሉ ፡ መለሱለት ፡
 ይኸንንም ፡ ቃል ፡ ወስዶ ፡ ለአውራይ ፡ አስታወቀ ፡ . . . ፡ ወናግ ፡ ጃራ ፡ የሚያ
 ዛቸው ፡ ፩ሺ ፡ የሚሆኑ ፡ የክርስቲያን ፡ ጦር ፡ ሠራዊት ፡ ነጭ ፡ ተራራ ፡ መስለው ፡
 ይታዩ ፡ ነበር ፡ በባሕር ፡ አምባ ፡ እነሱን ፡ የመሰለ ፡ ጦር ፡ የለም ።

አውራይ ፡ አትማን ፡ ወደ ፡ ሜዳ ፡ ወርዶ ፡ ጦሩን ፡ ያሰለፈ ፡ ጊዜ ፡ የወናግ ፡
 ጃራ ፡ ጦር ፡ ወዴት ፡ ሄደ ፡ ምንው ፡ አይታዩኝ” ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቅ ፡ ከተራራቸው ፡
 አልወረዱም ፡ አሉት ፡ ወደ ፡ ተራራ ፡ ቀና ፡ ብሎ ፡ ቢመለከት ፡ ለውጊያ ፡ ተሰል
 ፈው ፡ አያቸው ፡ ከዚያ ፡ “ምን ፡ ሆናችሁ ፡ እኔስ ፡ ምን ፡ በደልኋችሁና ፡ ተለ
 ያችሁ ፡ ብሎ ፡ መላክተኛ ፡ ቢልክባቸው” ፡ ያንተን ፡ አሳብህንና ፡ ንጉሡን ፡
 መክዳትህን ፡ አውቀንብሃል ፡ እኛ ፡ ግን ፡ የርሱ ፡ አገልጋይና ፡ በፊቱ ፡ የምንሞት ፡
 ነን ። ስለዚህ ፡ ወጻንተ ፡ አንመጣም ፡ ከኛ ፡ ጋር ፡ መዋጋት ፡ ፈልገህ ፡ እንደሆን ፡
 ወደ ፡ ተራራው ፡ ብቅ ፡ በል ፡ “የሚል ፡ መልስ ፡ ላኩለት ። ይኸን ፡ ከላኩለት ፡
 በኋላ ፡ እነሱ ፡ ጋሻቸውን ፡ እየራሳቸው ፡ ላይ ፡ አድርገው ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ ማርያም ፡
 (ወደ ፡ ንጉሡ) ፡ ጉዟቸውን ፡ ያዙ ፡ አውራይ ፡ አትማን ፡ ያገሩን ፡ ሰው ፡ እስላ
 ሙን ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ ይዘ ፡ ወደ ፡ ጠባያ ፡ ሄዶ ፡ ይማምን ፡ ይጠባበቅ ፡ ዝመር ።

ይማም ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከመኖሪያው ፡ ሥፍራ ፡ አቡናህ ፡ ነበርና ፡ ከአውራይ ፡
 አትማን ፡ ለመገናኘት ፡ ወደ ፡ ጠባያ ፡ ሄዶ ፡ በሩቅ ፡ የአውራይን ፡ የተተክለ ፡
 ድንኳን ፡ ተመልክቶ ፡ በዚያው ፡ አቅራቢያ ፡ ሠፈረ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አውራይ ፡
 አትማን ፡ ያለበትን ፡ ሥፍራ ፡ ትቶ ፡ የፈረሰኛ ፡ ወታደሩን ፡ አሰልፎ ፡ የሚያማ
 ልዱትን ፡ ሺኾችና ፡ ሊቃውንት ፡ ከፊቱ ፡ አስቀደሞ ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ መጣ . . .

ወደ : ድንኳኑም : ገብቶ : እጁን : ሳመው : ይማም : አህመድም : በመልካም : ተቀብሎ : ወዲያው : «አትፍራ» : አለው : ወደ : ወታደሮቹም : ዘወር : ብሎ : እንግዲህ : እስላም : ሁኑ : አላቸው ።

ከእኩለ : ቀን : ዠምሮ : ፀሐይ : እስክት : ጠልቅ : ድረስ : ወንዱም : ሴቱም : ሁሉም : ሲሰልሙ : አመኹ ። ቍጥራቸው : 20,000 : ይደርሳል ። ይማም : እግዚአብሔርን : አመሰገነ ። አውራይንም : በረከው : . . . : ወደ : አገራቸው : ለመመለስ : የሚፈልጉትንም : ኤሚሮች : ሁሉ : ዝቋላ : ይዘ : በተቀመጠው : በወዚህ : አድሌ : ውስጥ : እንዲተዳደሩ : ከአደረገ : በኋላ : . . . : ደብረ : ብርሃን : ጦር : ይዘ : ይጠበቅ : ለነበረው : ለፈራቃሃም : አሊ : የአውራይን : መግባት : ከገለጸለት : በኋላ : በደብረ : ብርሃን : ሥራ ፈትቶ : እንዳይቀመጥ : ወደ : ተጉለት : ወደ : ወግዳ : ወደሙገር : እየዘመተህ : እስኪገባር : ድረስ : ውጋው : ብሎ : ላከበት : እርሱም : ራሱ : ወደ : ደብረ : ብርሃን : ለመሄድ : ከአሰበ : በኋላ : በአውራይ : አትማንና : በአዝማች : ሃይቢ : ምክር : ወደ : ግድም : ሄዶ : የዚህን : አውራጃ : አሰለመ ።

በአዋቂና : በተጠቂ : ጊዜ : በሰጠውና : በጎደለበት : መካከል : ሁል : ጊዜ : ሲፈጸም : እንደኖረው : ወደፊትም : እንደሚኖረው : አጥቂውና : ጊዜ : የሰጠው : ግራኝ : አህመድ : ከድል : ወደ : ድል : እየተረገመደ : የደቡብ : ኢትዮጵያ : ግዛት : ይፋትን : ሸዋን : ደዋሮን : ፈጠጋርን : . . . በሥልጣኑ : ውስጥ : አደረገ ። የንጉሡን : ባለ : ሥልጣኖች : ግማሾቹን : በጦርነት : ላይ : በመገደል : የቀሩትንም : እየተላላከ : በማስገባት : የጠላቱን : ያፂ : ልብን : ድንግልን : ጦር : እያላላ : የራሱን : ከቀን : ወደ : ቀን : አደረጀ : የራሳቸው : እየጎደለ : ሲሄድ : የርሱ : እየሞላ : ሄደ ።

ቢሆንም : ንጉሠ : ነገሥቱ : አፄ : ልብን : ድንግል : በየቀኑ : የጦር : አለቃቸውን : መሞት : የሠራዊታቸውን : መሸነፍ : ሲሰሙ : እገሌ : ከዳ : እገሌ : ሞተ : እየተባለ : በየቀኑ : የሚደርሳቸው : አሳዛኝ : ወሬ : ጨርሶ : ተስፋ : ሊያሰቆርጣቸው : አልቻለም ። ይኸም : ከሆነ : መቼስ : ምን : ይደረግ : እግዚአብሔር : ከረዳው : ከጠላቱ : ጋር : ልታረቅ : ልስማማው : የሚሉ : ስሜት : በአሳባቸው : አልመጣም ። በሸዋና : በይፋት : እነራስ : እስላም : ሰገድ : እነራስ : ወሰን : ሰገድ : ቢሞቱ : አውራይ : አትማንም : ከድቶ : ቢገባ : በወሎ : በአማራ : ሳይንት : በትግሬ : እንደነ : ተስፋ : ልዑል : ያለ : ተዋጊ : ጦር : አላቸው : ስለዚህ : አሁን : ይኸ : ሁሉ : የመሸነፍ : አደጋ : እየተከታተለ : ከደረሰባቸው : ከጦር : ሠራዊታቸውም : አብዛኛው : ከአለቀና : ከተበታተነባቸው : በኋላ : ለርሳቸው : የቀራቸው : ከሸዋ : ወደ : ወሎ : ወደ : አማራ : ሳይንት ከዚያ : ወደ : ጎጃም : ወደ : በጌምድር : እየተዘዋወሩ : መከላከል : ብቻ : ነው ።

በዚሁ ፡ መከላከል ፡ የግራኝ ሥልጣን በተስፋፋቦት ፡ በደቡብ አገር ፡ የወገንና ፡ የገይማኖት ፡ ፍቅር ፡ የገገግነትና ፡ የአርበኝነት ፡ ጠባይ ፡ ያላቸው ፡ ሹማምንት ፡ የባሌው ፡ አዝማች ፡ አዳሉ ፡ የዋጁ ፡ የናዳብ ፡ የደብረ ፡ ብርሃኑ ፡ አዝማች ፡ ተክለ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ንጉሠ አገሩን ፡ ትተው ፡ ወደ ፡ ሰሜን ፡ ከሄዱ ፡ በኋላ ፡ የግራኝ ፡ የጦር ፡ አለቆች ፡ ኤሚሮቹ ፡ በሹመት ፡ ተደላድለው ፡ በያዙበት ፡ ጊዜ ፡ ሕዝቡ ፡ በጅምላ ፡ ወደነሱ ፡ እየገባ ፡ በሚሰልምበት ፡ ጊዜ ፡ የግራኝን ፡ ጦር ፡ ምን ፡ በመሰለ ፡ ጉብዝና ፡ እንደ ፡ ተቋቋሙት ፡ ወደ ፊት ፡ እንመለከታለን ። አሁን ፡ ግን ፡ የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ አድርገን ፡ የንጉሡን ፡ ጉዞ ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ አማራ ፡ የግራኝን ፡ እየተከታተለ ፡ መዋጋት ፡ በሚቀጥለው ፡ ምዕራፍ ፡ እንመልከት ።

ምዕራፍ ፳፩ ።

አፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ወደቤተ ፡ አምሐራ ፡ ሄደው ፡ እንደተቀመጡ ፡ ግራኝ ፡ እስከ ፡ ወሲል ፡ ድረስ ፡ ሄዶ ፡ ተዋግቶ ፡ እንዳሸነፋቸው ።

ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ተዋግቶ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ አፄ ፡ ልብነ ፡ ድንግል ፡ ዋጅ እተባለው ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ነበሩ ። ይህ ፡ አገር ፡ በዳሞትና ፡ በሸዋ ፡ መካከል ፡ ወደሰሜን ፡ ግድም ፡ የሚገኝ ፡ አገር ፡ ይመስላል ። ትክክለኛ ፡ ስሙንና ፡ ሥፍራውን ፡ ከዛሬው ፡ ጋር ፡ አገናኝቼ ፡ ለማጣራት ፡ አልቻልኩም ። ስለዚህ ፡ በዝሆን ፡ ዱር ፡ ጠራቸው ፡ ከተሸነፈ ፡ በኋላ ፡ ከዳሞት ፡ ወደ ዚሁ ፡ አገር ፡ በተዘዋወሩበት ፡ ጊዜ ፡ የራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድን ፡ ሞት ፡ ሰምተው ፡ ማዘናቸውን ፡ ከዚያም ፡ ወደቤተ ፡ አምሐራ ፡ መጓዛቸውን ፡ ከአራብ ፡ ፋቂህ ፡ ጽሑፍ ፡ ትርጉሙን ፡ እንመልከት ።

«ይኸ ፡ ሁሉ ፡ ሲሆን ፡ ንጉሡ ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ በዋጅ ፡ አገር ፡ ክረምቱን ፡ ሁሉ ፡ አሳለፈ ። በዚሁም ፡ አገር ፡ ሳለ ፡ የወሰን ፡ ሰገድን ፡ ሞት ፡ በሰማ ጊዜ ፡ ታላቅ ፡ ኃዘን ፡ ተሰማው ። ከዚያ ፡ የጦር ፡ ሹማምንቱን ፡ ቤተ ፡ ሰቡን ፡ የቤተ ፡ መንግሥት ፡ አገልጋዮቹን ፡ ሰበሰቡና ፡ እንግዲህ ፡ ምን ፡ ማድረግ ፡ ይሻላል ። አናንተስ ፡ ምን ፡ ትመክሩኛላችሁ ፡ የትኛውስ ፡ አገር ፡ ይቀበለናል ?» ብሎ ፡ ጠየቃቸው ። የዚህኑ ፡ ነገር ፡ እያወጡ ፡ እያወረዱ ፡ ሲመክከሩ ፡ ስቆዩ ፡ በኋላ ፡ ቀጥሎ ፡ ንጉሡ ፡ ራሱ ፡ እንደዚህ ፡ አለ ። ያባቶቻችን ፡ ያያቶቻችን ፡ የነገሥታቱ ፡ መደበኛ ፡ ሥፍራ ፡ ወደ ፡ ሆነው ፡ ወደቤተ ፡ አምሐራ ፡ ሄደን ፡ በዚያ ፡ እንቀመጥ ። እስላሞቹ ፡ እስካሁን ፡ ድል ፡ የመቱትን ፡ አገር ፡ እንተውላቸው ፡ እኛ ፡ ግን ፡ ቤተ አምሐራ ሆነን ፡ በር ፡ በሩን ፡ ይዘን ፡ ከእስላሞቹ ፡ ጋር ፡ እየተዋጋን ፡ እንመጥን ፡ ይኸን ፡ በተናገረ ጊዜ ፡ ሹማምንቱ» ፡ ንጉሥ ሆይ ፡ እውነትህ ፡ ነው ፡ ከዚያ ፡ ሆነን ፡ እየተዋጋን ፡ እፈትህ እንሞታለን» አሉት ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በክረምቱ ፡ ወራት ፡ ሳያርፍ ፩ ወር ፡ ተጉዞ ፡ ቤተ ፡ አምሐራ ፡ ደረሰ ። ይኸም ፡ አገር ፡ ሰፊ ተራራማ ፡ መንገዱ ፡ ጠባብ ፡ ነው ፡

ከተማው ፡ የነገሥታት ፡ መቀመጫ ፡ ነው ። ከግባዊ ፡ (ግባይ) ፡ ገምግማ ፡ እስከ
አንጎት ፡ እስከ ፡ ሐይቅ ፡ ድረስ ፡ ገና ፡ ቀን ፡ የሚያስረድው ፡ አገር ፡ በተራራ
የተከበበ ፡ ነው ። ይኸውም ፡ አገር አንዱ ፡ በወላቃይ ፡ (ወልቃይት?) አንዱ ፡
በአኪ ፡ አፋጊ ፡ አንዱ ፡ በመንዝ ፤ አንዱ ፡ በማያት ፤ አንዱ ፡ በግድም ፡ ጅ በር ፡
አለው ። ከነዚህም ፡ ተከላከል ፡ በዚህ ፡ በር ፡ ማንም ፡ መጥቶ ፡ አያውቅም ፡ ብሎ
የማያትን ፡ በር ፡ ለአማቹ ፡ ለደገልሃን ፡ ሰጠው ። እርሱም ፡ የግድምን ፡ አጋ
ማኸ ፡ የትግሬን ፡ ጦር ፡ ይዞ ፡ በመንገዱና ፡ በተራራው ፡ በላይ ፡ በኩል ፡ በመ
ንገዱና ፡ በበሩ ፡ መካከል ፡ የሚያስፈራ ፡ ጉድጓድ ፡ አስቆፈረ ።

ይኛ የመንዝን ፡ በር ለራስ ፡ ባያንት ፡ ሰጠው ፡ እርሱም ፡ በተራራው ፡
ላይ ፡ ጉድጓድ ፡ አስቆፈረ ።

የአኪ ፡ አፋኪን ፡ በር ፡ ግን ፡ ለመከላከል ፡ ስድስት ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ስለ
ሚበቃ ፡ እንደዚሁ ፡ ተወው ። ለወልቃይ ፡ በር ፡ ዳህረጎት ፡ (ዳህር ፡ ጎይታ) ለሚ
ባለው ፡ ሰጠው ።

በዚህ ፡ ቤተ ፡ አምሐራ ፡ በሚባለው ፡ አገር ፡ በሀበሻ ፡ ምሳሌ ፡ የሌላት
አንዲት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አለች ። እርሷንም ፡ ያወራት ፡ የወናግ ፡ ሰገድ
አባት ፡ ንጉሠ ፡ ናዖድ ፡ ነው ። የርሷ ፡ ሥራና ፡ ጌጧ ፡ ፲፫ ፡ ዓመት ፡ ፈጅቦ
ትና ፡ ሳያስጨርስ ፡ እርሱ ፡ ስለሞተ ፡ ልጁ ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ ከአባቱ ፡ አስቦ
ልጦ ፡ ፳፭ ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ አሠርቶ ፡ አስጨረሳት ። ሁለመናዋ ፡ በወርቅ
የተለበጠ ፡ ስለሆነ ፡ እንደ እሳት ፡ ታንጸባርቃለች ። በውስጡ ፡ ያለው ፡ ጸሕል ፡
ሰንና ፡ ብርት ፡ የወርቅና ፡ የብር ፡ ነው ። ስፋቷ ፡ መቶ ፡ ክንድ ፡ ጎኗ ፡ መቶ ፡
ክንድ ፡ ነው ፡ ቁመቷ ፡ ግን ፡ ከመቶ ፡ ሃምሳ ፡ ክንድ ፡ ይበልጣል ፡ ሁለመናዋ ፡
በጌጠኛ ፡ እንጨትና ፡ ደንጊያ ፡ በወርቅና ፡ በከበረ ፡ ደንጊያ ፡ የተሸፈነ ፡ ነው ፡
ስማም ፡ በክርስቲያኖቹ ፡ ቋንቋ ፡ መካነ ፡ ሥላሴ ፡ ትባላለች ፡ ትርጓሜውም ፡
የሦስቱ ፡ አማልክት ፡ መቀመጫ ፡ የሆነ . . . ማለት ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ አም
ላክ ፡ ከዚህ ፡ ስፍራ ፡ ወደላይ ፡ ነው ፡ ያለው ፡ ራሱ ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ (ዋሕድ) ፡
የማይወለድ ፡ ያልተወለደ ፡ እኩያም ፡ የሌለው ፡ ነው ።

በዚች ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የዘርዳ ፡ ያዕቆብ ፡ የልጅ ፡ ልጅ ፡ የአድ
ማስ ፡ (በእደ ፡ ማርያም) ፡ ልጅ ፡ የናዖድ ፡ መቃብር ፡ አለ ። ከዚያም ፡
እልፍ ፡ ብሎ ፡ ያለፉ ፡ ነገሥታት ፡ ያወሩት ፡ ሌሎች ፡ አብያተ ፡ ክርስቲ
ያኖት ፡ አሉ ፡ ቢሆንም ፡ እንደዚች ፡ (እንደ ፡ መካነ ፡ ሥላሴ) ፡ አይሆኑም ።

ንጉሠ ፡ ወናግ ፡ ሰገድ ፡ ጦሩን ፡ በየበሩ ፡ ከደለደለ ፡ ወዲህ ፡ ወደዚች
ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ገብቶ ፡ ውስጧን ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ተመለከተና ፡ እስ
ላሞች ፡ ይችን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያንና ፡ የነገሥታት ፡ መቀመጫ ፡ የሆነችውን ፡
ሊያቃጥሏት ፡ ይፈልጋሉ ። ብሎ ፡ ቢናገር ፡ ሹማምንቱ ፡ “ንጉሥ ፡ ሆይ ፡
አስላሞች ፡ መጥተው ፡ ይችን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ያቃጥላሉ ፡ ብለህ ፡ አት
ጨነቅ ፡ ስለርሷ ፡ እየተዋጋን ፡ እንሞትላታለን ፡ «አሉት ፡ እርሱም ፡ እንደ

ዚህ ፡ ከቆረጣችሁ ፡ ደግ ፡ ነው ፡ በራችሁን ፡ ተጠንቅቃችሁ ፡ ጠብቁ ፡ ብሏችሁ ፡ እነሱም ፡ እሺ ፡ ብለው ፡ በየክፍላቸው ፡ ተለያይተው ፡ ሄዱ ። ንጉሠም ፡ ወደወሲል ፡ ሄደ ፡ በሩን ፡ ይዘ ፡ ተቀመጠ ።

ይማም ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ጎይታ ፡ ኑርን ፡ ልክ ፡ በግድም ፡ ውስጥ ፡ (ቋሳያህ) ያላቸውን ፡ የጥንት ፡ ነገሥታት ፡ ያሠሩትን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አቃጠለ ፡ በውስጡም ፡ ሺ ፡ መነኮሳት ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ። ቀጥሎም ፡ ይማምና ፡ አብጃድ ፡ ወደቋሳያህ ፡ (ግድም) ፡ ሄዱ ፡ ከክርስቲያኖችም ፡ ወገን ፡ ወሰን ፡ ገዢ ፡ የሚባል ፡ ጅጅ ፡ የአግረኛ ፡ ጦር ፡ (ባለነጭ ፡ ጋሻ) ፡ የሚባሉትን ፡ እንደያዘ ፡ ወደይማም ፡ ገብተው ፡ ሰለሙ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ንጉሠ ፡ አክብሮ ፡ ያስቀመጠው ፡ እስላም ፡ በአርቡናህ ፡ ነበር ፡ እርሱም ፡ እስላም ፡ ሆኜ ፡ ንጉሡን ፡ በማግልገሌ ፡ እንዳይቀጣኝ ፡ እፈራለሁና ፡ ከይማም ፡ ዘንድ ፡ ለሕይወቴ ፡ መረጋገጫ ፡ አሰጠኝ ፡ (አማልደኝ) ፡ «የሚል ፡ ቃል ፡ አሲዘ ፡ ለሕግ ፡ አዋቂው ፡ ለአቡበከር ፡ ኤል ፡ አርብኒ ፡ ላክ ፡ አቡበከርም ፡ ወደይማም ፡ ገብቶ ፡ ተነጋግሮ ፡ ቃል ፡ ተቀበለለት ፡ ይማምም ፡ ያገሩን ፡ ሰው ፡ ከቢር ፡ ኑርን ፡ ላከለትና ፡ ከርሱ ፡ ጋር ፡ ሆኖ ፡ ይህ ሻፉ ፡ የሚባል ፡ እስላም ፡ ወደይማም ፡ መጣና ፡ ለንጉሡ ፡ ይገቡ ፡ የነበሩትን ፡ የሚያማምሩ ፡ በቅሎችና ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ ለይማም ፡ አቀረበለት ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ይማም ፡ ንጉሡ ፡ ወዴት ፡ ነው ፡ ያለው ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ በቤተ ፡ አምሐራ ፡ ነው ፡ ያለው ፡ በዚያ ፡ ጦሩን ፡ ከፋፍሎ ፡ በር ፡ በሩን ፡ ይዘ ፡ ተቀምጧል ። ንጉሡ ፡ ራሱ ፡ የወሲልን ፡ በር ፡ ይዘ ። የማያትን ፡ ለአማቹ ፡ ለራስ ፡ ደጋልሃን ፡ ሰጥቶታል ። ደጋልሃንም ፡ ወደኔ እንድትመጣ ፡ ብሎ ፡ ልኩብኝ ፡ ነበር ፡ ነገር ፡ ግን ፡ የናንተን ፡ ወደዚህ ፡ ወደሳያህ ፡ (ግድም) ፡ መምጣታችሁን ፡ ስለሰማሁ ፡ ወደዚያ ፡ መሄዴን ፡ ትቹ ፡ ወደዚህ ፡ መጣሁ » ፡ ብሎ ፡ መለሰ ።

« በኛና ፡ ንጉሡ ፡ ባለበት ፡ መካከል ፡ ርቀቱ ፡ ስንት ፡ ይሆናል » ፡ ብሎ ቢጠይቀውም ፡ ንጉሡ ፡ ያለበት ፡ ጁ ፡ ቀን ፤ ደጋልሃን ፡ ያለበት ፡ አራት ፡ ቀን ፡ ያስሄዳል ። ራስ ፡ ባንያት ፡ ያለበት ፡ ቀን ፡ ይኸን ፡ አስፈሪ ፡ ተራራ ፡ አልፎ ፡ ባንድ ፡ ቀን ፡ ጉዞ ፡ ይደረሳል ። ሲል ፡ መለሰ ። ይማም ፡ ይኸን ፡ ሁሉ ፡ ሰምቶ ፡ ከተረዳ ፡ በኋላ ፡ «አገሩን ፡ ትተህ ፡ በፍጥነት ፡ ወደኔ ፡ ና ፡ ታስፈልገኛለህ ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ኤሚር ፡ አሊ ፡ ላክ ፡ መላክተኛው ፡ ግን ፡ በመን ገድ ፡ ሳለ ፡ ተገደለ ። ይማም ፡ የመላክተኛውን ፡ መሞት ፡ አያውቅም ፡ ነበር ። ቀጥሎ ፡ አብሳማ ፡ ኑርን ፡ ጦር ፡ ጨምረህ ፡ ላክልኝ ፡ ብሎ ፡ ለወዚር ፡ አዶሌ ፡ ደብዳቤ ፡ ጻፈለት ፡ እርሱም ፡ አብሳማ ፡ ኑርን ፡ ከጅ ፡ ፈረሰኞች ፡ ጋር ፡ አድርጎ ፡ ደብዳቤ ፡ ጨምሮ ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ ላክ ። በደብዳቤው ፡ ላሊበላ ፡ (ፈጠራ ጋር ፤ ውስጥ) ፡ መሆኑን ፡ ገለጸለት ።

አብሳማ ፡ ኑር ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ በመጣ ፡ ጊዜ ፡ መልካም ፡ አቀባበል ፡ አደረገለት ። ቀጥሎ ፡ የመላክተኛውን ፡ እመንገድ ፡ መሞት ፡ አያውቅም ፡ ነበርና ፡ ኤሚር ፡ ኑር ፡ እንዲመጣ ፡ ልኪበት ፡ ነበር ፡ ነገር ፡ ግን ፡ የሆነውን ፡ አላውቅም

መልስም : አላገኘሁም : ስለዚህ : አሁን : ወደ : ወዚህ : አዶሌ : ከርሱ : ጋር : ያለውን : ብዙውን : ሠራዊት : ከፍሎ : እንዲልክልኝ : ልጻፍለት : ብሎ : እንደዚህ : የሚል : ቃል : ላከበት ።

« በመሐሪውና : በይቅር : በዩ : በእግዚአብሔር : ስም : ለዓለም : ጌታ : ለእግዚአብሔር : ምስጋና : ይሁን : ሰላምና : ደህንነትም : ለጌታችን : ለመሐመድና : ለቤተ : ስቡ : ይስጠው ።

የተላከ : ከአህመድ : ቤት : አብራሃም : የአስላሞች : ይማም : ስለሃይማኖቱ : የሚቀጋ : ይድረስ : ከወዚህ : አዶሌ : እግዚአብሔርን : አመሰግናለሁ : ከርሱም : በቀር : ሌላ : (አምላክ) : የለምና : ቡራኪና : ሰላም : ከእግዚአብሔር : ለነቢዩ : ለመሐመድ : ይስጠው ።

አሁን : ያለነው : ግድም : ውስጥ : ከሳያህ : መሆኑን : ዕውቅ : አዶሌ ሆይ ። ንጉሡ : ወናግ : ሰገድ : ወደቤተ : ማርያም : ሂዶ : ጦሩን : ከፋፍሎ : በሩንና : መንገዱን : ዘግቶ : ይጠብቀናል ። ወደኤሚር : አሊ : ወደኔ : እንዲመጣ ። ትእዛዝ : ጽፌለት : ነበር ። መልስም : አላከብኝ : ያለበትንም : ሥፍራ : አላውቅም ። ከኔ : ጋር : ያለው : ወታደር : ቲንሽ : ነውና : ኤሚር : አቡበከርን : ኤሚር : ሙጃሂድን : ፪፻ ፈረሰኛ : አድርገህ : የእግረኛ : ጦርና : የባሕርን : ተዋጊዎች : (ከዓረብ : አገር : የመጡትን : መድፈኞች :) እንድትልክልኝ : ይሁን ፤ ላንተና : ካንተ : ጋር : ላሉት : እስላሞች : ሁሉ : ሰላም : ይሁን ። ።

መልእክተኛው : ያለዕረፍት : ሌትና : ቀን : ተጉዞ : በአስረኛው : ቀን ዘቃላ : (ዝቋላ) : ደርሶ : ደብዳቤውን : ለወዚህ አዶሌ ሰጠ ። እርሱም : እስላሞቹን : ሁሉ : ሰብስቦ : ደብዳቤውን : አንበባላቸው : ከዚያ : ፪፻ : ፈረሰኛ : ፭፻ : እግረኛ : የባሕር : ወታደር : ሌላም : ቀጥራቸው : የበረከተ : ነገድ : ጨምሮ : አቡበከርንና : ሙጃሂድን ፤ የበላይ : አድርጎ ወደይማም : ላካቸው ።

ይማም : እነርሱን : ሲጠብቅ : በከሣያህ : ፩ : ወር : ከ፲ : ቀን : የተበተነውን ፤ ወታደሩን : እየሰበሰበ : ተቀመጠ ። በመዝገብ መሪያ : ሻምሱ : ፲፭ : ፈረሰኛ : ፲ : እግረኛ : ይዞ ደረሰ ። ኤሚር : አሊ : (ፋራቃሃም) : ግን : በተጉለት : በወግዳ : በሙገር : እየተዘዋወረ : ቆይቶ : በኋላ : ደብረ : ብርሃን : ሆኖ : የይማምን : ወሬ : ለመጠየቅ : ወደ : ይፋት : ሰው : ላከ : ጠብያም : ደርሰው : የገራድ : አህምሹን : ምልክት : አግኝተው : ከተነጋገሩ : በኋላ አሊ : ደብረ ብርሃን : መሆኑን : ገልጸላቸው : መልሶ : ወደደብረ : ብርሃን : «፫ : ጊዜ : ይማም : መላክተኛ : ልኩብህ : ነበር : ነገር : ግን : ፫ : ጊዜም : መላክተኞቹን : ክርስቲያኖቹ : ገደሏቸው ። አሁንም : ይማም : ከሣያህ : ነውና ፤ ያለው : ይህ : መልክት : እንደደረሰህ : በቶሎ : ወደርሱ : እንድትሂድ : ይፈልግሃል» የሚል : መልክት : አሲዞ : ላካቸው ።

ይኸን : መልክት : ሲሰማ : ይማምን : ያለጦር : ብቻውን : በመተዌ : አዋፍቻለሁ : ብሎ : ፍርሃትና : ሥጋት : አደረበት : ከዚያ : ከደብረ : ብርሃን : ተነ

ሥቆ : በ፲ረኛው : ቀን ደረሰ : ... “ይማም : ወታደራን : ወስደህ : ያደረግኸውን : አደረግህ : እስቲ : የቱን : አገር : አቀናህ” : ብሎ : ወቀሰው : እርሱም : “ጌታዬ : አጥፍቻለሁ” : ብሎ : መለሰ : ከዚህ : ኤሚር አቡ-በከርና : ዓደኛው : ጠራቸውን : እንደያዙ : በሰልፍ : ገብተው : ከይማም : ተገናኙ : ይማምም : እንደ : እንግዳ : አክብሮ በደስታ : ተቀበላቸው : ከዚያ : የንጉሡን : ነገር : አንሥተው : ሲነጋገሩ : ቆይተው : በመጨረሻ : የቀሩትንም : ሰብስቦ : “አሁን ይኸው : ጠራችን : ተሰብስቧል : እንግዲህ : ስለቤተ : አምሐራ : ምክር : አምጡ : እኔ : ግን : ንጉሡን : ለመውጋት : ቆርጫለሁ : “አላቸው : ከቢር : መሐመድ : “ሁላችንም : ወደቤተ : አምሐራ : ለመሔድ ተዘጋጅተናል : ነገር : ግን : በኋላችን : ያለው : የሾ : ገራህ አገር : እስላም : ከሆነ : ጥቂት : ጊዜ : ነው : ሰው : ሳንትው : ሁላችንም : ወደቤተ : አምሐራ : የሄድን : እንደሆነ : ወዲያው : እስላምነታቸውን : ይተዋሉ ። አሁንም : ወይኔ : ወይም : ሻምሱ : ወደዚያ : አገር : እንድንመለስ : ያስፈልጋል” : ሲል ። “እውነትህ : ነው : አሁንም : በቅርብ : ቀን : ወደ : እስልምና : የዘሩትን : ሰዎች : ብቻ : ይዘህ : ወደዚህ : አገር : ተመልሰህ : ጠብቅ : ከአገራችን : ከመጡት : የጥንት : እስላሞች : አንድም : ካንተ : ጋር : አይሂድ” : ብሎ : መርቆ : ሰደደው ። ከቢር : መሐመድ : ወደሾጃራህ : ከተመለሰ : በኋላ : ፩ : ሰው : ወደርሱ : መጥቶ : ሻምሱ : አቃጠለው : ቤተ : ክርስቲያን : አጠገብ : ንጉሥ : እስክንድር : አስቀምጦት : የነበረ : ወርቅ : አለ : መንግሥትንም : እነዚህ : ካንተ : ጋር : የተሰለፉት : ሰዎች : ያውቃሉ : ብሎ : በእጁ : አመለከተው : ከቢር : መሐመድም : እነዚህኑ : ሰዎች : ይዘ : እያገላለ : ፲፪ : ጠፍጣፋ : ወርቅ : ተቀበላቸው : ቀጥሎም : “ሌላስ ያለ : የምታውቀው : የለህምን : ብሎ : እንደገና : ቢጠይቀው : አዎን : ፯፻ : የወርቅ : ጥፍጥፍ : እያንዳንዱ : መቶ : ወቅት : የሚከብዱ : ሁለት : ትልልቅ : ጥምዝ : ወርቅ : አለ : ብሎ : ነገረው ።

ከቢር : መሐመድም እነዚህኑ : ሰዎች : የቀረውንም : ወርቅ : አምጡ : ብሎ : አዘዛቸው : እነርሱም : እሺ : ብለው : ሲመክከሩ : “ንጉሥ : እስክንድር : ለቤተ : ክርስቲያን : የሰጡትን : ይኸን : ወርቅ : አስረክበን : በኋላ : እስላሞቹ : ወደ : አገራቸው : የተመለሱ : ወይም : እዚሁ : አገር : ሞተው : ያለቁ : እንደሆነ : ንጉሡ : አምጡ : ብለው : ይቀጡናል : ስለዚህ : ይኸን : ሰው : (ከቢርን) ለመግደል : ብልሃት : እንፍጠር : በዚህም : ነገር : ዓደኞቻችን : እንዲረዱን : እንላክባቸው : ተባብለው : ተስማሙ : ... : ከዚያ : ውስጥ : ውስጡን : ለወገኖቻቸው : ልከው : በጫካ : ያሉትን : ክርስቲያኖች : ጠቀሷቸው : እነሱም : ከተራራ : ወርደው : ሲመጡ : ታዩ : ከቢር : መሐመድም : እንዚህ : ምንድናቸው : ብሎ : ቢጠይቅ : እንተን : ሊወጉ : የሚመጡ : ክርስቲያኖች : ናቸው : ብለው : ወገኖቹ : ነገሩት ። ከዚህም : በኋላ : ፈረሱን : አስጭኖ : ወታደሮቹን : ይዘ : ወደነዚያ : ሄደ : ሲዋጋ : ... ሞተ ።

ይማም ፡ ግን ፡ ከከሳያህ ፡ ተነሥቶ ፡ ከሁለት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ጋንቡራ ፡ ደርሶ ፡ ሠራረ ፡ ከዚያም ተነሥቶ ፡ ከሁለት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ማያት ፡ ደርሶ ፡ ከዚያም ፡ ደጋልሃን ፡ ወደሚጠብቀው ፡ በር ፡ ተጠጋ ። ደጋልሃንም ፡ እስላሞቹን ፡ ሲያይ ፡ ጦሩን ፡ በተራራ ፡ ላይ ፡ አስለፈ ፡ መለከቱንም ፡ አስነፋ ፡ ጠርዳችሁ ፡ ተዋጉ ። ብሎ ፡ መርዝ ፡ ባለበት ፡ ቀስት ፡ የሚዋጉትን ፡ ወታደሮቹን ፡ አስቀደማቸው ። ይማም ፡ ወደተራራው ፡ ተጠግቶ ፡ አንዲት ፡ ዛፍ ፡ ሥር ፡ ቆሞ ፡ እግረኛን ፡ ብቻ ፡ ሊያስሄድ ፡ የሚችለው ፡ መንገድ ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ እያየ ፡ ይደነቅ ፡ ነበር ፡ በተራራውም ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የእህል ፡ አዝመራ ፡ ይታይ ፡ ነበር ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ይማም ፡ ሳያውቅ ፡ ያንድ ፡ ክፍል ፡ የእስላም ፡ የእግረኛ ፡ ወታደር ፡ ወደተራራው ፡ መውጣት ፡ ዠምሮ ፡ ጦርነቱን ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ ጋር ፡ ዠመረ ፡ ከነርሱም ፡ ጋር ፡ በቀስት ፡ መዋጋት ፡ የሚችሉ ፡ የዓረብ ፡ ወታደሮች ፡ እነአብደላሌም ነበሩ ፡ ወዲያውም ፡ እስላሞቹም ፡ ክርስቲያኖቹም ፡ ቀስት ፡ እየተወራወሩ ፡ የቀስት ፡ ጦርነት ፡ ተገመረ ። ወዲያው ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ እየተጠጋጉ ፡ በመጨረሻ ፡ ተደበላልቀው ፡ ይዋጉ ፡ ዠመር ፡ አብድ ፡ ኢስ ፡ ሳሌምና ፡ ዳደኛው ፡ ኤል ፡ ሐጅ ፡ ከዳደኞቻቸው ፡ ጋር ፡ ሆነው ፡ በገግንነት ፡ ተዋጉ . . . ከእስላሞቹ ፡ ውስጥ ፡ አቡን ፡ የሚባለው ፡ ከላይ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ የለቀቁት ፡ የድንጋይ ፡ ናዳ ፡ ራሱን ፡ ፈጥፍጦ ፡ ገደለው

ይማም ፡ እሥር ፡ ሆኖ ፡ ወደተራራው ፡ ሲመለከት ፡ እስላሞቹ ፡ አጉል ፡ ቦታ ፡ ሆነው ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ ሲዋጉ ፡ ተመለከተና ፡ ማን ፡ ተዋጉ ፡ አላቸው ፡ ብሎ ፡ ተቆጥቶ ፡ አስመለሳቸው ። እነሱም ፡ የአቡንን ፡ ሬሳ ፡ ተሸክመው ፡ ተመለሱ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ ወደሠፈር ፡ ተመልሶ ፡ አውራይ ፡ አትማንና ፡ ሌሎቹንም ፡ መንገድ ፡ መሪዎች ፡ አናንያን ፣ ሃይቢን ፣ አይበስ ፡ ለሐዲ ፡ ከሐዲውን ፡ ሰበሰቡና ፡ ምክር ፡ እንዲሰጡት ፡ ጠየቃቸው ፡ ከነዚህ ፡ መካከል ፡ አይበስ ፡ ለሐዲ ፡ እንደዚህ ፡ ብሎ ፡ ተናገረ ። "እንግዲህ ፡ ተራራውና ፡ አስቸጋሪው ፡ መንገድ ፡ እነሆ ፡ ይኸው ፡ በፊታችን ፡ ነው ። ፈረስ ፡ የሚያስሄድ ፡ መንገድ ፡ የለም ። በእግራችን ፡ አንውጣ ፡ ብትሉም ፡ አይቻልም ፡ ወጥታችሁ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ፈቃድ ፡ አዝማቹን ፡ (ደልገሃንን) ፡ ብታሸንፉትም ፡ ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ ከቤተ ፡ አምሐራ ፡ ወዲህ ፡ አስቸጋሪ መንገድና ፡ ወንዝ ፡ አለና ፡ ንጉሡ ፡ ወደ ፡ አሉበት ፡ ወደቤተ ፡ አምሐራ ፡ መሄድ ፡ አትችሉም ። እንደኔ ፡ አሳብ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ደጋልሃን ፡ የያዘውን ፡ ይኸን ፡ ተራራ ፡ መውጋት ፡ ይቅርና ፡ ንጉሡ ፡ ወደአሉበት ፡ ወደወሲል ፡ በር ፡ ሂዱ ። በዚያም ፡ ሂዳችሁ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ፈቃድ ፡ ያሸነፋችሁ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚያ ፡ ወዲያ ፡ የቤተ ፡ ማርያምን ፡ መንገድ ፡ የሚዘጋባችሁ ፡ የለም ። ንጉሡም ፡ ከተሸነፉ ፡ ወዲያ ፡ ደጋልሃን ፡ ብቻውን ፡ እዚህ ፡ ቢቀመጥ ፡ የሚጠቅመው ፡ ነገር ፡ የለም ፡ ስለዚህ ፡ ይኸን ፡ የምሰጣችሁን ፡ ምክር ፡ ብትቀበሉ ፡ ይሻላል ።

እርሱ ፡ ተናግሮ ፡ ሲጨርስ ፡ አናንያ ፡ ጸአይበስ ፡ ለሐዲ ፡ ይኸን ፡ ምክር ፡ መናገሩ ፡ እውነት ፡ አለው ፡ አሁን ፡ ባለንበት ፡ ተራራ ፡ ፈረስ ፡ የሚያስሔድ ፡

ምንም ፡ መንገድ ፡ የለም ፡ ንጉሡ ፡ ያሉበት ፡ የወሰደ ፡ ተራራ ፡ ፈረስ ፡ ሊወጣበት ፡ ይችላል ፡ ፡ ብሎ ፡ ተናገረ ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ ለጦር ፡ አለቆቹ ፡ ለነገራድ ፡ አሕሙሹ ፡ ለነኤሚር ፡ ዘሐርቡይ ፡ ለነኤሚር ፡ አቡበከር ፡ ቀጠን ፡ የአይበስ ፡ ለሐዲንና ፡ የአናንያን ፡ ምክር ፡ አከፈላቸው ። እነሱም ፡ ።እውነት ፡ ነው ፡ ካራቱ ፡ ሦስቱን ፡ በር ፡ ከመውጋት ፡ አንዱን ፡ (ንጉሡ ፡ ያሉበትን) ፡ እንውጋ ፡ ።ሲሉ ሁሉም ፡ በዚህ ፡ ተስማሙ ።

በዚህም ፡ ሌሊት ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ እየወረዱ ፡ ሱማሌዎች ፡ ባሉበት ፡ ወገን ፡ መውጋት ፡ ገምረው ፡ ነበር ። ግን ፡ ሹሙ ፡ ማታን ፡ በፈረሱ ፡ ሆኖ ፡ እየወጋ ፡ ወደተራራቸው ፡ መለሳቸው ። ክርስቲያኖቹ ፡ ወደተራራው ፡ ከተመለሱ ፡ በኋላ ፡ ደጋልሃን ፡ ለንጉሡ ፡ እንደዚህ ፡ የሚል ፡ ደብዳቤ ፡ ጻፈ ፡ ።ይማም ፡ ጦሩን ፡ ይዘ ፡ ወደኔ ፡ መጥቶ ፡ ተዋጋን ፡ ጀህ ፡ የእግረኛ ፡ ወታደሩን ፡ ገደልሁበት ፡ ። ። ፡ ፈረሶቹን ፡ ማረክሁ ፡ እስላሞቹም ፡ ከተራራው ፡ ላይ ፡ ተመልሰው ፡ ፤ በወርዱ ፡ ሌሊቱን ፡ የትግሬን ፡ ቀስተኛ ፡ ወታደር ፡ ልኬ ፡ ከነርሱ ፡ ጋር ፡ ተዋግተው ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ፈጁባቸው ። ከእንግዲህ ፡ ወዲያ ፡ እስላሞቹ ፡ ወደፈጠጋር ፡ ይሸሻሉ ፡ እንጂ ፡ አይመክቱም። ። ይኸን ፡ መልእክት ፡ ሁለት ፡ ሰዎች ፡ በግሥጋዜ ፡ ወስደው ፡ ለንጉሡ ፡ ሰጡት ፡ ንጉሡ ፡ የተጻፈውን ፡ ተመልክቶ ፡ ታላቅ ፡ ደስታ ፡ ተሰማው ። ዘውዱንም ፡ ደፍቶ ፡ እዙፋኑ ፡ ላይ ፡ ተቀምጦ ፡ የጦር ፡ አለቆቹን ፡ ሰብስቦ ፡ ይኸንኑ ፡ ገለጸላቸው ፡ ነጋሪትና ፡ መለክት ፡ እየተነፋ ፡ አለቆችም ፡ ።መስቀልና ፡ (ጌታችን) ፡ እመቤታችን ፡ በጠላቶችህ ፡ ላይ ፡ ድልን ፡ ሰጡህ። ። እያሉ ፡ አመሰገኑት ፡ ንጉሡም። ። አማቹ ፡ ደጋልሃን ፡ የጠበቀሁትን ፡ (ድል) ፡ ፈጸመ። ። እያለ ፡ ሁለት ፡ ቀን ፡ በደስታ ፡ ውለው ፡ አደሩ ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ ይኸ ፡ ሁሉ ፡ ውሸት ፡ ነበር ። ይማም ፡ ያቺን ፡ (ለውጊያ) ፡ ሌሊት ፡ ከአሳለፈ ፡ በኋላ ፡ በማግስቱ ፡ ጦሩን ፡ ከፋፍሎ ፡ ኤሚር ፡ ዘሀርቡይን ፡ ፋራቃሃም ፡ አሊን ፡ አውራይ ፡ ሺሃብን ፡ አራውይ ፡ ኡመር ፡ ዲንን ፡ ገራድ ፡ አህሙሹን ፡ ጨምሮ ፡ የበላይ ፡ መሪ ፡ ወዚር ፡ ኑርን ፡ አድርጎ ፡ ።እናንተ ፡ ከኋላ ፡ ሆናችሁ ፡ ደጋልሃን ፡ የመጣባችሁ ፡ እንደሆነ ፡ ተዋጉት ፡ እኔ ፡ ከፊት ፡ ሆኜ ፡ እየመራሁ ፡ የሀበሻው ፡ ንጉሥ ፡ ወዳለበት ፡ እንጓዛለን ፡ ።ብሎ ፡ ነግሯቸው ፡ እነሱም ፡ እሽ ፡ ብለው ፡ ጉዘው ፡ ተገምረ ። አናንያ ፡ ስፊት ፡ እፊት ፡ ይመራ ፡ ነበር ። አውራይ ፡ አትማን ፡ ግን ፡ ከይማም ፡ ጋር ፡ ሳይለይ ፡ አብሮ ፡ ይጓዝ ፡ ነበር ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ደጋልሃንም ፡ ያለበትን ፡ ሥፍራ ፡ ትቶ ፡ በመጥፎ ፡ መንገድ ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ ጉዘውን ፡ ገምሮ ፡ ሳለ ፡ በመካከሉ ፡ ወንድሙ ፡ ሐንታዝ ፡ (አንያስ) ፡ የእስላሞቹን ፡ ከተራራው ፡ ሥር ፡ መነሣታቸውን ፡ ሳያውቅ ፡ ወታደሮቹን ፡ ይዘ ፡ ወደደጋልሃን ፡ ለመሄድ ፡ ሲጓዝ ፡ በድንገት ፡ ከእስላሞቹ ፡ ግንባር ፡ ቀደም ፡ ጦር ፡ ከነአናንያ ፡ ተገናኘ ። እነአናንያም ፡ ክርስቲያኖቹን ፡ ከበው ፡ ከፈረስና ፡ ከበቅሏቸው ፡ ጋር ፡ ማረኳቸው ። ሐንታዝ ፡ ግን ፡ ከፈረሱ ፡ ወርዶ ፡ ጫካ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ አመለጠ ። አናንያም ፡ የማረከውን ፡ ሁሉ ፡ አምጥቶ ፡

ለይማም ፡ በያቀርብ ፡ ይማም ፡ ሁሉንም ፡ ለአናንያ ፡ ጌታ ፡ ለአውራይ ፡ አስማን ፡ ተወለት ፡ እርሱም ፡ ደግሞ ፡ መልሶ ፡ ለአናንያ ፡ መርቆ ፡ አስደሰተው ። ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ይማም ፡ አህመድ ፡ ጎድማህ ፡ ውስጥ ፡ አብሸሉ ዘራፍ ፡ እሚባለው ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ወፈረ ፡ አኋላ ፡ ያለውም ፡ ጦር ፡ ሲመሽ ፡ እወፈር ፡ ገባ ። ይማም ፡ መሪውን ፡ አናንያን ፡ ጠራና ፡ “ይህ ፡ ዛሬ ፡ ያለፍነው ፡ ጠባብ ፡ መንገድ ፡ ምንው ፡ እንደዚህ ፡ ሆነ” ፡ ቢለው ፡ የነገው ፡ ከዛሬው ፡ የባሰ ፡ ይሆናል ፡ ብሎ ፡ መለሰለት ፡ ታዲያስ ፡ ምን ፡ ይሻለናል ፡ ቢለውም ፡ ጦሩን ፡ እሦስት ከፍሎ ፡ መንገዝ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ መለሰና ፡ በማግሥቱ ፡ ከጥቡቱ ፡ የተነሣ ፡ ጦሩ ፡ ተቀጣጥሎ ፡ ሲጓዝ ፡ አንድ ፡ ተራራ ፡ ይማም ፡ አይቶ ፡ “ይህ ፡ የማየው ፡ ተራራ ፡ ምንድነው ? ፡ ብሎ ፡ አናንያን ፡ ቢጠይቀው” ፡ ንጉሡ ፡ አለበት ፡ የሚባለው ፡ የወሲል ፡ ተራራ ፡ ይህ ፡ ነው ፡ “ብሎ ፡ መለሰለት ። ታዲያስ ፡ አሁን ፡ ንጉሡ ፡ በዚያ ፡ ይኖር ፡ ይሆን ? ፡” ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ እኔ ፡ እንዳንተው ፡ ወሬውን ፡ አብረን ፡ ሰማሁ ፡ እንጂ ፡ በተለይ ፡ የማውቀው ፡ ነገር ፡ የለም ፡ አሁን ፡ ግን ፡ በፈረስ ፡ ሄጀ ፡ ወሬ ፡ ተጠያይቄ ፡ አመጣልሃለሁ ፡ ብሎ ፡ ከአራት ፡ ፈረሶች ፡ ጋር ፡ አልፍ ፡ እንዳለ ፡ የክርስቲያኖቹን ፡ እረኞች ፡ አገኙዋቸው ፡ እረኞቹም ፡ “ከወዴት ፡ መጥታችኋል” ፡ ብለው ፡ እነ ፡ አናንያን ፡ ቢጠይቁቸው ፡ “እኛ ፡ የደጋልሃን ፡ ወታደሮች ፡ ነን ፡ አለቃችን ደብዳቤ ፡ ለንጉሡ ፡ አድርሱ ፡ ብሎን ፡ እንጓዛለን ፡ ንጉሡ ፡ ያሉበትን ፡ ታውቃላችሁን ፡ «አሏቸው ። እረኞቹም» ፡ አዎን ፡ እናውቃለን ፡ ንጉሡ ፡ ያሉት ፡ በዚህ ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ ሀጉዋ ፡ (ሐን) ፡ እሚባለው ፡ ሥፍራ ፡ ላይ ፡ ነው ፡ ያሉት» ፡ ብለው ፡ መለሱ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ እስላሞቹ ፡ እረኞቹን ፡ ይዘው ፡ ወደ ፡ ይማም ፡ አመጧቸው ፡ አናንያ ፡ ይኸው ፡ እነዚህ ፡ እረኞች ፡ ንጉሡ ፡ ያለው ፡ በተራራው ፡ ላይ ፡ ነው ፡ ብለውን ፡ ይዘን ፡ ወደናንተ ፡ አመጣናቸው ፡ ብሎ ፡ ለይማም ፡ ቢነግረው ፡ “ለክርስቲያኖቹ ፡ ሄደው ፡ ወሬ ፡ እንዳያነግሩ ፡ እነዚህን ፡ መግደል ፡ ይሻላል ፡ ብሎ ፡ ነበር ፡ አናንያ ፡ ግን ፡ ‘እነዚህ ፡ እኛ ፡ እስላሞች ፡ መሆናችንን ፡ በፍጹም ፡ የማያውቁ ፡ በላገር ፡ ናቸው ፡ ይልቅስ ፡ የገደልናቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመንደሩ ፡ ሕዝብ ፡ እዚህ ፡ መኖራችንን ፡ ያውቀና ፡ ወሬውን ፡ ለንጉሡ ፡ ያደርሳል ፡ ስላለ ፡ እውነትህ ፡ ነው ፡ ልቀቃቸው ፡ አለው ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይማምና ፡ ጦሩ ፡ እረኞቹ ፡ በመለከቱበት ፡ አቅጣጫ ፡ ይጓዙ ፡ ገናመር ፡ በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ክርስቲያን ፡ ሰው ፡ እመንገድ ፡ ስታገኙት ፡ በቋንቋው ፡ አነጋግሩት ፡ እንጂ ፡ እስላም ፡ መሆናችሁን ፡ ለማንም ፡ አትገለጹ ፡ ሰውም ፡ ሲጠይቃችሁ ፡ የደጋልሃን ፡ ወታደሮች ፡ ነን ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ እንሔዳለን ፡ በሉት ፡ ብሎ ፡ ለሠራዊቱ ፡ አስጠነቀቀ ፡ እንደዚህ ፡ ሆኖ ተቀኝቶ ፡ እንደ ፡ ተጓዙ ፡ በተራራው ፡ ላይ ፡ የተተከለውን ፡ የንጉሥን ፡ ነጭ ፡ ድንኳን ፡ ተመለከቱ ፡ ከድንኳኑ ፡ ትልቅነት ፡ የተነሣ ፡ የሁለት ፡ ቀን ፡ ጎዳና ፡ ርቆ ፡ ለተመለከተው ፡ ሰው ፡ ይታያል ። እርዝማኔው ፡ ጿ ፡ ክንድ ፡ ነው ፡ ቁመቱ ፡ ከ፱ ፡ ክንድ ፡ ይበልጣል ።

እስላሞቹ ፣ ይህ ፣ የሚታየው ፣ የንጉሠ ፣ ድንኳን ፣ መሆኑን ፣ በተረዱ ፣ ጊዜ ፣ እኋላ ፣ ያሉት ፣ የክርስቲያን ፣ ሰዎች ፣ እስኪጠጉ ፣ ድረስ ፣ እርምጃቸውን ፣ ቀን ሰው ፣ ቀስ ፣ እያሉ ፣ ይጓዙ ፣ ገሮመር ። ሰዎቹም ፣ የለበሱት ፣ የክርስቲያን ፣ ልብስ ነበር ፣ ይማም ፣ "አደራችሁን ፣ በእግዚአብሔር ፣ በራሳቸው ፣ ቋንቋ ፣ በኢልጅጁ ፣ (የደጁ ፣ ቋንቋ ፣ ?) አነጋግሯቸው አለ ። ክርስቲያኖቹም ፣ ወደሥራቸው የሚጓዙ ፣ ነበሩ ፣ አጠገባቸው ፣ ያሉት ፣ እስላሞች ፣ መሆናቸውን ፣ አላወቁም ። እንዲያውም ፣ አንዲት ፣ ሴትዮ ፣ ደጋልሃን ፣ መስጲት ፣ ለይማም ፣ አቤቱታ ፣ አቀረቦች ። ይማም ፣ እሬቱ ፣ አቅርቦ ፣ በኤልጅጁ ፣ ቋንቋ ፣ ሊያነጋግራት ፣ ፈልጎ ሳለ ፣ ሳቃቀን ፣ መልሱላት ፣ ብሎ ፣ በእስላም ፣ ቋንቋ ፣ ስለተናገረ ፣ ንግግሩ ፣ ገባትና ፣ ቀስ ፣ ብላ ፣ ወደኋላዋ ፣ ተመልሳ ፣ ተቀምጣ ፣ "እነዚህማ ፣ እስላሞች ፣ ናቸው ።" ትል ፣ ገሮመር ፣ ነገር ፣ ግን ፣ እስላሞቹ ፣ የርሷን መረዳት ፣ ሳያጤኑ ፣ ዝም ፣ ብለው ፣ መንገዳቸውን ፣ ቀጠሉ ፣ ከነርሱም ፣ ጋር ፣ የነበሩት ፣ ክርስቲያኖች ፣ ግማሹ ፣ ገበሬ ፣ ወደእርሻው ፣ የሚሄድ ፣ ግማሹ ፣ ልብሱን ፣ የሚያጥብ ፣ ግማሹ ፣ ወደ ንጉሥ ፣ ወናግ ፣ ሰገድ ፣ ዱቄት ፣ ጭኖ ፣ ግማሹ ፣ ላቤቱታ ፣ የሚወጣ ፣ ነበር ፣ በአጠገባቸው ፣ የሚጓዘው ፣ የእስላም ፣ ጦር ፣ መሆኑን ፣ ሳይረዱ ፣ እስከ ፣ ተራራው ፣ ጥግ ፣ ድረስ ፣ አብረው ፣ ተጉዘው ፣ በመጨረሻ ፣ በቀኝ ፣ በኩል ፣ አድርገው ፣ ወደከተማዬቱ ፣ ወደወሲል ፣ ደረሱ ። በዚያም ፣ ንጉሡም ፣ ጦሩም ፣ እስላሞቹን ፣ አሸንፎ ፣ ወደ ፈጠጋር ፣ አባረርኋቸው ፣ ብሎ ፣ ደጋልሃን ፣ በጻፈው ፣ እየተደሰቱ ፣ ተቀምጠው ፣ ነበር ፤ እንጅ ፣ የእስላሞቹን ፣ መጠጋት አልጠረጠሩም ።

መሬው ፣ አናንያ ፣ ወደ ፣ ይማም ፣ ሂዶ ፣ ይኸውና ፣ እሥፍራው ፣ ደረስን ቢለው ፣ አሳብህን ፣ እስቲ ፣ ንገረኝ ፣ ብሎ ፣ መልሶ ፣ ጠየቀው ። አናንያም ፣ እንደኔ ፣ አሳብ ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ የኋልኛው ፣ ጦር ፣ ጨርሶ ፣ እስኪደርስ ፣ እዚሁ ፣ ሥፍራ ፣ እንደርና ፣ ሲነጋ ፣ ያለንን ፣ መድፍ ፣ ከፈረሰኞቻችን ፣ ፊት ፣ አስቀድመን ፣ የእግረኛው ፣ ጦር ፣ ከኋላ ፣ ሆኖ ፣ ተራራውን ፣ ወጥተን ፣ እንወጋቸዋለን ፣ እግዚአብሔርም ፣ ድሉን ይሰጠናል ፣ ብሎ ፣ ቢመልስ ፣ ይማም ፣ ክርስቲያኖቹ ፣ (የቀድሞቹ) ፣ እስላም ፣ መሆናችንን ፣ አውቀዋል ፣ ወይስ ፣ የደጋልሃን ፣ ጦር ፣ ነው ፣ የመሰልናቸው ፣ ብሎ ፣ እንደገና ፣ ጠየቀው ፣ አናንያም ፣ የለም ፣ የደጋልሃን ፣ ጦር ፣ ነው ፣ የመሰልናቸው ፣ ብሎ ፣ መለሰ ፣ እንግዲያውስ ፣ ካላወቁን ፣ ለምን ፣ እስከነገ ፣ እንጠብቃለን ፣ አሁኑኑ ፣ ተራራውን ፣ እንወጣ ፣ አለ ። አናንያ ፣ 'የእግረኛና ፣ የፈረሰኛው ፣ ጦር ፣ አልደረሰምና ፣ ብንጠብቅ ፣ አይሻልምን ። ቢል ፣ አሁን ፣ ያለነው ፣ ፴ ፣ ፈረሰኛ ፣ ፶ ፣ እግረኛ ፣ ነን ፣ እምነታችንን ፣ በእግዚአብሔር ፣ አድርገን ፣ ተራራውን ፣ መውጣት ፣ ብንገምር ፣ እኋላም ፣ ያለው ፣ ጦራችን ፣ ይደርሳል ። እዚህ ፣ ያደርን ፣ እንደሆነ ፣ ሌሊቱን ፣ ክርስቲያኖቹ ፣ ይሰሙና ፣ መውጫ ፣ መንገዳችንን ፣ ይዙብናል ፣ ከዚያም ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ብቻውን ፣ ከላይ ፣ የድንጋይ ፣ ናዳ ፣ ቢለቅብን ፣ ከኛ ፣ መድፍ ፣

የበለጠ : ጉዳት : ሊያደርግብን : ይችላል : ስለዚህ : አሁን : እንውጣ : ብሎ :
ይማም : ለመውጣት : መቁረጡን : ሲመለከት : አናንያ : እንግዲህ : እኔም :
የምሰጠው : አሳብ : የለም : ትእዛዝ : መስጠት : ያንተ : ፋንታ : ነው : ብሎ :
መለሰለት ። በዚህ : መካከል : ኤሚር : አቡበከርና : በለው : አብዶ : ጌታ :
ሆይ : አናንያ : እውነቱ : ነው : ብለው : ቢናገሩ : ይማም : ለነሱ : ምንም :
ሳይመልስ : ወደአብሳማ : ኑር : ፊቱን : አዙሮ : ደጋልሃን : በያዘው : ተራራ :
በኩል : እንውጣ : ብትሉኝ : አይሆንም : ክርሱ : የተሻለ : አለ : ብዬህ : የነ
በረው : ይኸውልህ : አብው : አብሳማ : ኑርም : እውነትህ : ነው : እንውጣና :
ብንሞትም : እንሙት ። ብሎ : መለሰለት ።

ከዚህ : በኋላ : ይማም : እፈረሱ : ላይ : ወጣና ። መሣሪያችሁን : ያዙ : እግዚ
አብሔር : ይዛርክችሁ : ብሎ : ተናገረና : ሁሉም : የጦር : ልብሱን : መልበስና : መሣ
ሪያውን : መያዝ : ጀመረ : ከዚህም : ውስጥ : የነበሩት : ዋነኞች : አብሳማ : ኑር : ኤሚር
ሙጃሂ : ኤሚር : አቡበከር : ቀጠን : አህመድ : ጎይታ : አደሙሽ : አውራይ : አቡ
በከር : አሊ : ጎይታ : በለው : አብዶ : አሊ : ታይ : ኢጅር : አውራይ : አትማን : ቤን
ዳር : አሊ : ያኪም : አዝማች : ሃይቢ : ፈራሃም : ሶልጣንና : ኢሳ : ነበሩ : ይማም :
ሳክብ : እሚባለው : ፈረሱ : ላይ : እንደሆነ : የእግረኛን : ጦር : አዛዥ : አስጠራና : እግ
ረኛው : እሁለት : ተከፍሎ : አንዱ : ክፍል : በዛፉ : ውስጥ : በተራራው : ጎን : መው
ጣት : ይገምር : እኛ : የመካከለኛውን : መንገድ : ይዘን : ስንወጣ : ድንገት : እመንገድ :
ላይ : ክርስቲያኖች : ተገኝተው : መተላለፊያ : የዘገብን : እንደሆነ : ይዋጉ : ብሎ
ለጀኛው : ክፍል : በፈንጅ : ሳባር : ለሚታዘዘው : እናንተ : ደግሞ : በፈረሶቻ
ችን : ፊት : ለፊት : ቀድማችሁ : ተጓዙ : ብሎ : አዘዘ ። ወታደሩም : ሰይፉን :
መዘ : በእጁ : እንደያዘ : ጋሻውን : እንዳነገተ : ጉዞው : ተገምረና :
ተራራውን : መውጣት : ገምሩ ።

እስከዚህ : ጊዜ : ድረስ : በተራራው : ያለው : የክርስቲያን : ጦር : የእስላ
ሞቹን በቅርብ : መኖር : አላወቀም : ነበር : ይማም : ከነጦሩ : ግማሽ : መንገድ :
እንደተጓዘ : አንድ : በጫት : የሰከረ : (ታማራቃህ : የሚጠጣ) ? : እተራራው : ሶር :
የነረ : እስላም : አጠገቡ : አንዲት : ቤተ : ክርስቲያን : አቃጠለ ። ክርስቲያኖቹ :
ከላይ : ከተራራ : ቁልቁል : ቃጠሎውን : ተመልክተው : ተሸበሩ ። እስላሞቹም :
ወደኋላቸው : ዘወር : ቢሉ : ቃጠሎውን : አዩ : ይማምም : አብሮ : አየና :
ይኸን : ያደረገው : ሰው : እግዚአብሔር : የረገመው : ነው : ብሎ : ጮኸና : ወዲያው :
ክርስቲያኖቹ : ይኸን : ቃጠሎ : ዓይተው : ሳይሸሹ : ፈረሳችሁን : ባለንጋ : እየመ
ታችሁ : በችኩላ : ውጡ : ብሎ : ፈረሰኞቹን : አዘዘ ።

ክርስቲያኖቹም : በበኩላቸው : ግማሾቹ : ፈረሶቻቸውን : ሲጭኑ : ግማሹ : ጦርና :
ጋሻውን : ሲያዘጋጅ : እፊት : ቀድመው : የነበሩት : እነአብሳማ : ኑር : የፈረሶቻ
ቸውን : ልጓም : ለቀው : እየጋለቡ : አላህ : ታላቅ : ነው : ብለው : ጮኸው :

እመክከላቸው ፤ ገብተው ፤ ይዋጉ ፤ ገመር ። ወደ ፡ ጦሩ ፡ ቀድሞ ፡ የገባው ፡
አዳሙኸ ፡ ከንድ ፡ ክርስቲያን ፡ ጋር ፡ ተጋጥሞ ፡ በጦር ፡ ገደለ ። አብሳማ ፡
ኑር ፡ ግን ፡ እተዋጊው ፡ ወታደሩ ፡ መክከል ፡ ሆኖ ፡ ከአምላካችን ፡ ከአላህ ፡
በቀር ፡ ሌላ ፡ አምላክ ፡ የለም ፡ መሐመድም ፡ የእግዚአብሔር ፡ ሐዋርያ ፡ (መላክ
ተኛ) ፡ ነው ፡ እያለ ፡ እየመላለሰ ፡ ይጮህ ፡ ነበር ። ከክርስቲያኖቹ ፡ ግማሾቹ ፡ ወደ
ንጉሡ ፡ ድንኳን ፡ እየሮጡ ፡ ሄደው ፡ ተሰበሰቡ ፡ ግማሾቹ ፡ ወደ ፡ አገኙበት ፡
ሥፍራ ፡ ወደ ፡ ፊታቸው ፡ ሸሹ ። ንጉሡም ፡ ከድንኳኑ ፡ ወጥቶ ፡ እፈረሱ ፡ ላይ ፡
ወጣ ፡ ፬፻ ፡ የሚሆኑ ፡ ፈረሰኞችም ፡ በዙሪያው ፡ ሆነው ፡ ወደ ፡ ርሱ ፡ ሰው ፡
እንዳይቀርብ ፡ ይከላከሉ ፡ ነበር ። እግረኛውም ፡ ጦር ፡ ብዙ ፡ ነው ።

ክርስቲያኖቹ ፡ በንጉሡ ፡ ዙሪያ ፡ የተሰበሰቡ ፡ ጊዜ ፡ እስላሞቹ ፡ ይማም ፡
አህመድ ፡ እስኪደርስ ፡ ድረስ ፡ ይጠብቁ ፡ ነበር ፡ ይማም ፡ ግን ፡ በንጉሡ ፡
ድንኳን ፡ ዙሪያ ፡ የተሰበሰበውን ፡ የጦር ፡ መጠን ፡ ሲመለከት ፡ ኃይለኞቹ ፡ ፈረሰ
ኞች ፡ እነአብድ ፡ ኢን ፍስር ፡ እነሰበር ፡ ዲን ፡ ከኋላው ፡ ደረሱለት ፡
እንደዚህ ፡ ሆነው ፡ እስላሞቹም ፡ ክርስቲያኖቹም ፡ በየሥፍራቸው ፡ ቆመው ፡
ሳሉ ፡ ከክርስቲያኖቹ ፡ መክከል ፡ አንዱ ፡ ተነጥሎ ፡ ፈረሱን ፡ አስነሥቶ ፡
እየጋለበ ፡ ወደ ፡ እስላሞቹ ፡ መጣ ፡ ሳበር ፡ ኤድ ፡ ዲን ፡ ጦሩን ፡ ገትሮ ፡ ሊዋ
ጋው ፡ ወደ ፡ ርሱ ፡ ሲጋልብ ፡ ያኛው ፡ "ከእግዚአብሔር ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ አምላክ ፡
የለም ፡ መሐመድም ፡ የእግዚአብሔር ፡ መላክተኛ ፡ ነው ። ሲል ፡ ሰማውና ፡
ነገሩ ፡ ገርሞት ፡ ሳይወጋው ፡ ተመለሰ ፡ ያኛው ፡ እይማም ፡ ፊት ፡ ቀረበና ፡
ምድኑህ ፡ ብሎ ፡ ቢጠይቀው ፡ እኔ ፡ ጆሹ ፡ (ጎሹ) ፡ እባላላሁ ፡ የማምነው ፡ በአላ
ህና ፡ በነቢዩ ፡ በመሐመድ ፡ ነው ፡ ልጄ ፡ በሽራህ ፡ ከኖንተ ፡ ጋር ፡ አብሮ ፡ አለ ፡
ብሎ ፡ መለሰ ፡ ይማም ፡ እግዚአብሔር ፡ ታላቅ ፡ ነው ፡ እስላም ፡ ነውና ፡
ልቀቁት ፡ ብሎ ፡ ተለቀቀ ።

ከዚያ ፡ ቀጥሎ ፡ እንግዲህ ፡ እዚህ ፡ ምን ፡ አቆየን ፡ ሂደን ፡ እንዋጋ ፡ ተባብ
ለው ፡ . . . እየተሸቀዳደሙ ፡ እክርስቲያኖቹ ፡ መክከል ፡ ገብተው ፡ ይዋጉ ፡ ገመር ፡
፩ ፡ ሰዓት ፡ ያህል ፡ እንደተዋጉ ፡ እግዚአብሔር ፡ በክርስቲያኖቹ ፡ ልብ ፡ ፍርሃት ፡
አስገብቶ ፡ ሸሸትን ፡ ጀመሩ ፡ እስላሞቹም ፤ ሀጉዋ ፡ (ሐን) ፡ እስከሚባለው ፡ ተራራ ፡
ድረስ ፡ እየተከታተሉ ፡ መቱዋቸው ፡ እሸሹበትም ፡ ተራራ ፡ ድረስ ፡ እያባረሩ ፡
በሚዋጉበት ፡ ጊዜ ፡ አው ፡ አቡበከር ፡ ፋኪር ፡ . . . የሚባለው ፡ አንድ ፡ የንጉ
ሡን ፡ ባለሻል ፡ አግኝቶ ፡ መትቶ ፡ ከፈረሱ ፡ ላይ ፡ ገልብጦ ፡ ጣለውና ፡ «አንተ ፡
ንጉሡ ፡ አይደለህምን ፡ ብሎ ፡ ይዘ ፡ ቢጠይቀው ፡ «የለም ፡ እኔ ፡ አይደለሁም ፡
ንጉሡ ፡ ያውና» ፡ ብሎ ፡ በጣቱ ፡ አመለከተ ። አቡበከር ፡ ግን ፡ «የለም ፡ ስታታ
ልለኝ ፡ ነው» ፡ እያለ ፡ ከርሱ ፡ ሲነጋገር ፡ የክርስቲያኑ ፡ አሸከሮች ፡ ሮጠው ፡
መጡና ግማሾቹ ፡ ፈረሱን ፡ ይዘው ፡ ግማሾቹ ፡ እርሱን ፡ ደብደቡው ፡ ማረኩት ፡
ይማም ፡ እርሱን ፡ ለማስጣል ፡ ወደ ፡ ነርሱ ፡ ገሥግሥ ፡ ተዋግቶ ፡ አስጣለው ። በዚ
ያን ፡ ጊዜ ፡ የሀበሻው ፡ ንጉሥ ፡ ይማምን ፡ ግራኝ ፡ ስለነበረ ፡ ጎራዴውን ፡ በግራ

እጁ ፡ እንደያዘ ፡ አየውና ፡ በፈረሱ ፡ ምልክትና ፡ በግራኝነቱ ፡ ዐውቆት ፡ ። ያውና ፡ በሰው ፡ አምሳል ፡ የተመሰለው ፡ ሰይጣን ። ፡ ብሎ ፡ አጠገቡ ፡ ላሉት ፡ ጓደኞቹ ፡ ተናገረ ፡ ወታደሮቹም ፡ ። በመተትህ ፡ (በጥንቆላህ) ፡ ያዝኸን ፡ እያሉ ፡ ጮኹ ። ይኸንንም ፡ ማለታቸው ፡ ይማምን ፡ የማፍዘዣ ፡ ዕንጨት ፡ (ዛፍ) ፡ እየቆረጠ ፡ በዚያ ፡ እየተዋጋ ፡ በአስማት ፡ ያሸንፋል ፡ ማለታቸው ፡ ነው ፡ ነገር ፡ ግን ፡ ይዋሻሉ ።

ይማም ፡ እመክከላቸው ፡ ገብቶ ፡ በብርታት ፡ ተዋግቶ ፡ በታተናቸው ፡ እነርሱም ፡ ወደተራራው ፡ ለመሸሽ ፡ ከፈረሰቸው ፡ ወርደው ፡ ልባቡን ፡ እየሰቡ ፡ በግራቸው ፡ ተራራውን ፡ ሊወጡ ፡ መንገድ ፡ ሲፈልጉ ፤ ይማም ፡ ከኋላችሁ ፡ እንደርስባችኋለንና ፤ ፈረሰችሁን ፡ ለቃችሁ ፡ ሽሹ ፡ ብሎ ፡ ጮኸባቸው ፡ እነርሱም ፡ ይኸንን ፡ ድምፅ ፡ ሰምተው ፡ በፍርሃት ፡ በጉልበታቸው ፡ ጭምር ፡ እየዳሁ ፡ በጣር ፡ ወደተራራው ፡ ወጡ ። አንዳንዱም ፡ እዛፍ ፡ ላይ ፡ ወጥቶ ፡ ለመደበቅ ፡ ሲሞክር ፡ ቅርንጫፉ ፡ እየተሰበረበት ፡ እስላሞቹ ፡ መክከል ፡ እየወደቀ ፡ አግኝተው ፡ ገደሉት ። ይማም ፡ የክርስቲያኖቹ ፡ ፈረሶች ፡ የሚያማምር ፡ ክርቻና ፡ ቀያይ ፡ ግላስ ፡ እንደተጫኑ ፡ ወደቆሙበት ፡ ሰው ፡ ልክ አስወሰዳቸው ፡ ቀጥረው ፡ ፸ ይሆናል ። ከይማም ፡ ጋር ፡ ያሉት ፡ አብሳማ ፡ ኑር ፡ ያኪም ፡ አዳሙሽ ፡ ኤሚር ፡ ሙጃሂድ ፡ ገራድ ፡ አህማዱሽ ፡ ፋራቅሃም ፡ ሳቱ ፡ አብደላ ፡ ቤን ፡ ሞሀራም ፡ የማህራው ፡ (ዓረቡ) ፡ ነበሩ ፡ እነዚህም ፡ በየበኩላቸው ፡ እየተዋጉ ፡ ሲገድሉ ፡ ሲማከሩ ፡ ነበር ።

በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የሀበሻው ፡ ንጉሥ ፡ ከፈረሱ ፡ ወርዶ ፡ እሬት እሬቱ ፡ አራት የተጫኑ ፡ ፈረሶቹን ፡ እያሳበ ፡ ከመንገዱ ፡ መጥፎነት ፡ የተነሣ ፡ ወደፊቱ ፡ በእግሩ ፡ ሲጓዝ ፡ ይማም ፡ በበኩሉ ፡ እንደዚሁ ፡ በሌላ ፡ መንገድ ፡ በእግሩ ፡ ሄዶ ። ሌሎቹ ፡ እስላሞች ፡ እነገራድ ፡ አትማን ፡ እነአውራይ ፡ አትማን ፤ በመንገድ ፡ ንጉሡን ፡ ቀድመው ፡ አለፉ ። ንጉሡም ፡ እነሱን ፡ በየ ፡ ጊዜ ፡ እነሱ ፡ ሳያዩት ፡ አጠገቡ ፡ አለው ፡ ዛፍ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ተደበቀ ። ይማምና ፡ ጓደኞቹም ፡ ንጉሡ ፡ ካለበት ፡ በታች ፡ ቀደም ብለው ፡ ደረሱ ፡ . . . ፩ ፡ የክርስቲያን ፡ ፈረሰኛ ፡ እየሮጠ ፡ ሲመጣባቸው ፡ አውራይ ፡ አትማን ፡ ገጠመውና ፡ ማረከው ፡ ይኸም ፡ ሰው ፡ በንጉሡ ፡ ዘንድ ፡ የተከበረ ፡ ትልቅ ፡ ሰው ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ በይማም ፡ ትእዛዝ ፡ ተገደለ ፡ . . . እስላሞቹ ፡ በዚሁ ፡ በታ ፡ (ንጉሡ ፡ ባለበት) ፡ እንዳሉ ፡ ወዲያው ፡ ዠምበር ፡ ጠለቀች ፤ ደመናም ፡ ሆነ ፡ ገናብም ፡ ይዘንም ፡ ዠመር ፡ ኃይለኛ ፡ ብርድም ፡ ተነሣ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ እስላሞቹ ፡ ተመልሰው ፡ ወደጓደኞቻቸው ፡ ወደወፈር ፡ ተመለሱ ። እነሱም ፡ ሲመለሱ ፤ ንጉሡ ፡ ከነበረበት ፡ ሥፍራ ፡ (ጫካ) ፡ ወጥቶ ፡ በአምባ ፡ (አምባ ፡ ግሼን) ፡ መንገድ ፡ አድርጎ ፡ ሌሊቱን ፡ ሁሉ ፡ ሲጓዝ ፡ አደረ ።

እስላሞቹ ፡ ወደ ፡ ሠፈር ፡ ሲመለሱ ፡ ጓደኞቻቸው ፡ እሳት ፡ አንድደው ፡ አገኙአቸው ፡ ከዚያ ፡ በደስታ ፡ ወደየክርስቲያኖቹ ፡ ድንኳን ፡ ገቡ ። ድንኳኑ ፡ ሁሉ ፡ በወርቅ ፡ በብር ፡ በፈረስ ፡ በበቅሎ ፡ በቤተ ፡ መንግሥት ፡ የሐር ፡ ልብስ ፡ ተመልቶ ፡ ነበር ። ከሐሩም ፡ ልብስ ፡ ውስጥ ፡ በወርቅ ፡ የተጠለፈ ፡ ግማሹ ፡

የንጉሠ ፤ የቀረው ፡ የቤተ ፡ ሰቡ ፡ ነበር ። ከዚህ ፡ ጋር ፡ በሺ ፡ የሚቆጠሩ ፡ ቆነዣ
 ሻት ፡ ሴቶች ፤ የሹማምንት ፡ ወንድና ፡ ሴት ፡ ልጆች ፡ አብረው ፡ ተገኙ ። የን
 ጉሠ ፡ ድንኳን ፡ በውስጡ ፡ ዙፋኑና ፡ መሣሪያው ፡ እንዳለ ፡ እንደተተከለ ፡
 ተገኘ ። ይማም ፡ ከንደኞቹ ፡ ጋር ፡ በተገናኘ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ አገኘው ፡ ድል ፡ አም
 ላሱን ፡ አመሰገነና ፡ «በንጉሠ ፡ ድንኳን ፡ የተገኘውን ፡ ምን ፡ አደረጋችሁት» ፡
 ብሎ ፡ ቢጠይቅ ፡ “የጦር ፡ መሣሪያ ፡ የሆነውን ፡ እስላሞቹ ፡ ተከፋፈሉት ፡ ዙፋ
 ኑና ፡ የሐር ፡ ልብሱ ፡ በውስጡ ፡ እንዳለ ፡ ነው» ፡ ብለው ፡ መለሱለት ፡ ከዚያ ፡
 ድንኳኑ ፡ አያስፈልገኝምና ፡ ቅደዱት ፡ የሐሩን ፡ ልብስና ፡ ዙፋኑን ፡ ግን ፤ አምጡ
 ልኝ። ብሏቸው ፡ እነሱም ፤ ሄደው ፡ ድንኳኑን ፡ በሰይፋቸው ፡ ቀዳደው ፡ ጣሉት ።

እስላሞቹ ሌሊቱን ፡ ሁሉ ፡ በደስታ ፡ አደሩ ፡ ከጥቂት ፡ ጊዜ ፡ ቀደም ፡
 ብሎ ፡ በገራድ ፡ አህሙሽ ፡ የሚታዘዘው ፡ የመከከለኛው ፡ ያንድ ፡ ክፍል ፡ ጦር
 ደረሰ ፡ ተራራ ውን ። በሚወጡበት ፡ ጊዜ ፡ ይማም ፡ ድዙኤል ። ጅናህ ፡ ብሎ ፡
 የሠየመው ፡ የአህሙሹ ፡ ፈረስ ፡ አድጦት ፡ ወድቆ ፡ ተሰበረና ፡ እዚህ ፡ እሠ
 ፈር ፡ ሞተ ። አህሙሽም ፡ ስለ ፡ ፈረሱ ፡ ቢያለቀስ ፡ ይማም ፡ ከተማረኩት ፡ ከን
 ጉሠ ፡ ፈረሶች ፡ የሚያምረውን ፡ ፈረስ ፡ ተካው ። ደጅን ፡ የነበሩት ፡ ወታደሮች
 ጦርነቱን ፡ አልተከፈሉም ፡ ጦርነቱ ፡ የሆነለት ፡ እመንገድ ፡ አድረው ፡ በማግሥቱ
 ደረሱ ። እነሱም ፡ ሲደርሱ ፡ ከየንደኞቻቸው ጋር ፡ ተገናኝተው ፡ ሰላምታ ፡ እየ
 ተሰጣጡ ፡ ስለተገኘውም ፡ ድል ፡ እግዚአብሔርን ፡ አመሰገኑ ፡ ይማም ፡ በውጊ
 ያውለት ፡ ሳትደርሱ ፡ ቀርታችሁ ፡ ምንም ፡ አላገኛችሁም ፡ ብሎ ፡ ለየአንዳንዳ
 ቸው ፡ ፩ ፡ ፩ ፡ ፈረስ ፡ አደላቸው ።

የወሰል ፡ ጦርነት ፡ ዓርብ ፡ ለት ፡ በ፲፮ ፡ ረቢ ፡ ፱፻፴፰ ፡ በሂጀራ ፡ ቀጥር ፡
 ተፈጸመ ።

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፤ ውስጥ ፡ በጭሩ ፡ የምንመለከተው ፡ ንጉሠ ፡ አፄ ፡ ልብነ
 ድንግል ፡ ጠራቸው ፡ በአለፉት ፡ ዓመቶች ፡ በሽምብራ ፡ ኩሬ ፡ በአይፈርስ ፡
 በዛሪ ፡ በዝሆን ፡ ዱር ፡ ጦርነት ፡ ከተሸነፈ ፡ ከዋና ፡ ዋና ፡ የጦር ፡ አለቆቻቸው ፡
 ውስጥ ፡ እነራስ ፡ እስላም ፡ ሰገድ ፡ እነራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ ሌሎቹም ፡ በየሥ
 ፍራቸው ፡ እየተዋጉ ፡ ከሞቱ ፡ ወዲህ ፡ ሰፊውን ፡ የኢትዮጵያ ፡ የደቡብና ፡ የደ
 ቡብ ፡ ምሥራቅ ፡ ግዛታቸውን ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ እንደታላላቅ ፡ አውራጃ ፡ የሚ
 ቆጠሩትን ፡ ይፋትን ፤ ፈጠጋርን ፡ (በዛሬው ፡ በናዝሬት ፡ ግዛት ፡ ዙሪያ የሚገ
 ኘው ፡ ሁሉ) ፤ ደዋሮን ፡ (እንደ ፡ ግማሹ ፡ የደንከል ፡ እንደ ፡ ቀሩት ፡ ያሩሲ)፤
 የባሌን ፤ የሸዋን ፡ የዳሞትን ፡ የጉራጊን ፡ ግዛት ፡ ሁሉ ፡ ለአሸናፊው ፡ ለግራኝ ፡
 አህመድ ፡ ለቀው ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ አምሐራ ፡ (አማራ ፡ ሳይንትና ፡ ወሎ ፡ መካከል ፡
 ሄደው ፡ በዚያ ፡ ወደዚህ ፤ ሥፍራ ፡ የሚያመጣውን ፡ ጠባብ ፡ መንገድና ፡ ዋና ፡
 ዋና ፡ በር ፡ የጦር ፡ አለቆቻቸውን ፡ ራስ ፡ ደጋልሃንንና ፡ ራስ ፡ በንያትን ፡
 ጦር ፡ ደልድለው ፡ እያስጠበቁ ፡ ራሳቸው ፡ በወሰል ፡ ተራራ ፡ መቀመጣቸውን ነው ።

ከዚህ ፡ ተያይዞ ፡ ክርስቲያን ፡ ሁሉ ፡ ተስፋውን ፡ የጣለበት ፡ ራስ ፡ ወሰን ፡ ሰገድ ፡ በጦርነት ፡ ሲሞት ፡ ንጉሠ ፡ አገሩን ፡ ለቀው ፡ ወደቤተ ፡ አምሐራ ፡ ሲሸሹ ፡ የደቡብ ፡ አገር ፡ በግራኝ ፡ ሥልጣን ፡ ሲወደቅ ፡ ግማሹ ፡ በፍርሃት ፡ ግማሹ ፡ ተስፋ ፡ በመቀረጥ ፡ ሕዝቡ ፡ ከነባላባቱ ፡ ከወታደሩም ፡ ውስጥ ፡ ግማሹ ፡ ከነአለቃው ፡ ወደግራኝ ፡ እየገባ ፡ ሲሰልም ፡ ከነዚህም ፡ ወደግራኝ ፡ ከገቡት ፡ ሹማምንቶች ፡ ውስጥ ፡ እነአውራይ ፡ አትማን ፡ እነአዝማች ፡ ሃይቢ ፡ እነ ፡ አናንያ ፡ የግራኝን ፡ ባለሻልነት ፡ ለማግኘት ፡ ደሀና ፡ አድርገው ፡ የሚያውቁትን ፡ የአገሩን ፡ መውጫና ፡ መግቢያ ፡ የሕዝቡን ፡ ጠባይ ፡ የወታደሩን ፡ ብዛትና ፡ ማነስ ፡ በዝርዝር ፡ እያስረዱ ፡ መንገድ ፡ እየመሩ ፡ የሚያውቁትን ፡ ምሥጢር ፡ የሚሰማቸውን ፡ መላና ፡ ምክር ፡ እየሰጡ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እንዳገለገሉት ፡ ተመልክተናል ። ይልቁንም ፡ አናንያ ፡ የተባለው ፡ ግራኝ ፡ ከነጦሩ ፡ በቅርብ ፡ ያገኘውን ፡ ራስ ፡ ደጋልሃን ፡ በያዘው ፡ በር ፡ በኩል ፡ ጦርነት ፡ ገምሮ ፡ ሳይከናወን ለት ፡ ሲቀር ፡ በዚህኛው ፡ በር ፡ ምንም ፡ ቢሆን ፡ ልታሸንፍ ፡ አትችልም ፡ ንጉሡ ፡ ባሉበት ፡ በኩል ፡ ግን ፡ ፈረሰኛም ፡ ስለ ፡ ሚያስወጣ ፡ በዚያ ፡ ሄደን ንጉሡን ፡ ተዋግተን ፡ እናሸንፍ ፡ ንጉሡ ፡ ሲሸነፉ ፡ የደጋልሃን ፡ መኖር ፡ ከነቱ ፡ ነው ፡ እያለ ፡ መልካም ፡ ምክር ፡ እየሰጠ ፡ ጥሩ ፡ መንገድ ፡ እየመራ ፡ እረኛ ፡ እያታለለ ፡ ወገኖቹን ፡ ሲያስፈጅ ፡ ጠላቶቻቸውን ፡ ሲያገለግል ፡ ጌታችን ፡ የሰው ፡ ጠላቱ ፡ ቤተ ፡ ሰቡ ፡ ነው ፡ ያለበት ፡ ትርጉም ፡ ደሀና ፡ አድርጎ ፡ ይገባናል ። አናንያም ፡ ወገኖቹን ፡ ሸጦ ፡ ግራኝን ፡ ባገለገለበት ፡ የገራድነት ፡ ማዕርግና ፡ የመረጃ ይን ፡ አገር ፡ ግዛት ፡ አግኝቷል ፡ ፍጻሜው ፡ ግን ፡ አይታወቅም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የዓረብ ፡ ፋቂህን ፡ ጽሑፍ ፡ ስንመለከት ፡ ግራኝ ፡ ጦሩን ፡ ይዞ ፡ ረዥም ፡ ጉዞ አድርጎ ፡ ወሲል ፡ ተራራ ፡ ጥግ ፡ እስኪደርስ ፡ ተራራውን ፡ ሲወጣ ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ አስፈሪና ፡ አደጋ ፡ በሆነበት ፡ ሰዓት ፡ ወደ ፡ ንጉሡ ፡ የሚያስወጣውን ፡ መንገድ ፡ ንጉሡም ፡ ሹማምንቱም ፡ በዘብና ፡ በወር ፡ ተራ ፡ በጥብቅ ፡ ኦለማስጠበቃቸው ፡ የሰንፍና ፡ ወይም ፡ የቸልታ ፡ መንገድ ፡ ይታይባቸዋል ።

በጫት ፡ የሰከረው ፡ እስላም ፡ እተራራው ፡ ስር ፡ ያገኘውን ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ባያቃጥልና ፡ በርሱ ፡ ቃጠሎ ፡ በይነቁ ፡ ኖሮ ፡ ከቅምጣቸው ፡ ሳይነሱ ፡ እስላሞቹ ፡ ሊማርኩዋቸው ፡ ነበር ፡ ማለት ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ ንጉሡን ፡ እግዚአብሔር በወገኖቻቸው ፡ በነአናንያ ፡ የጎዳቸው ፡ ሲመስል ፡ መልሶ ፡ በጠላታቸው ፡ በአቃጣዩ ፡ እስላም ፡ ጠቅሟቸዋል ፡ ማለት ፡ ነው ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ የእስላሞቹን ፡ መምጣት ፡ አስቀድሞ ፡ ባለማወቅና ፡ ባለመጠንቀቅ ፡ የተነሣ ፡ ድንገተኛ ፡ በሆነው ፡ ጦርነት ፡ መሸነፍና ፡ መሸሻ ፡ ብቻ ፡ ሳይበቃ ፡ ዙፋናቸው ፡ ፈረሶቻቸው ፡ ልብስና ፡ መሣሪያው ፡ የወርቁና ፡ የብሩ ፡ ገንዘብና ፡ ሀብት ፡ ስቤተ ፡ ሰብ ፡ ውስጥ ፡ ሳይቀር ፡ በእስላሞቹ ፡ እጅ ፡ ተማረከ ። ንጉሡም ፡ ከወሲል ፡ የበሽሎን ፡ ወንዝ ፡ ተሻግረው ፡ ከሸሹ ፡ ወዲህ ፡ እስላሞቹ ፡ እየተበቃተኑ ፡ ስመ ፡ ጥር ፡ የሆኑት ፡ የመካነ ፡ ሥላሴ ፡ የአትሮንስ ፡ ማርያም ፡ የደብረ ፡ ነገደኛድ ፡ የቤተ ፡

ሰማያት ፣ የገነተ ፣ ጊዮርጊስ ፣ አብያተ ፣ ክርስቲያናት ፣ ሀብታቸው ፣ እየተዘ
ረፈ ፣ ተቃጠሉ ፣ ይኸንንም ፣ በሚቀጥለው ፣ ምዕራፍ ፣ እንመለከታለን ።

በተረፈ ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ እስላሞቹ ፣ ይማም ፣ አህመድ ፣ የሚሉት ፣
እኛ ፣ ግራኝ ፣ አህመድ ፣ የምንለው ፣ በርግጥ ፣ ግራኝ ፣ እንደነበረ ፣ መሣሪያ
ውን ፣ ይጨብጥም ፣ ይዋጋም ፣ የነበረው ፣ በግራ ፣ እጁ ፣ መሆኑ ፣ እነሆ ፣
በአራብ ፣ ፋቂህ ፣ መጽሐፍ ፣ ተረጋገጠ ። የርሱም ፣ አነጋገር ፣ በግዕዝኛ ፣
በአፄ ፣ ሠርፀ ፣ ድንግል ፣ (ወይም ፣ ባፄ ፣ ሱስንዮስ ፣ ጊዜ ፣) የተጻፈው ፣ ያፄ ፣
ልብነ ፣ ድንግል ፣ አጭር ፣ ታሪክ ፣ ከሚለው ፣ ጋር ፣ ይጋጠማል ፣ ቃሉም ፣
እንደዚህ ፣ ነው ። «ወእምድኅረ ፣ ኮነ ፣ ዝንቱ ፣ ኩሉ ፣ በ፪ ፣ ዓመት ፣ ወጽአ ፣
እምሽምብራ ፣ ኩሬ ፣ ውእቱ ፣ አህመድ ፣ ወልደ ፣ ኢብራሂም ፣ ዘተሰምየ ፣
ግራኝ ፣ በእንተ ፣ ዘኮነት ፣ እዱ ፣ ፀጋማዊት ፣ ከመ ፣ እድ ፣ የማናዊት» ይኸ ፣
ሁሉ ፣ (ያለፈውን ፣ ጦርነት ፣ ማለቱ ፣ ነው ፣) ከሆነ ፣ በኋላ ፣ ግራኝ ፣ ተብሎ ፣
የተሠየመው ፣ የኢብራሂም ፣ ልጅ ፣ አህመድ ፣ ከሽምብራ ፣ ኩሬ ፣ ወጣ ፣ ግራኝ ፣
መባሉም ፣ ግራ ፣ እጁ ፣ እንደ ፣ ቀኝ ፣ እጁ ፣ ስለሆነ ፣ ነው ።

ይኸን ፣ የመሰለ ፣ ታሪክ ፣ የመላበትን ፣ የወሲልን ፣ ጦርነት ይኸኛውም ፣
ጽሑፍ ፣ ታሪክ ፣ ነገሥታችንም ፣ አያነሳውም ፣ እንደተለመደ ፣ ግን ፣ ጫፉን ፣
ጠቅሶ ፣ ሲያልፍ ፣ ግዕዝኛው ፣ ታሪክ ፣ ነገሥታችን ፣ እንደዚህ ፣ ይላል " . . .
ወአመ ፣ ፭ ፣ ለነሐሴ ፣ ሞተ ፣ ራስ ፣ ወሰን ፣ ሰገድ ። ወእምዝ ፣ በ፪ ፣ ዓመት ፣
ኅለፈ ፣ ንጉሥ ፣ ምድረ ፣ አምሐራ ፣ ወነበረ ፣ በሐን ፣ ወአመ ፣ ፳ ወ፪ ለጥ
ቅምት ፣ ተሰደ ፣ እምህየ ፣ ወአመ ፣ ፯ ፣ ለኅዳር ፣ አውዓዮሙ ፣ (ግራኝ ፣) በእሳት ፣
ለመካነ ፣ ሥላሴ ወለደብረ ፣ ነጐድጓድ ፣ . . . " ብሎ ፣ ይፈጽማል ፣ እንኳን ፣
ዝርዝር ፣ ታሪክ ፣ ከወሩና ከዕለቱ ፣ በቀር ፣ ዓመተ ፣ ምሕረቱን ፣ አይጠቅስም ፣
ነገር ፣ ግን አራብ ፣ ፋቂህ ፣ በሂጀራ (የእስላም ፣ ቀጥር) በ፻፶፱ ፣ ዓመት ፣
መሆኑን ፣ ስለ ፣ ገለጸ ፣ የዚህ ፣ የወሲል ፣ ጦርነት ፣ የተደረገው ፣ በኤውሮፓ ፣
አቆጣጠር ፣ ሲታሰብ ፣ 1531 ፣ ዓ፡ ም፡ በኢትዮጵያ ፣ አቆጣጠር ፣ ፲፮፻፳፬ ፣
ዓ፡ ም፡ ነው ። ራስ ፣ ደጋልሃን ፣ ከዠመረው ፣ ከደዋሮው ፣ ጦርነት ፣ አንሥቶ ፣
እስከዚህ ፣ እስከ ፣ ወሲል ፣ ጦርነት ፣ ድረስ ፣ የግራኝ ፣ ጦርነት ፣ ከተዠመረ ፣
አምስት ፣ ዓመት ፣ ሆኑዋል ፣ ማለት ፣ ነው ።